NGƯT NGÔ TRẦN ÁI (Chủ biên)
NGUYỄN XUÂN ĐỨC - TRẦN QUỐC TOÀN

99 TÌNH HUỐNG SƯ PHẠM VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP ỨNG XỬ

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

"Khi nghe bốn chữ tình huống sư phạm, ai đó có thể tưởng đấy là những gì khó tránh khỏi vòng cương tỏa của sự vụn vặt. Nhưng đọc rồi thì sẽ thấy tuyệt nhiên không hề vụn vặt. 99 tình huống sư phạm cùng cách cách ứng xử mới nghe qua dễ tưởng như thật lại như không thật mà lại là rất thật của đời sống muôn màu đều có ý nghĩa giáo dục cao".

T.S Nguyễn Thị Ly Kha

NGƯT NGÔ TRẦN ÁI (Chủ biên)
NGUYỄN XUÂN ĐỨC - TRẦN QUỐC TOÀN

99 TÌNH HUỐNG SƯ PHẠM VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP ỨNG XỬ

①

Thế giới Mới

805-2010/CXB/37-1301/GD

Mã số : 8G944K0

Thay lời nói đầu

Nhà giáo Nhân dân
Giáo sư HOÀNG NHƯ MAI

Là một khoa học thực tiễn mà chủ thể và đối tượng đều là con người, hai chữ *sư phạm* bao gồm trong nó những *tình huống* sinh động nhất và vì thế, cũng phức tạp nhất. *Ứng xử* cho hay những tình huống ấy là một câu chuyện dài, kể mãi không hết. Đã có nhiều trường học, nhiều nhà giáo dục, nhiều đơn vị xuất bản tham gia ứng xử sư phạm, bây giờ tới lượt Thế Giới Mới với *99 tình huống sư phạm và những giải pháp ứng xử*.

Tập sách lôi kéo người đọc trước hết ở tính chân thực của các tình huống được gửi tới từ nhiều miền đất. Từ Mường Tè, với cú phạt vạ "lâm lý" của người Thái tỉnh Lai Châu dành cho thầy giáo trẻ miền xuôi Phạm Kiên Cường; từ Đồng Tháp Mười tỉnh Long An khi "cô giáo Bạch Tuyết" phải vào vai chú lùn giữa đám "nhất quỷ nhì ma thứ ba học trò"; xa hơn, từ Cộng hòa liên bang Đức, nơi tiến sĩ Nguyễn Thị Ly Kha theo chân tiếng Việt đến với người xa xứ...

Lại còn tình huống vượt khung học đường thầy giáo Lê Trí Viễn đã ứng xử từ giữa thế kỷ trước, ở một trường tiểu học heo hút miền Trung (*Điểm số*) và tình huống giữ lễ sư đệ mới đây, đầu thế kỷ 21 này, cô giáo Đàm Lê Đức ứng xử giữa giữa trung tâm sầm uất, náo nhiệt nhất nước - TP. Hồ Chí Minh (*Câu chuyện ngoài lớp học*).

Là những tình huống có vấn đề, tình huống nào trong tập *99 tình huống sư phạm và những giải pháp ứng xử* cũng đầy kịch tính. Tính kịch được đẩy tới ranh giới sống chết trong mâu thuẫn địch ta: "Năm 1956 cậu tôi, một người theo kháng chiến chống Pháp trở lại Sài Gòn, bắt đầu đi dạy học. Ông nghĩ, dạy học là cách tốt nhất để tiếp cận với thanh niên. Ông dạy môn sử cấp 2 và cấp 3 ở nhiều trường tư thục thuộc quận 1, quận 3 và quận Bình Thạnh

(thuộc Sài Gòn - Gia Định, nay là TP. Hồ Chí Minh)... Một hôm đi dạy học về, ông đưa cho mợ tôi một bì thư không bình thường. Mở ra thấy trong đó có một viên đạn và một mảnh giấy nhỏ. Mảnh giấy mang dòng chữ: "Nếu ông cứ tiếp tục giảng bài với cái giọng tuyên truyền cho Việt cộng thì một viên đạn như vầy sẽ đưa hồn ông về với họ, nơi đó thích hợp với ông hơn"; đấy tới phân cách cao cả và thấp hèn trong quan hệ thầy trò: "Dù là trung học cơ sở dưới xã, 31 tháng 5 nào trường tôi cũng hưởng ứng ngày *Thế giới không hút thuốc*, cũng nhắc tới tác hại của thuốc lá, nhưng tôi vẫn không bỏ được. Chỉ cố gắng không hút trong trường. Nhưng rồi tình huống khó xử vẫn xảy ra, trong một tối tản bộ trên phố huyện, vừa đi vừa ngậm điếu ba số phì phèo, có người tới xin mồi thuốc, tôi lịch sự bật quẹt máy và ánh lửa quái ác kia khiến tôi nhận ra đó là học trò của mình. Tôi... ".

99 tình huống của tập sách sinh ra từ nhà trường mầm non, tiểu học, đại học... Nhưng không chỉ từ nhà trường, đó còn là tình huống của nhà thờ (*Lớp học ngày chủ nhật*), nhà chùa (*Đặt chân lên đầu thầy*), nhà thương (*Ly sữa*) và lạ thay, càng xa nhà trường, tính sư phạm của những ứng xử ở đó càng cao! Có phải vì càng xa trường, kỷ cương sư phạm càng dễ lỏng lẻo - có thể "đặt chân lên đầu thầy" và vì thế, muốn thầy cho ra thầy phải ứng xử cao tay.

99 tình huống sư phạm dù xảy ra trong lớp hay ngoài lớp thì cũng là 99 chuyện đời. Muốn ứng xử cho... đã đời thì không thể cứ đăm đăm một chiều nghiêm, cần có thêm ngả nghiêng chiều... nghi. Vì thế cùng với triết lý giáo dục, đúc kết khoa học là những bình luận bằng vần vần hài hước, kiểu như:

Nữ sinh nào phải gươm đao
Đưa tay, thầy chẳng cầm vào là sao?
Nữ sinh có phải cọp đâu
Thầy cho em hỏi, vì sao chạy làng?

Đọc xong *99 tình huống sư phạm và những giải pháp ứng xử*, chữ *sư phạm* như người thầy xong việc lên lớp đã hưu trí đâu đó rồi, chỉ còn những ứng xử đẹp, những sống đẹp trên tay người đọc.

TP. Hồ Chí Minh, tháng 10 năm 2010

PHẦN I

● 72 tình huống và những giải pháp ứng xử

● 27 tình huống chờ người ứng xử

72 tình huống và những giải pháp ứng xử

1. Dạy thay

Cô Hoa ốm, phải nhập viện, thầy Hùng vào lớp tôi dạy thay. Bài học hôm ấy là *Tổng kết văn học Việt Nam giai đoạn nửa sau thế kỷ 18 - nửa đầu thế kỷ 19*. Thầy Hùng vào bài ngay, không kiểm tra đầu giờ. Tiết học cuốn hút tới phút chót. Khi trống hết giờ điểm tiếng thứ nhất, thầy khoanh hai vòng tròn vào hai chữ đã có sẵn trên bảng và nói: "Cả bài giảng hôm nay, cả thời kỳ văn học này, chỉ cần nhớ hai từ *nhân đạo* và *hiện thực* là đủ. Tôi giảng bài này các em có tiếp thu, có ghi chép được không?". Cả lớp đồng thanh: "Dạ được". Trò Tâm, một học sinh giỏi nhưng hay chuyện, phải ngồi bàn đầu để khỏi bẻm mép, lại còn khai khẩu vuốt đuôi: "Trên cả tuyệt vời! Đầu trường hai bậc văn khoa / Thầy Hùng là chị, Hoa là cô em". Tôi còn nhớ, sau câu nhại Kiều của Tâm, thầy Hùng...

(**BÙI NGUYÊN TUẤN**, *93 Nguyễn Hữu Huân, Q. Hoàn Kiếm, Hà Nội)*

Nếu là thầy Hùng, bạn sẽ:

1. Nhăn trán, từ trên bục nhìn thẳng vào Tâm. Rồi cười mỉm, nhại Kiều cho cả lớp cùng nghe: "Trăm năm trong cõi trò Hoa/ nói xấu sư phụ khéo là lưu ban!".

2. Bước xuống từ bục giảng, đặt tay lên vai Tâm: "Nhại Kiều hay thế, chắc em là học trò giỏi văn của cô Hoa? Các em ạ! Mỗi thầy cô giáo có một cách dạy riêng. Không nên khen chê tùy tiện. Các em nhớ vào viện thăm cô Hoa. Nhớ nhé!".

3. Giả vờ không nghe thấy gì, đưa tay chào học sinh rồi rút nhanh khỏi lớp.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

2. Mũi súng hướng lên bục giảng

Năm 1956, cậu tôi, một người theo kháng chiến chống Pháp trở lại Sài Gòn, bắt đầu đi dạy học. Ông nghĩ, dạy học là cách tốt nhất để tiếp cận với thanh niên. Ông dạy môn sử cấp II và cấp III ở nhiều trường tư thục thuộc quận 1, quận 3 và quận Bình Thạnh... Một hôm đi dạy học về, ông đưa cho mợ tôi một bì thư không bình thường. Mở ra thấy trong đó có một viên đạn và một mảnh giấy nhỏ. Mảnh giấy mang dòng chữ: "Nếu ông cứ tiếp tục giảng bài với cái giọng tuyên truyền cho Việt cộng thì một viên đạn như vầy sẽ đưa hồn ông về với họ, nơi đó thích hợp với ông hơn".

Hôm sau...

(**NGUYỄN VĂN BÉ,** *Tổng giám đốc khu chế xuất và công nghiệp Linh Trung III, Trảng Bàng, Tây Ninh)*

Với tình huống trên, ít nhất có ba ứng xử:

1. Ngày hôm sau, thầy cầm bì thư có viên đạn đến các đồn cảnh sát đóng trong vùng, tìm gặp đồn trưởng và trình báo: "Xin ông vui lòng giúp tôi làm sáng tỏ chuyện này để trả lại quyền dạy học cho một nhà giáo".

2. Hôm sau thầy vẫn đến lớp nhưng "cái giọng tuyên truyền" đã không còn.

3. Vào giờ sử hôm sau, khi học trò đã ổn định, thầy cho cả lớp xem thư và viên đạn, đọc không thiếu chữ nào lời đe dọa kia, rồi nói với học sinh: "Lịch sử là những bài học mà ta phải rút ra từ những biến động của sự việc. Nếu dạy và học sử mà chỉ cần

nhớ niên đại các triều vua hay những trận chiến cùng những địa danh mà thôi thì chỉ cần lật sách ra đọc. Trong đó có ghi đầy đủ. Không cần có thầy giảng sử. Riêng về thầy, bao giờ thầy còn dạy môn sử, thầy sẽ dạy đúng những điều mà lịch sử đã dạy chúng ta, không thể nói khác".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

3. Ai làm ô nhiễm môi trường?

Tôi có đứa cháu gái cũng theo ngành sư phạm. Một hôm, cháu hỏi: "Đạo mạo như bác thì chắc là chẳng bao giờ bị học sinh làm khó đâu, bác nhỉ?". Tôi cười: "Học sinh thì bao giờ cũng là học sinh cháu ạ! Nhất quỉ, nhì ma, thứ ba học trò mà! Bác nhớ có lần, trong giờ học ở một lớp nhạc, khi bác đang viết tên bài học lên bảng thì một học sinh bỗng ho thành tiếng có... cao độ, trường độ và nhịp điệu, tiết tấu hẳn hoi... Bác giận lắm, nhưng không quay người lại, chỉ nói: "Em nào thích xướng âm kiểu ấy thì ra ngoài lớp!". Nào ngờ học sinh ào ào đứng dậy, kéo nhau ra ngoài gần hết. Những học sinh còn ngồi lại trong lớp nhìn bác đầy vẻ lo lắng, sợ hãi. Bác tự nhủ, mình là thầy giáo nên...

(**HOÀNG DÂN**, *nguyên chủ nhiệm Khoa Nhạc - Họa - Thể dục, Trường Cao đẳng Sư phạm Hà Nội)*

Với tình huống trên có ít nhất ba ứng xử:

1. Lấy tư cách chủ nhiệm khoa, tiếp tục "lên lớp", cao giọng với những kẻ ngoài hành lang: "Kiểu ho gây ô nhiễm môi trường sư

phạm cần được xử lý nghiêm khắc!".

2. Chờ cho học sinh ra ngoài xong, hỏi rất vui với đám "ly khai": "Nào các ca sĩ! Đã xướng âm xong chưa? Nếu xong, mời quý vị vào lớp, ta tiếp tục công việc!".

3. Ngồi yên lặng tại ghế dành cho giáo viên, chờ cho sự ồn ào ngoài hành lang lắng xuống, sau đó nhẹ nhàng nói với những học sinh còn ngồi lại trong lớp: "Thầy xin lỗi các em. Thầy rất tiếc vì giờ học đã bị gián đoạn và thầy hy vọng rằng những việc làm bồng bột như thế này sẽ không tái diễn nữa, các em có đồng ý không?".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

4. Nếu không có cô thuyết minh

Cô Thanh Ngọc dạy môn mỹ thuật, học trò của cô, em Tường Minh là học sinh giỏi môn này. Tường Minh có năng khiếu hội họa, vẽ rất đẹp, từng được các giải *Nhành cọ non*, *Nét vẽ xanh* cấp tỉnh, đã có tranh được chọn dự thi bên Nhật Bản. Trong một tiết học vào tháng 4 năm 2008, cô Ngọc ra đề: "Hãy vẽ tranh theo đề tài chú bộ đội giải phóng". Tường Minh phóng bút, 15 phút sau nộp bài. Trong tranh em vẽ một ngôi nhà nằm dưới tán cây vú sữa lủng lẳng trái chín, đường nét mềm mại, màu sắc hài hòa. Cô Ngọc xem tranh rồi hỏi: "Em đọc kỹ đề chưa? Cô yêu cầu vẽ anh bộ đội, sao em lại vẽ ngôi nhà?". Tường Minh trả lời tỉnh rụi: "Thưa cô! Chú bộ đội

đang ở trong nhà đó cô". Cô Ngọc...

(**TRẦN QUANG SƠN**, *Trường Trung học cơ sở Song Thuận, Châu Thành, Tiền Giang)*

Với tình huống trên có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô Thanh Ngọc thẳng tay viết hai chữ "lạc đề" vào ngay mặt tranh và cho một điểm 0 (không) tròn vo, liền với những trái vú sữa trong tranh.

2. Cô Thanh Ngọc nghiêm mặt: "Mời em ra khỏi lớp! Em vẽ giỏi lắm, tôi biết. Từ nay, tới tiết dạy của tôi, em không cần vào học!".

3. Cô Thanh Ngọc đưa bức tranh của trò Minh cho cả lớp cùng xem và nói: "Đúng là vú sữa Lò Rèn quê mình. Tường Minh vẽ đẹp quá. Chú bộ đội qua tàn vú sữa bước ngay vào nhà vì đã quá lâu không được gặp ba má và các em. Nhưng nếu tranh này đem triển lãm trên Mỹ Tho, nếu không có cô thay em thuyết minh, làm sao người xem biết trong nhà có chú bộ đội?". Cô Thanh Ngọc đưa bức tranh cho họa sĩ tương lai. Tường Minh hào hứng nhận lại tác phẩm của mình và khi trống báo hết giờ, dưới tàn vú sữa kia, bên cửa ngôi nhà thời bình, có thêm khẩu AK đội nón tai bèo, dựa vào cái ba lô con cóc.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

5. Áo dài hay váy đầm?

Ngày cuối tuần, ở tiết cuối buổi học, lớp Lá 1 được nghe cô Tâm kể chuyện *Bạch Tuyết và bảy chú lùn*. Đến đoạn nàng Bạch Tuyết được chàng hoàng tử cứu giúp, rước về đất nước của chàng để tổ chức lễ cưới, Bạch Tuyết mặc áo đầm trắng xòe ra tuyệt đẹp, sánh vai cùng hoàng tử, cô Tâm đang kể, bỗng bé Vy đứng dậy nói: "Cô ơi, vậy mai mốt đến đám cưới của cô, cô có mặc áo đầm trắng như công chúa Bạch Tuyết không?". Bé Vy hỏi xong, một tràng pháo tay vang lên ở cuối lớp, thì ra các vị phụ huynh đã vào đón con em họ tự bao giờ...

(NGUYỄN HỒNG ĐÀO, *Trường Mẫu giáo Suối Đá, Dương Minh Châu, Tây Ninh)*

Với tình huống trên, ít nhất có ba ứng xử:

1. Cô Tâm mời các vị phụ huynh ra ngoài rồi nói với học trò: "Giờ học còn ít phút nữa, chúng ta tiếp tục. Cô hỏi bé Vy, hỏi cả lớp mình, cô dâu Suối Đá mặc áo đầm hay mặc áo dài thì đẹp hơn nào?".

2. Cô Tâm mời các vị phụ huynh ra ngoài rồi nói với học trò: "Truyện *Bạch Tuyết và bảy chú lùn* hay như phim hoạt hình! Phim chưa hết quý vị phụ huynh đã vỗ tay. Tiếc quá! Giờ kể chuyện tuần sau, ta chiếu tiếp phim này và cô sẽ trả lời câu hỏi áo đầm trắng của bé Vy".

3. Cô Tâm mắc cỡ, đỏ mặt, vội vàng cho học sinh ra về!

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

6. Bạn trai của cô giáo

Vì công việc, tôi thường được gặp gỡ các thầy cô giáo làm nhiệm vụ tổng phụ trách Đội ở các trường trung học cơ sở trong cả nước. Lần tập huấn hè năm ấy, tôi để ý thấy cô Vân tuy rất nhiệt tình trong công việc nhưng chẳng cười bao giờ. Một lần, khi cô đến trả mấy cuốn sách, tôi nhẹ nhàng hỏi: "Hình như cô giáo có vướng mắc chuyện tình cảm gì đó thì phải? Nếu là việc riêng không tiện nói thì tôi xin lỗi!". Cô Vân im lặng hồi lâu rồi kể: "Hôm ấy em đang dạy học thì bạn trai của em bất ngờ xuất hiện ở ngay cửa lớp và gay gắt nói: "Em lỡ hẹn hơn một tiếng rồi đấy! Bye!". Dứt lời, anh ấy hầm hầm bỏ đi. Tất cả học sinh đều bàng hoàng nhìn em với ánh mắt thương hại... Em chỉ còn biết...".

(**HOÀNG GIAI**, *nguyên chủ nhiệm Khoa Công tác Đội, Trường Đoàn Trung ương)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất có ba ứng xử:

1. Cô Vân vội vàng xin phép học sinh, rồi chạy theo người bạn trai.

2. Cô Vân cố nén giận nói với học sinh: "Đó là bạn trai của cô. Nhưng từ giờ phút này, cô không còn người bạn ấy! Giờ học của chúng ta tiếp tục".

3. Cô Vân nhẹ nhàng: "Cô xin các em ít phút. Anh ấy là bạn trai rất thân của cô, vì vậy cô xin lỗi các em về hành động rất đáng tiếc vừa rồi. Cô chỉ muốn các em thông cảm rằng, không bao giờ cô lại hẹn hò vào thời gian cô đang lên lớp! Chúng ta học tiếp!".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

7. Lá thư trong quyển sách

Tôi học sư phạm ba năm, ra trường dạy cấp III khi mới 20 tuổi. Học trò lớp 10B tôi dạy nhiều em cũng đã 17-18. Trong số đó có một nữ sinh giỏi văn, môn tôi dạy. Cảm tình em dành cho tôi là hơn mức bình thường. Tôi biết! Nhưng cho tới một hôm, khi trả lại tôi cuốn *Truyện ngắn Puskin* mà em đã mượn, ở trang bắt đầu truyện tình *Cô tiểu thư nông thôn*, em để lại tờ giấy hồng với dòng chữ em viết bằng mực xanh cửu long một câu Kiều: *Người ơi gặp gỡ làm chi / trăm năm biết có duyên gì hay không* thì tôi lúng túng...

(**TẠ HÙNG**, *4 Nguyễn Du, TP. Nam Định*)

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất có ba ứng xử:

1. Từ lúng túng thành ngại ngần, thầy vẫn chủ động tránh tiếp xúc riêng với học trò giỏi văn của mình.

2. Thầy coi như không đọc lá thư vận Kiều kia, vẫn đối xử bình thường với nữ sinh giỏi văn như đối xử với mỗi học sinh trong lớp.

3. Thầy gặp riêng hiệu trưởng, kể hết chuyện. Đề nghị giữ kín! Và xin phân công lại, thôi dạy lớp 10B.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

8. Câu chuyện ngoài lớp học

Cô Đàm Lê Đức, hiệu phó Trường Bồi dưỡng văn hóa 218 Lý Tự Trọng, Q.1, TP. Hồ Chí Minh nhận được thư của em Hà Minh ở quận Bình Thạnh. Trong thư, Hà Minh tự giới thiệu là cựu học sinh Trường chuyên Trần Đại Nghĩa, nhưng vì bệnh yếu cơ bẩm sinh, đang phải nằm liệt giường. Hà Minh cho biết em chưa học cô Đức ngày nào, nhưng qua tờ nội san *Trường tôi* của trường, Hà Minh biết cô là một nhà giáo từng vượt khó và mạnh dạn viết thư mong cô chỉ bảo. Nhận được thư, cô Đức...

(NGUYỄN QUỐC VĂN, *Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh, số 2 Nguyễn Tất Thành, Q.4, TP. Hồ Chí Minh)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất có ba ứng xử:

1. Cô Đức viết thư thăm hỏi và gửi ngay cho Hà Minh một số tiền để chữa bệnh.

2. Cô Đức tới tận nhà Hà Minh để thăm hỏi, tặng tờ *Trường tôi* mới nhất. Ngay số *Trường tôi* tiếp theo, có bài nêu tấm gương Hà Minh trong việc chiến thắng bệnh tật và phát động phong trào gửi thư, quà tặng động viên Hà Minh, đồng thời nhắc độc giả đón đọc bài của chính Hà Minh trên *Trường tôi* số tới.

3. Cô Đức hứa trả học phí cho Hà Minh, nếu em theo học một lớp dạy nghề cho người khuyết tật.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

9. Sau quyết định vội vàng

Trường mầm non đặt trong khu công nghiệp đang hình thành ở một vùng đất trồng lúa, học sinh phần lớn là con cháu nông dân. Cô hiệu trưởng luôn nhắc giáo viên phải dạy các cháu - những chủ nhân tương lai của khu công nghiệp - tinh thần tập thể và nếp sống kỷ luật. Một buổi chiều trước giờ tan học, trong lớp Lá, cô giáo cho các cháu cất đồ chơi vào đúng chỗ quy định, như các bác công nhân cất đồ nghề. Một "bác" trong lớp tranh thủ "cất" ngay một món đồ trong bộ ráp nhà vào túi mình! Cô giáo biết việc này, đưa ngay bộ lắp ráp mất linh kiện ra yêu cầu ráp lại. Ngôi nhà đồ chơi thiếu một cánh cửa.

(**ĐÀO THỊ DUYÊN**, *lớp mầm non tư thục Tia Nắng, ấp Chánh, Đức Lập Hạ, Đức Hòa, Long An)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất có ba ứng xử:

1. Cô giáo nói: "Chúng ta thôi trò lắp ráp, chuyển sang trò công an đi tìm cánh cửa đã mất".

2. Cô giáo mời học sinh mắc lỗi đứng giữa lớp, bên ngôi nhà khiếm khuyết, nghiêm khắc phê bình và yêu cầu em trả lại lớp cánh cửa kia.

3. Cô giáo nói: "Chắc cánh cửa rơi đâu đây thôi! Các em cứ về cô sẽ ở lại tìm". Học sinh theo cha mẹ về hết. Cô gọi điện bàn bạc với cha mẹ học sinh mắc lỗi, bàn cách giải quyết.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

10. Ánh lửa quái ác

Dù là trường trung học cơ sở dưới xã, ngày 31 tháng 5 nào trường tôi cũng hưởng ứng ngày *Thế giới không hút thuốc*, cũng nhắc tới tác hại của thuốc lá, nhưng tôi vẫn không bỏ được. Chỉ cố gắng không hút trong trường. Nhưng rồi tình huống khó xử vẫn xảy ra, trong một tối tản bộ trên phố huyện, vừa đi vừa ngậm điếu ba số phì phèo, có người tới xin mồi thuốc, tôi lịch sự bất quẹt máy và ánh lửa quái ác kia khiến tôi nhận ra đó là học trò của mình. Tôi...

(TRẦN CÔNG LINH, *30 Nguyễn Thông, Thị trấn Lấp Vò, Đồng Tháp)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất có ba ứng xử:

1. Thấy dụi tắt điếu thuốc của mình và nói: "Từ nay thầy trò mình cùng bỏ thuốc lá. Hãy dùng lửa vào những việc khác ích lợi hơn! Chịu không?".

2. Thấy tắt lửa tức thì. Tịch thu điếu thuốc chưa đốt và nói: "Em chưa đủ 18 tuổi để được hút thuốc, trường ta đã nhắc nhở nhiều lần điều này".

3. Thấy làm như không nhận ra người quen, thuốc được mồi và... hết chuyện.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

11. Cặp tuyết lê

Hồi tôi mới ra trường được hai năm, do thiếu giáo viên cuối cấp, tôi được nhà trường phân công dạy lớp 10 (nay là 12). Tôi thường xuyên động viên học trò tìm hiểu kỹ bài và thắc mắc những chỗ chưa hiểu để tôi giải đáp, nhất là về từ ngữ. Một hôm đang tiết học, một nữ sinh hỏi: "Thưa thầy trong câu thơ của Sóng Hồng: *Cặp tuyết lê hồi hộp trước tình yêu* thì ***cặp tuyết lê*** nghĩa là gì?

Là thầy giáo trẻ lại chưa một lần yêu, bị hỏi bất ngờ trước học sinh cả lớp, tôi ngẩn người...

(**NGUYỄN KIM RẮN,** *nguyên giáo viên Trường Trung học phổ thông chuyên tỉnh Thái Bình)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất có ba ứng xử:

1. Thầy vội vàng nói ngay: "Em thử hỏi cô Lan dạy môn sinh".

2. Thầy trấn tĩnh, rồi huy động kiến thức: "Cặp thì tất nhiên là một đôi. Song ở đây không thể là cặp mắt, cặp môi. Vì, cặp mắt, cặp môi không giống tuyết lê (trái lê màu trắng như tuyết). Mặt khác, các em đã biết sự *hồi hộp* dâng lên từ lồng ngực người ta, nơi có con tim. Tuyết lê nằm ở chỗ ấy. Là cặp trái người, chỉ nữ giới mới có".

3. Như đã chuẩn bị trước, thầy lấy trong cặp một cuốn từ điển và đọc cho cả lớp nghe: "Tuyết lê là một mỹ từ chỉ cặp vú của người con gái đẹp, thuộc tuyến vú, tiết ra sữa khi người đàn bà chửa, đẻ, nuôi con".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

12. Câu nói thay đổi đời tôi

Tôi sinh ra đã sứt môi, phải vá. Đến tuổi đi học, lũ bạn trong lớp thường trêu chọc tôi bằng những lời cay độc. Mới 7 tuổi, tôi đinh ninh, ngoài cha mẹ mình, chẳng ai lại có thể dễ chịu khi nhìn vào mặt tôi.

Nhưng từ năm lớp hai, tôi được học với cô Leonard và tất cả đã thay đổi. Đầu năm, học sinh phải kiểm tra thính giác bằng cách đứng ở cửa ra vào, lấy ngón tay bịt một lỗ tai, tai kia hướng lên bàn cô giáo, nghe và lặp lại lời cô. Xong tai này, kiểm tra tai kia. Ngoài sứt môi, tôi còn bị điếc bên tai trái và tôi muốn giấu chúng bạn điều này. Tới phiên mình, xong tai phải, tôi bịt chặt lỗ tai quý hiếm còn lành lặn, tuy nhiên, sau một cử động nhẹ, tôi thả lỏng ngón tay, để tai phải nghe giúp tai trái. Và tôi đã nghe được câu nói làm thay đổi cả cuộc đời tôi!

(Theo **TÂM SỰ CÔ GIÁO TRẺ**, *Thương Huyền, NXB Thông Tấn 2007)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất có ba ứng xử:

1. Cô giáo nói tha thiết: "Đừng buồn! Em chỉ hư một tai! Người khiếm thính hư cả hai tai vẫn nghe bằng mắt nếu biết thủ ngữ".

2. Cô nói nghiêm nghị: "Hãy bịt chặt tai lại! Phải thật thà mới nên người được em ạ".

3. Cô nói gần như thì thầm: "Giá như em là con gái cô".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

13. Chính âm

Người quê tôi phát âm không chuẩn, không phân biệt l / n. Từ khi vào học ở trường sư phạm, tôi đã có ý thức tự rèn luyện để sửa cách phát âm cho bản thân mình. Tuy đã có những tiến bộ vượt bậc, nhưng đôi khi vì sức ỳ của thói quen hoặc khi nói nhanh quá, tôi vẫn có thể bị mắc lỗi ở một từ nào đó. Một lần, tôi đang say sưa thuyết giảng, bỗng một học sinh nói to: "A... Cô giáo nói ngọng!". Cả lớp cười ồ. Tôi giật mình, hơi lúng túng, nhưng rồi kịp trấn tĩnh...

(HỒNG THỊ THUÝ TẦN, *Phó trưởng phòng Giáo dục và Đào tạo quận Long Biên, Hà Nội)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô giáo lờ đi, tiếp tục giảng bài.

2. Cô giáo nhân tình huống này mà mở rộng bài giảng: "Vậy đó! Không chỉ chính tả, chúng ta cần chính âm nữa. Người Trung Bộ hay lẫn dấu thanh. Người Nam Bộ hay lẫn phụ âm cuối. Người Bắc Bộ như cô hay lẫn phụ âm đầu, tôi ở Hà *Lam*, tôi ra Hà *Lội*, tôi mua cái *lồi*, về *lấu cơm lếp*".

3. Cô giáo nhẹ nhàng nói với cả lớp: "Cô cảm ơn sự tinh tường của các em. Cô hứa với các em, từ lần sau cô sẽ thận trọng hơn!".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

14. Giáo sinh thực tập

Tôi còn nhớ mãi, giữa năm học lớp 11 ngay sau Tết, lớp tôi được đón đoàn thực tập sư phạm. Các thầy đang là sinh viên, còn rất trẻ, thầy trò lại chưa thật quen biết, tôi có phần ngại, không dám chào, không muốn chào, dù biết thế là thiếu lễ độ. Nhưng thầy Cường dạy toán, người trẻ nhất trong nhóm lại có biện pháp chấm dứt được tình trạng không hay đó, ngay trong tuần đầu tiên, khiến tôi nhớ mãi cách ứng xử rất đẹp của thầy...

(**NGUYỄN HỒNG PHI NGA,** *Phòng 208 cư xá E, Ký túc xá Trường Đại học Nông Lâm, phường Linh Trung, quận Thủ Đức, TP. Hồ Chí Minh)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất có ba ứng xử:

1. Thầy Cường cứng rắn, nghiêm nghị, gọi em học sinh không chào mình đứng lại và thẳng thắn phê bình ngay trên sân trường!

2. Thầy Cường kiên nhẫn chờ tới tiết sinh hoạt lớp cuối tuần, thuyết giảng rất hay về chuyện lễ nghĩa, nhắc chung học trò cả lớp về quan niệm truyền thống *lời chào cao hơn mâm cỗ.*

3. Ngay lần gặp sau, mới chỉ nhìn thấy học sinh từ xa, thầy Cường đã ngả mũ chào.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

15. Ly sữa

Một trò nghèo, sáng đến trường thường nhịn đói. Một lần tan trường, đói lả, cậu bé gõ cửa ngôi nhà gần nhất tính xin ăn. Người mở cửa là một cô bé xinh đẹp khiến cậu xấu hổ, thay vì xin ăn lại chỉ xin nước uống. Cô bé xinh đẹp thì ngược lại, thay vì nước lã cô mang ra một ly sữa lớn. Nhiều năm sau, cậu bé thành giám đốc một bệnh viện trung tâm thành phố. Ông bác sĩ giám đốc gặp lại cô bé ngày xưa khi cô bệnh nặng phải nhập viện. Sau một thời gian dài tốn không biết bao nhiêu thuốc thang, cô gái bình phục. Trước ngày cô xuất viện, bác sĩ giám đốc yêu cầu nhân viên quầy thu ngân chuyển hóa đơn tới phòng mình, trước khi đưa cho người phải chi tiền. Cô gái lo sợ không dám nhìn tờ hóa đơn vì cô chắc chắn rằng cho đến hết đời cũng khó mà thanh toán hết số tiền. Nhưng rồi cũng phải nhìn và ứa nước mắt xúc động khi thấy dòng bút phê của ông bác sĩ...

(**HỒ THU TRANG**, *Trường Tiểu học Thị trấn Me, Gia Viễn, Ninh Bình, theo một truyện sưu tầm từ Internet)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất 3 ứng xử bằng bút phê:

1. Xin cô yên tâm. Tôi đã trả toàn bộ số tiền nhỏ ghi trong hóa đơn!

2. Rất tiếc, tôi đã không thuyết phục được hội đồng quản trị! Tôi không thể làm gì trong lúc này, ngoài lời cầu chúc sức khỏe tận đáy lòng!

3. Hóa đơn đã được thanh toán bằng một ly sữa!

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

16. Đặt chân lên đầu thầy

Tôi là một trong nhiều đệ tử đang theo học thiền định dưới sự hướng dẫn của thiền sư Sengai. Tôi có một sở thích kỳ quặc là thường hay dậy ban đêm, vượt tường ra phố để dạo mát cho thỏa thích. Một đêm, Sengai đi kiểm tra phòng ngủ, thấy tôi vắng mặt và tìm ngay ra chiếc ghế đẩu cao mà tôi thường dùng để leo qua tường. Sengai dời chiếc ghế ra chỗ khác và đứng thay vào chỗ đó. Khi tôi rong chơi trở về, không biết rằng Sengai là chiếc ghế, tôi đặt chân lên đầu thầy và nhảy xuống đất. Tôi nghe thấy nói và từ đó, không bao giờ ra ngoài vào ban đêm nữa!

(**LƯƠNG MINH,** *phòng 419 chung cư 116 Nơ Trang Long, P.13, Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh, soạn theo "Góp nhặt cát đá" của Muju Dokyo).*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất thầy Sengai ứng xử bằng ba cách trả lời:

1. Thầy Sengai nhẹ nhàng nói: "Con thấy chiếc ghế đa này như thế nào?".

2. Thầy Sengai mặt đỏ bừng: "Con giỏi lắm! Đã trèo tường đi chơi đêm lại còn dám trèo cả lên đầu thầy nữa. Con đã hoàn thành khóa học này sớm hơn dự định!".

3. Thầy Sengai như đợi ở chỗ ấy chỉ để nhắc: "Sáng sớm này trời lạnh lắm. Con hãy cẩn thận kẻo bị cảm".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

17. Rèn chữ

Hôm ấy trường đón đoàn thanh tra. Lớp Một A của cô giáo Lan được đoàn dự giờ. Cô Lan đang cho học sinh rèn chữ "o" trên bảng con. Bỗng bé Bông khóc tấm tức, quăng viên phấn. Thoáng ngạc nhiên, cô Lan bước lại gần xoa đầu bé hỏi: "Tại sao con không viết nữa?". Bé Bông nhõng nhẽo: "Con không viết nữa, cái chữ gì đâu xấu quá, má con ở bên ngoài kia, cô cho má con vào viết giùm con đi, ở nhà má viết giúp không hà". Cô Lan nhìn ra ngoài, mẹ bé Bông đi ruộng về, quần còn ống thấp, ống cao đang đứng tần ngần nơi cửa ra vào nhìn cô với ánh mắt muốn được trợ giúp con mình.

(**DƯƠNG THỊ LẬP,** *cựu giáo viên Trường Tiểu học Long Hải, xã Long Bình, huyện Gò Công Tây, Tiền Giang)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô Lan bước vội ra cửa lớp, nghiêm khắc đề nghị vị phụ huynh không mời mà đến rời xa lớp học.

2. Cô Lan xoa đầu bé Bông và nói cho cả lớp cùng nghe: "Con thấy các bạn tự rèn chữ không? Đâu có ai nhờ má viết giúp, ban đầu chữ con viết không được đẹp, nhưng con cố gắng tự viết, chữ sẽ đẹp thôi mà".

3. Cô Lan nghiêm mặt phê bình bé Bông, cả lớp nghe rõ: "Từ nay con phải tự viết nghe không? Con không tự rèn chữ, cô sẽ *khẻ* tay".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

18. Cơm lá sen

Hồi đó quê tôi còn nghèo, trường phải học ba ca, lớp bốn là lớn nhất, cả thầy lẫn trò phải mang cơm tới trường để ăn học ca trưa. Nhà tôi nghèo nhất làng, gói cơm bọc trong lá sen, bữa nào cũng chỉ có mấy miếng cà muối, mấy con tép mại kho mặn. Tới giờ ăn, các bạn đánh chén ngay trên bàn học, còn tôi lỉnh ra một chỗ khuất nào đó. Bữa trưa hôm ấy, cô giáo có việc từ văn phòng trở lại lớp và bắt gặp. Tôi túm tàu sen cố giấu cái nghèo nhưng cô biết và tìm cách giúp tôi thoát khỏi mặc cảm...

(NGUYỄN THỊ DIỆU HƯƠNG, *42 đường 15, P.11, Q. Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử giúp học sinh:

1. Vào ngày chủ nhật tuần ấy, cô tổ chức đi chơi đầm sen trong làng, rồi kéo trò về sân trường dạy cả lớp nấu món cơm bọc lá sen.

2. Ngay sau bữa trưa ấy, cô nói với cả lớp, hiền từ nhưng nghiêm khắc: "Chúng ta như con một nhà nên ăn cùng mâm, từ ngày mai cô không cho phép ai được mang cơm đi ăn riêng.

Cô cũng ăn trưa ngay tại lớp mình".

3. Trưa hôm sau, cô mang phần cơm của mình tìm trò cơm lá sen, cùng ăn bữa trưa, vừa ăn vừa trò chuyện.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

19. Nốt ruồi

Cô giáo Oanh dạy môn Pháp văn mới ra trường, còn trẻ, lại được trời phú cho gương mặt cũng dễ coi, chúng tôi thường nói đùa: "Cô Oanh mà đi thi hoa hậu thì bét đem cũng phải á hậu một!". Không chỉ đồng nghiệp, ngay học sinh cũng "ấn tượng" về vẻ đẹp này. Một hôm, đang giờ học, trò Cường đứng dậy, lễ phép: "Thưa cô, cô có cái nốt ruồi xinh quá ạ!". Khi nghe cô Oanh kể lại, cô đã ứng xử thế nào, chúng tôi càng có cảm tình với cô!

(**HOÀNG THỊ THUÝ TẤN**, *Phó trưởng phòng Giáo dục và Đào tạo quận Long Biên, Hà Nội)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, cô Oanh có ít nhất ba ứng xử:

1. Cố tỏ ra tự tin, cô Oanh ngắn gọn: "Cảm ơn em đã có lời khen"!

2. Cô Oanh cười hồ hởi: "Người Pháp gọi nốt ruồi là *point de beauté* - dấu nhấn của vẻ đẹp. Cô mong cả lớp ta là một *point de beaute*, một chấm đẹp cho trường mình".

3. Cô Oanh nghiêm mặt nhắc nhở: "Mời em ngồi! Một học

sinh có kỷ luật không được nói năng tuỳ tiện trong giờ học".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

20. Nghĩa tử là nghĩa tận

Hôm ấy tôi dạy tiết cuối, buổi sáng, môn đạo đức. Nhưng vào tới lớp thì hơn nửa số học sinh vắng mặt. Số còn lại trong lớp thì mỗi em một thái độ, tư thế, có em đã mở vở để trước mặt, sẵn sàng vào bài, có em trước mặt là cái cặp đã đóng khóa, nhấp nhổm tư thế... về. Tôi chưa kịp hỏi căn nguyên thì em lớp trưởng đã đứng lên: "Thưa thầy, bố bạn Nam mới mất. 12 giờ trưa nay động quan. Nếu học xong mới đi thì không kịp đưa đám. Các bạn nhờ em xin phép thầy...". Lại một tình huống "tiền trảm hậu tấu"! Tôi thấy lúng túng vì biết, ông bà ta vẫn dạy, nghĩa tử là nghĩa tận...

(**HOÀNG TRỌNG QUÝ**, *thôn Đanh, Dương Xá, Gia Lâm, Hà Nội)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất ông thầy có ba ứng xử:

1. Thầy tự quyết định, không tiến hành giờ dạy, rồi cùng với học sinh còn lại đi tới nhà Nam chia buồn.

2. Thầy lên báo cáo tình hình với ban giám hiệu, xin cho số học sinh có mặt được về sớm, hủy bỏ tiết học, để nghị được xếp tiết dạy bù vào tuần sau.

3. Thầy nói: "Khi nào Nam đi học, cho tôi gửi lời chia buồn.

Còn bây giờ chúng ta vào bài". Tiết học diễn ra bình thường.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

21. Điều ước

Hôm ấy tôi dạy cổ tích *Tấm Cám*. Giờ dạy tiến hành rất tốt, nhưng tới những phút cuối giờ thì sự cố xảy ra. Tôi đặt câu hỏi mở rộng bài: "Nếu bây giờ ông Bụt cho mỗi em một điều ước thì các em ước gì nào?". Trò Tuấn, một học sinh thông minh, lém lỉnh, giỏi toán nhưng rất xem thường môn văn, đứng dậy trước tiên: "Thưa cô! Ước gì chúng em không phải học môn văn". Tôi cảm thấy hối hận vì mình đã ra một câu hỏi làm khó cho mình. Nhưng...

(TRẦN THỊ HỮU HUY, *nguyên cán bộ Phòng Giáo dục quận Hai Bà Trưng, Hà Nội)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô giáo vội ứng đối để không thua kém học sinh: "Vậy hả! Còn tôi thì ước lớp ta, trường ta sẽ không còn một ai học lệch, học tủ".

2. Cô giáo muốn chấm dứt sớm để không còn những điều ước trái khoáy được đưa ra, liền chuyển sang dặn dò việc chuẩn bị bài mới, rồi cho lớp nghỉ.

3. Cô giáo không giảm hứng khởi đang có: "Điều ước rất lạ. Cho cô hỏi cả lớp, những ai không muốn học tiếng mẹ đẻ của

mình thì đưa tay lên nào?".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

22. Yêu sớm

Không gì thú bằng, vào ngày Nhà giáo Việt Nam, hai học trò cùng lớp tới thăm mình, bế trên tay những cô bé cậu bé mà họ sinh ra. Nhưng khổ nỗi, cho dù đứng lớp trung học phổ thông thì thấy cô giáo cũng chẳng thể khuyến khích các em yêu nhau. Vậy mà lần ấy, hội đồng sư phạm họp tối, tan họp, trên đường đi bộ từ trường về nhà, tôi thấy hai học sinh của tôi, một nam và một nữ, những đứa cứng đầu nhất lớp lại đang có những cử chỉ thân ái quá mức bình thường...

(HÀ ANH TOÀN, *84 Nguyễn Khuyến, Q. Đống Đa, Hà Nội)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử xảy ra:

1. Đứng lại, đằng hắng để chứng tỏ mình đã thấy và ngay sáng hôm sau kể với lớp câu chuyện tối qua nhưng giấu biến tên hai học sinh.

2. Làm như không thấy gì! Nhưng hôm sau lần lượt gọi hai học sinh lên trả bài, với những câu hỏi khó để học sinh không thể trả lời và có cơ hội nhắc nhở, đang tuổi học, không nên phí thời gian vào những chuyện chưa nên làm.

3. Dành buổi sinh hoạt cuối tuần tổ chức tại lớp buổi thảo luận thật cởi mở về mối quan hệ giữa tình bạn và tình yêu.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

23. Lớp học ngày chủ nhật

Trong nhiều nhà thờ Công giáo, mỗi chủ nhật thường mở các lớp học dành cho trẻ nghèo. Chủ nhật ấy, một bé gái tới trễ và mếu máo vì lớp đã hết chỗ. Ông giám mục lấy ghế xếp cho em một chỗ ngồi. Từ đó vị giám mục trở thành người bạn vong niên của cô bé nghèo. Hai năm sau, cô bé ốm nặng và mất trong một chung cư tăm tối, chính ông giám mục được mời lo tang lễ và tìm thấy bên em một chiếc ví rách, đựng 57 xu và một chúc thư: *"Để giúp đỡ xây dựng một nhà thờ lớn hơn cho nhiều đứa trẻ có thể đến lớp học ngày chủ nhật"*.

Có rất nhiều ứng xử đẹp diễn ra sau chúc thư này.

(NINH THỊ NGUYỆT BÌNH, *116 Nơ Trang Long, P.13, Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh, sưu tầm từ Internet)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Vị giám mục mang chúc thư và chiếc ví rách tới các buổi lễ, kể cho mọi người câu chuyện về tấm lòng bác ái của cô bé.

2. Câu chuyện được lên báo, một doanh nhân đề nghị nhượng bán cho nhà thờ một mảnh đất rộng để cất một lớp học chủ nhật thật lớn với giá 57 xu.

3. Giáo dân trong vùng tổ chức một đợt quyên góp và thu được một số tiền rất lớn.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

24. Kiểm tra đầu giờ

Người ta vẫn nói, *nhất quỷ nhì ma thứ ba học trò*, quả là không sai. Hồi tôi mới ra trường dạy ở làng Lệ Mật bên Gia Lâm, Hà Nội, chuyện học trò bắt rắn (nghề cổ truyền của làng mà) bỏ vào cặp các bạn nữ sinh năm nào cũng có. Trò chơi kiểu ấy rồi cũng tới lượt tôi. Hôm ấy kiểm tra đầu giờ, tôi gọi Dâu, như thực thi hình thức kỷ luật đã hẹn, vì giờ trước cậu ấy lén đọc truyện mà không nghe giảng. Tôi mở quyển vở em đặt trước mặt và thét lên kinh hãi, một con thạch sùng. Dâu tỉnh bơ, cầm con thạch sùng bỏ túi: "Em xin lỗi cô, đó là con thạnh sùng bằng nhựa em đánh dấu bài cần học!".

(TRẦN THỊ HỮU HUY, *B.16, P.37, khu tập thể Kim Liên, Hà Nội)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất cô giáo có ba ứng xử:

1. Giận dữ, bỏ lớp, lên báo cáo tình hình với ban giám hiệu, đề nghị có hình thức kỷ luật với trò Dâu.

2. Cố trấn tĩnh. Rồi xin lỗi lớp về chuyện mình đã sợ cả một món đồ chơi.

3. Nghiêm khắc nhắc nhở lớp, từ nay, chỉ được mang vở ghi chép, không được mang bất kỳ thứ đánh dấu bài nào lên bàn giáo viên!

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

25. Tiền học phí

Đã học hết tháng thứ nhất, mà mẹ cháu B. lớp Lá vẫn chưa đóng học phí cho cháu. Chiều ấy, người mẹ công nhân lại để việc đón B. cho người em gái. Tôi sinh nghi liền theo hai dì cháu về tận nhà. Tôi sững sốt khi thấy một mái lá lụp xụp giữa vườn, không thưng vách. Giữa nhà là một cái giường được quây bằng các bình phong thùng mì tôm. Cháu B. hồn nhiên chạy ngay lên giường của mình, người dì đi vội lên nhà trên. Bà ngoại của cháu xuống đón khách. Bà nói khi tôi chưa kịp chào: "Đất tôi cho, nhà chưa kịp làm thì vợ chồng bỏ nhau. Mấy hôm nay nó có hỏi mượn tôi tiền học phí, nhưng...". Tôi vội thưa lớn cắt lời. Tôi nhờ người dì đưa cháu B. đi chỗ khác chơi rồi ngồi xuống giường nói chuyện với bà ngoại của cháu.

(**ĐÀO THỊ DUYÊN**, *Trường Mầm non tư thục Tia Nắng, ấp Chánh, Đức Lập Hạ, Đức Hòa, Long An*)

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô giáo hứa bàn với nhà trường, xem xét việc miễn giảm học phí cho cháu B.

2. Cô giáo nói: "Ngày mai tới đón cháu, gia đình nhớ nhắc tôi, gửi tặng cháu B. một ít chăn mền, quần áo mà các bạn đã ra trường còn để lại".

3. Cô giáo không hề nói gì tới tháng học phí còn thiếu. Chỉ hỏi lại địa chỉ cơ quan của mẹ cháu, rồi nhẹ nhàng nói với người bà, từ mai nhà trường thôi không nhận cháu.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

26. Ngồi lên bàn

Tôi là giáo viên tổng phụ trách Đội. Đầu năm học, để đánh giá thật chính xác hoạt động thi đua của các lớp, tôi đã đề ra một số quy định, trong đó có mục "Nếu học sinh nào ngồi lên bàn hoặc nhảy lên ghế thì đội Sao Đỏ sẽ trừ 5 điểm trong tổng số điểm thi đua của lớp có học sinh kia". Một hôm, trong giờ ra chơi, tôi đang lên kế hoạch hoạt động tháng ở bản tin thì một em trong đội Sao Đỏ chạy đến: "Em thưa cô, em thấy cô B ngồi lên bàn của lớp 4 A, em có được trừ điểm thi đua của lớp đó không ạ?". Đúng là một tình huống khó xử! Làm thế nào bây giờ?

(**ĐÀO THỊ THÚY HẰNG,** *Trường Tiểu học số 1 Vĩnh Long, Vĩnh Linh, Quảng Trị)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử xảy ra:

1. Cô giáo tổng phụ trách nói ngay: "Ai ngồi lên bàn trong lớp cũng là vi phạm nội quy! Phải trừ chứ!".

2. Cô giáo tổng phụ trách khen: "Em hỏi như vậy là đã làm tốt công việc Sao Đỏ. Nhưng điểm thi đua của mỗi thầy cô giáo do hội đồng thi đua nhà trường chấm. Để tôi hỏi cô B rồi sẽ nói lại với hội đồng. Cảm ơn em!".

3. Cô giáo tổng phụ trách nghiêm nét mặt: "Sao Đỏ chỉ theo dõi học sinh chứ không được theo dõi thầy cô giáo".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

27. Một ngày mới

Một thiền sư hỏi các đệ tử : "Trò nào cho ta biết, đêm kết thúc khi nào, ngày bắt đầu lúc nào?". Một đệ tử:

- Vào lúc ở một cự ly nhất định, có thể phân biệt được con vật ở đằng xa là con cừu hay con chó.

- Không đúng! - Thiền sư nói.

- Vào lúc có thể từ đằng xa phân biệt được cây không có hoa, hay có hoa - Một đệ tử khác vội vàng nói tiếp.

- Cũng không đúng!

- Vậy thì thưa thầy, ngày bắt đầu vào lúc nào? - Các đệ tử đồng thanh hỏi.

- Vào lúc các con nhìn rõ khuôn mặt của người đối diện, nhận ra họ là người anh em của mình thì ngày bắt đầu!

Tại sao vậy?

(**NGUYỄN ĐÌNH PHONG**, *Huyện Đoàn Gia Viễn, Ninh Bình, sưu tầm từ Internet*)

Trong tình huống này, theo chúng tôi, những đệ tử hiếu học có thể ứng xử bằng ít nhất ba cách trả lời:

1. Thưa thầy, vì khi ấy trí ta đã đủ tỉnh táo để phân biệt sự vật!

2. Thưa thầy, vì khi ấy tâm đã hết u minh, đã sáng và ngày liền tới!

3. Thưa thầy, sự khiêm nhường lúc ấy giúp nhãn quan biết hướng tới cái cần nhìn!

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

28. Sách cấm

Hồi ấy mới giải phóng miền Nam, sách từ Sài Gòn thời Mỹ nguỵ chạy ngược ra Hà Nội khá nhiều và đã gây cho tôi một tình huống khó xử. Giờ văn ấy, nữ sinh tên Hoa không nghe giảng, cứ chúi đầu đọc gì đó dưới ngăn bàn. Tôi vừa tiếp tục giảng bài, vừa bước về phía Hoa tính nhắc nhở, tới nơi mà Hoa chẳng hay biết gì. Tôi yêu cầu Hoa đưa sách. Hoa hốt hoảng đưa và tôi thì lúng túng. Đó là cuốn "Vòng tay học trò" tôi chưa đọc nhưng đã nghe danh vì báo chí ngày ấy phê phán sách này rất nặng nề...

(**HOÀNG DÂN**, *nguyên chủ nhiệm Khoa Nhạc - Họa - Thể dục Trường Cao đẳng Sư phạm Hà Nội)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất thầy giáo có ba ứng xử:

1. Thầy cầm sách và nói ngay với Hoa: "*Vòng tay học trò* là đồi truỵ, phản động. Tôi tịch thu sách này".

2. Thầy để sách lên bàn giáo viên. Tiếp tục bài giảng. Hết giờ nói riêng với Hoa: "Đọc truyện trong giờ học là sai. Không nên tái phạm. Thầy có nghe tiếng xấu về sách này, nên không thể trả em ngay. Em nói cha mẹ tới gặp thầy nhận lại nhé".

3. Hết giờ thầy không trả sách. Cũng không nói gì với Hoa. Cuốn "sách cấm" bị tịch thu mà không cần tuyên bố.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

29. Giải đáp thắc mắc

Năm 1973, một cô giáo mới ra trường về dạy tại một trường nam trung học lớn nhất nhì ở Cần Thơ. Cô được phân công dạy khối 10, tập trung nhiều học sinh học rất giỏi nhưng rắn mắt, nghịch ngợm cũng vào hạng nhất trường; đặc biệt các em rất ham đọc sách, cứ đòi cô giáo tổ chức thuyết trình, thảo luận... Lần nọ, cô cho lớp thuyết trình tác phẩm *Đoạn tuyệt* của Nhất Linh. Cuối buổi, một "siêu quậy đáng yêu" ngượng ngập đứng lên gãi đầu gãi tai xin cô giải đáp thắc mắc: "Trong đêm đầu tiên Loan về nhà chồng, Thân trải mảnh vải trắng lên giường làm chi?". Nhìn cung cách của "siêu quậy", cô biết học sinh muốn làm khó, thử thách bản lĩnh của mình nhưng cô không thể không trả lời.

(**TRẦN THỊ ÁI HIỆP,** *124/13 đường 3-2, P. Xuân Khánh, Q. Ninh Kiều, TP. Cần Thơ)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô giáo bình luận và hứa hẹn: "Nhà văn dùng miếng vải trắng để làm nổi bật vẻ u tối hẹp hòi trong quan niệm về tình yêu và hôn nhân của không ít đàn ông hiện nay. Chúng ta sẽ bàn sâu hơn nội dung này trong một buổi thuyết trình khác".

2. Cô giáo mở *Đoạn tuyệt*, đọc diễn cảm: "*Nàng đưa mắt nhìn mới hay rằng Thân đương trải một miếng vải trắng lên trên chiếu. Bỗng nàng hiểu và cảm thấy tất cả cái mọi rợ trong cử chỉ của Thân lúc đó. Nàng mỉm cười khinh bỉ, nghĩ thầm, chỉ có sự trinh tiết của tâm hồn là đáng quý thôi*"; rồi giảng: "Trong cảm nhận của Loan, Thân đang làm một việc "mọi rợ" là kiểm tra

thân xác vợ mình".

3. Cô giáo phê phán: "Hành vi trái khoáy của Thân là việc làm của các ông chồng còn mang nặng đầu óc thủ cựu, phong kiến, còn ít hiểu biết về cơ thể con người ta".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

30. Ngày đầu tới lớp

Lớp mầm đã học được cả tháng, các trò đã quen nhau, "bão táp" gào khóc đầu giờ vừa yên thì vào giờ vẽ đầu buổi học hôm ấy, một bà mẹ mang con tới nhập học và thằng bé khóc thôi là khóc. Đứa bé gần như được "cưỡng bức" vào lớp. Người mẹ không đành tâm, ngồi ở một góc khuất trong trường, tính chờ con thôi khóc mới về. Nhưng cậu bé khóc ngày một lớn hơn...

(TRẦN THỊ HỮU HƯNG, *18 Ngô Thời Nhiệm, P.7, Q.3, TP. Hồ Chí Minh)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử xảy ra:

1. Cô giáo vội chạy ra mời người mẹ vào lớp dỗ dành con mình để cứu vãn giờ học cho cả lớp.

2. Cô cứ để đứa bé khóc, coi như không có nó trong lớp. Rồi cũng tới lúc đứa bé nín.

3. Cô giáo để các học sinh khác tiếp tục hoàn tất bức vẽ của mình, còn cô ngồi bên cạnh cậu học trò mới, thuyết phục:

"Mình chơi với nhau nha. Cô là mẹ. Cháu là con. Mẹ con mình cùng vẽ nào".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

31. Bài tập về nhà

Tôi có hai cháu, một đứa đã lên cấp trung học cơ sở, một còn đang lớp lá trường mầm non. Cháu lớn là học sinh giỏi liên tục các năm tiểu học, là người hút thư khen của trường về nhà. Nhưng từ khi lên lớp 6, nhất là từ khi cháu được vào lớp năng khiếu bóng đá của thành phố thì thư chê trách đã từ trường theo cháu về tay chúng tôi. Bắt đầu là thông báo cháu không làm bài tập về nhà. Thì ra môn bóng đá hút nó vào màn ảnh truyền hình cáp. Chúng tôi lập nghiêm và nêu gương tắt tivi mỗi tối sau chương trình thời sự. Tình hình khá hơn, nhưng cháu lại chờ khuya lơ khuya lắc mới làm bài, nại lý do đứa em mầm non quậy phá không thể học hành gì được. Chúng tôi phải làm sao bây giờ?

(**HÀ ANH TOÀN**, *84 Nguyễn Khuyến, Q. Đống Đa, Hà Nội*)

Trong tình huống này, theo chúng tôi, nhà ấy có ít nhất ba cách ứng xử:

1. Xin cho cậu học sinh lớp 6 thôi học lớp năng khiếu bóng đá để tập trung thời gian cho việc làm bài tập về nhà.

2. Cho đứa em mầm non đi ngủ sớm hơn để tạo không khí học hành cho thằng anh. Chấm dứt tình trạng thức khuya, bảo

vệ sức khỏe cho cả hai đứa!

3. Cha mẹ thay nhau ngồi học với con, giúp con làm hết bài tập mỗi ngày.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

32. Xếp hàng

Thường mỗi năm, vào dịp sau Tết, chúng tôi đưa giáo sinh xuống các trường tiểu học thực tập. Đó là lúc đã sang học kỳ II, học sinh nói chung đã vào nề nếp, riêng các em khối lớp 1 còn lộn xộn lắm. Ở các lớp ấy, cả con trai và con gái đều rất hiếu động, chẳng lúc nào chịu ngồi yên, đứng yên. Trong lớp 1/3 hôm ấy, giáo sinh thực tập yêu cầu học sinh xếp thành hàng, rồi tiến ra sân sinh hoạt dưới cờ. Nhưng việc ấy làm mãi không xong, lớp ồn như cái chợ, như ong vỡ tổ, cả nhóm giáo sinh lúng ta lúng túng...

(**TRẦN THỊ HỮU HUY,** *42 đường 15, P.11, Q. Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh)*

Trước tình huống trên, theo chúng tôi, ít nhất các giáo sinh có ba ứng xử:

1. Lớn tiếng ra các mệnh lệnh để hình thành đội ngũ: "Lớp tập hợp một hàng dọc! Nghỉ! Nghiêm! Đằng trước thẳng".

2. Biến việc xếp hàng thành một trò chơi, bằng cách chào mời: "Nào! Mỗi người là một toa tàu, các em bám vai nhau xếp thành đoàn tàu cùng *xình xịch* tiến ra sân trường".

3. Thổi còi vãn hồi trật tự. Rồi người đứng chỉnh hàng, người kéo tay từng em đưa vào hàng ngũ.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

33. Vào vai

Các giờ chơi trong lớp học mầm non có trò chơi nhập vai, như chơi *nhà chòi* ngoài đời. Một lần trong lớp lá, các cháu chơi trò dạy học. Cháu trai Hùng Cường vào vai thầy, gọi một bạn gái: "Trò Yến Thu kể lại truyện *Cô bé quàng khăn đỏ* cho cả lớp nghe!". Cháu Yến Thu vốn nhút nhát, còn đang lúng ta lúng túng thì thấy Hùng Cường đã chỉ thước, lớn tiếng: "Hư quá! Không chịu nghe cô kể, không kể lại được! Đưa tay đây cô khẻ". Cả lớp cười cái rần, khiến cô giáo đứng lớp...

(**ĐÀO THỊ DUYÊN,** *Trường Mầm non tư thục Tia Nắng, ấp Chánh, Đức Lập Hạ, Đức Hòa, Long An)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô giáo vỗ tay cười theo, khen Hùng Cường giỏi diễn kịch, nhập vai tốt.

2. Cô biết đây chỉ là trò chơi còn trong tầm kiểm soát của mình nên cứ để giờ học của tí ấy Hùng Cường tiếp tục diễn ra.

3. Cô giáo vào vai học trò, khoanh tay nói với thầy Hùng Cường: "Thưa thầy, cho em mượn cái thước". Rồi quay ra nói với cả lớp: "Cái thước dùng để làm gì nào? À! Để kẻ hàng. Thầy Hùng Cường lộn rồi phải không nào? Nếu các cháu nhớ, thầy

cô giáo không bao giờ được đánh học trò, thì sẽ không lộn như thầy Hùng Cường!".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

34. Điểm số

Tôi học thầy Lê Trí Viễn từ bậc đại học (ở Hà Nội) tới bậc sau đại học (ở Vĩnh Long) nên được Đài Truyền hình Việt Nam mời tham gia thực hiện bộ phim mừng thọ thầy 90 tuổi; được theo thầy trở lại Trường Tiểu học Tiên Phước, Quảng Nam, nơi thầy bắt đầu nghề dạy học từ hơn nửa thế kỷ trước. Tại đây, một cụ học trò của thầy Viễn, tuổi đã ngoài bảy mươi, kể cho nghe, một lần anh Đoàn Minh đọc thuộc lòng bài *Mẹ* rất diễn cảm, rất hay, được thầy cho tới... 11 điểm. Cả lớp ồ lên thán phục. Điểm số này làm xôn xao cả tỉnh. Ngay ngày hôm sau, thầy Viễn phải lên gặp ông hiệu trưởng để giải thích vì sao nhà nước thuộc địa đã quy định, điểm tối đa chỉ là 10, thầy dám vượt khung!

(**LÊ NGỌC LÝ**, *26/20/4 Đinh Tiên Hoàng, P.1, Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh*)

Từ chuyện thật của thầy Viễn, nhìn rộng ra, theo chúng tôi có ít nhất ba ứng xử:

1. Người thầy nhoẻn cười với ông hiệu trưởng: "Thưa ông! Tôi không ghi điểm vào sổ. Tôi chỉ khuyến khích học trò bằng con số ấy".

2. Người thầy nói rất nghiêm túc: "Thưa ông! Tôi cho điểm ấy vì tự thấy học trò đọc hay hơn mình".

3. Người thầy nhũn nhặn: "Thưa ông! Đây là sơ xuất trong một phút hứng khởi. Tôi nhận lỗi. Và sẽ xin lỗi học trò của tôi về tai nạn nghề nghiệp này".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

35. Sửa sai

Thầy Sinh nghỉ bệnh. Tổ bố trí cô Vân dạy thay. Tuần sau, khi kiểm tra bài cũ, thầy Sinh mới hay rằng người dạy thay đã dạy sai. Trong khổ thứ ba bài "Tràng giang" của Huy Cận: *Bèo dạt về đâu hàng nối hàng / Mênh mang không một chuyến đò ngang / không cầu gợi chút niềm thân mật / Lặng lẽ bờ xanh tiếp bãi vàng*, chữ "cầu" danh từ (cây cầu) được người dạy thay giảng là động từ (cầu mong, cầu xin). Thầy Sinh làm cách nào để sửa sai?

(TRẦN THỊ ÁI HIỆP, *124/13 đường 3-2, P. Xuân Khánh, Q. Ninh Kiều, TP. Cần Thơ)*

Trong tình huống này, theo chúng tôi, thầy Sinh có ít nhất ba cách ứng xử:

1. Sửa sai ngay, khẳng định chữ *cầu* phải hiểu là một danh từ thì mới nối được đôi bờ, mới hết xa cách, mới "gợi chút niềm thân mật".

2. Không nhắc tới chữ *cầu* kia với học sinh. Chỉ gặp cô Vân

sau đó, trình bày cách hiểu của mình.

3. Ngay khi kết thúc phần kiểm tra bài cũ, thấy Sinh nêu vấn đề, nếu hiểu chữ *cấu* là danh từ, cách hiểu khổ thơ thứ ba có thay đổi không và hứa sẽ hỏi cô Vân để giải đáp câu hỏi này ở tiết sau.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

36. Khó xử đầu năm

Vào đầu năm học, cô Hoa được phân công chủ nhiệm lớp 5A. Trong bài kiểm tra toán đầu tiên, rất nhiều em được được điểm cao nhưng em Nhung - một học sinh giỏi chỉ đạt điểm 6 do đọc không kỹ đề bài. Nhung lên bàn giáo viên vừa khóc vừa chắp tay lạy như tế sao: "Em xin cô đừng cho em điểm 6. Em mà mang điểm 6 này về, bố em đánh chết". Đã biết mẹ Nhung mất sớm, bố em lấy vợ lẽ, Nhung ở với bố và dì, cô Hoa thực sự bối rối..

(**HỒ THU TRANG**, *95A Thống Nhất, thị trấn Me, Gia Viễn, Ninh Bình)*

Trước tình huống trên, theo chúng tôi có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô Hoa nói với cả lớp: "Nhung là học sinh giỏi mà lại chủ quan, không đọc kỹ đề bài, thật đáng trách! Điểm đã vào sổ. Không thể thay đổi".

2. Cô Hoa nói nhỏ đủ cho mình Nhung nghe thấy: "Đừng khóc nữa. Ngày mai cô sẽ cho em kiểm tra lại".

3. Cô Hoa đặt tay lên vai Nhung, nói với Nhung, nhưng cả lớp nghe được: "Nhung đừng sợ, ngay sau buổi học, cô sẽ cùng về với em. Cô nói để gia đình biết, em vẫn là học sinh giỏi của lớp 5A".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

37. Côn đồ

Ở một trường trung học phổ thông, trong giờ lịch sử của một lớp 12, thầy giáo đang giảng bài thì một học sinh nam trong lớp đã không chú ý nghe giảng, còn quấy rối các bạn. Đây vốn là một học sinh cá biệt, côn đồ. Thầy giáo liền mời em học sinh đó ra ngoài để giữ trật tự lớp học. Học sinh này liền chạy ra ngoài, cầm một hòn gạch to, đi trở vào, đặt hòn gạch lên bàn giáo viên thách thức: "Ông có giỏi thì giết tôi đi. Tôi bỏ tiền mua chỗ ngồi này, tôi không phải đi đâu cả".

(NGUYỄN THÀNH GIANG, *tổ 6, khối phố 2, P. Trường Xuân, TP. Tam Kỳ, Quảng Nam)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Người thầy dịu giọng: "Em đừng trẻ con như vậy. Có gì mời em lên văn phòng. Tôi và thầy hiệu trưởng sẽ làm việc với em".

2. Thầy giáo to tiếng: "Một lần nữa tôi mời em ra khỏi lớp. Khi nào có bản kiểm điểm kèm theo chữ ký và phụ huynh em đến đây gặp thì tôi mới cho em vào lớp".

3. Thầy giáo tức giận, túm cổ áo cậu học sinh ngỗ ngược đẩy

ra khỏi lớp học!

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

38. Đức tin

Mùa đông năm ấy, một học sinh tiểu học viết thư gửi một tờ báo: "Cháu tên là Virginia O'Hanlon, năm nay tám tuổi. Các bạn cháu nói rằng ông già Noel không có thật. Bố cháu bảo nên hỏi tờ báo *New York Sun*. Xin các bác cho cháu biết, ông già Noel có thật không?".

Nếu cũng nhận được một câu hỏi tương tự, bạn sẽ trả lời như thế nào?

(NGUYỄN HỒNG PHƯỢNG, *Trường Trung học cơ sở Thị Trấn, huyện Dương Minh Châu, Tây Ninh, soạn theo "Món quà Giáng sinh", NXB Thống Tấn 2007)*

Đây là câu chuyện có thật và tờ báo đã trả lời như là hướng dẫn chúng ta cách ứng xử:

1. Virginia bé nhỏ, ông già Noel có thật chứ. Ông có thật như tình yêu và lòng quảng đại luôn hiện diện quanh ta, nhờ đó mà cuộc sống của chúng ta vui tươi và ngập tràn hạnh phúc.

2. Virginia yêu dấu, các bạn cháu đã nói không đúng. Những người như họ luôn hoài nghi mọi thứ. Họ chỉ tin vào những gì tận mắt nhìn thấy.

3. Virginia ơi! Ai không tin có ông già Noel, người đó cũng sẽ chẳng tin vào những chuyện thần tiên.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

39. Chất đốt

Thầy giáo say sưa với bài *Tràng giang* của Huy Cận: "Có một cái gì hơi bất ngờ, sau 3 câu thơ rất văn chương với *sóng gợn, thuyền về, nước lại*, ta gặp một cành củi khô trôi trên dòng nước. Câu thơ này gợi cho chúng ta cảm xúc gì?". Học sinh A vốn nổi tiếng quậy phá trả lời: "Thưa thầy, em nghĩ đến việc lãng phí chất đốt". Cả lớp cười ầm. Giờ văn có cơ vỡ trận!

(Nhà giáo ưu tú **ĐẶNG HIỂN**, *Hà Nội)*

Trước tình huống này, theo chúng tôi, thầy giáo có ít nhất ba ứng xử:

1. Phê phán học sinh A thiếu ý thức, vô duyên, suy nghĩ tầm thường, thực dụng.

2. Tiếp tục đối thoại với A: "Em hoàn toàn có lý. Nhưng đấy là cái lý của văn xuôi. Trong *Anh phải sống* của Khái Hưng, cành củi khô gắn với số phận nghèo khổ của người vớt củi hai bờ sông. Nhưng đây là thơ. Trong cảm quan của thi sĩ, nó làm cho người ta nghĩ đến những kiếp nghèo trôi dạt, lênh đênh".

3. Cứu nguy bằng cách chỉ định ngay một học sinh giỏi văn nhận xét về ý kiến của A.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

40. Văn nghệ cuối năm

Cuộc liên hoan văn nghệ Tết dương lịch của trường kết thúc. Đã 21h30 tối nhưng một số học sinh nam và nữ của 3 lớp 11 A, B, C vẫn ở lại nhảy trong tiếng nhạc xập xình. Thầy giáo chủ nhiệm các lớp lên sân khấu khuyên các em về, các em không nghe. Ba thầy chủ nhiệm có ba cách ứng xử khác nhau.

(**KIM QUYÊN,** *50 ngõ 144/2 Quan Nhân, P. Nhân Chính, Q. Thanh Xuân, Hà Nội)*

Trước tình huống trên, theo chúng tôi có ít nhất ba ứng xử:

1. Thầy chủ nhiệm lớp A bỏ về ngay, thầy nghĩ: bọn này không về thì ít phút nữa, bảo vệ cũng lên mời chúng nó về, đấy là trách nhiệm của họ.

2. Thầy chủ nhiệm lớp B cũng về nhưng thầy đi qua phòng thường trực, dặn bảo vệ mấy phút nữa cắt điện, học sinh tự khắc phải giải tán.

3. Thầy chủ nhiệm lớp C ở lại trông các em nhảy. Khi điện bị cắt, thầy đến phòng bảo vệ xin điện cho học trò, nói là để các em thu dọn, việc giải tán các em để thầy chịu trách nhiệm. Sau đó thầy cho các em nhảy thêm 20 phút, rồi bảo các em về. Chờ cho các em về hết, thầy mới ra về, không quên cảm ơn bảo vệ. Lúc đó đồng hồ chỉ 22h.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

41. Ướm hài

Vào giờ mỹ thuật trong một trường trung học cơ sở. Khi cô giáo bước vào lớp thì thấy một đôi dép cũ đặt ngay trên bàn giáo viên. Cả lớp đứng dậy chào cô và ngồi xuống như không có chuyện gì. Giờ học này nên bắt đầu như thế nào?

(**LƯƠNG ANH THƯ**, *176/4 Lý Tự Trọng, TP. Đà Nẵng)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Giáo viên yêu cầu học sinh trực nhật lớp mang đôi dép bỏ vào sọt rác, bắt đầu ngay tiết dạy.

2. Giáo viên chỉ ngay vào đôi dép trên bàn và nói: "Tổ trực nhật chưa làm xong việc của mình. Tôi sẽ ra ngoài vài phút để các em làm việc cần làm".

3. Giáo viên cùng lớp trưởng điều tra tới cùng xem ai đặt dép lên bàn! Để "vật chứng" kia vào một góc lớp và bắt đầu tiết dạy.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

42. Từ lá thư nhặt được

Thầy Ninh chủ nhiệm lớp 12B, một hôm tình cờ nhặt được một lá thư (không để trong phong bì) đánh rơi ở hè lớp. Thầy đọc thư, nhìn nét chữ biết ngay là thư của em Minh, học sinh nam lớp mình chủ nhiệm, gửi một bạn nữ chưa rõ danh tính. Trong thư có câu: "Anh không thể quên được, *Cái đêm*

hôm ấy đêm gì / bóng dương lồng bóng đồ mi chập trùng, em đã hiến dâng cho anh tất cả". Thầy biết, học trò của mình đã thành đàn ông, đã quan hệ tình dục.

(Nhà giáo ưu tú **ĐẶNG HIỂN,** *Hà Nội)*

Theo chúng tôi, với tình huống trên, ít nhất thầy Ninh có ba ứng xử:

1. Bình thản trả lại lá thư cho Minh, ngay trước lớp và không nói gì, vì thầy nghĩ thư không có phong bì nên Minh biết thầy đã đọc và tự có cách ứng xử thích hợp.

2. Kín đáo gặp riêng, trả lá thư cho Minh. Đưa Minh những tài liệu về Luật Hôn nhân gia đình và giáo dục giới tính, yêu cầu em đọc và hẹn gặp lại Minh để nói tiếp chuyện này.

3. Đưa lá thư cho hiệu trưởng xem và đề nghị tìm cho ra ai đã quan hệ với Minh, buộc cả hai (nếu người kia cũng là học sinh của trường) thôi học hoặc chuyển trường.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

43. Chấm hay không?

Chắc các bạn từng nghe chuyện vui, thầy giáo nhận được hai bài văn *tả con chó mà em biết*, giống nhau từng chữ, liền vặn hai trò, đứa nào chép của đứa nào và hai nhà văn tương lai thưa rằng chúng em cùng chép từ con chó nuôi chung! Tôi cũng nhận được hai bài văn *tả căn nhà em ở* viết rất hay nhưng giống nhau nguyên phần thân bài, chỉ khác câu mở và câu kết

luận. Xin hỏi chuyên gia ứng xử Thế Giới Mới, tình huống này nên ứng xử như thế nào?

(**HUỲNH KIM NHUNG,** *Trường Trung học cơ sở Vĩnh Hanh, Châu Thành, An Giang)*

Trước tình huống này, theo chúng tôi, giáo viên có ít nhất ba ứng xử:

1. Vẫn chấm điểm bình thường nhưng số điểm cao như nhau của mỗi bài bị trừ đi một số điểm như nhau, để mỗi bài đều có điểm dưới trung bình như nhau.

2. Không chấm điểm cả hai bài. Và trước lớp, buộc hai trò phải làm lại bài văn với đề bài khác, trong thời gian cả lớp được nghỉ.

3. Cho mỗi bài 0 (không) điểm cùng lời phê "Phải trung thực và tự lực mới có điểm cao".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

44. Guốc dép đầy đủ

Một học sinh lớp 7, một chân đi guốc, một chân đi dép đến trường. Đội viên Sao Đỏ phê bình, học trò tinh ranh kia liền chỉ xuống chân:

- Mày không thấy tao "guốc dép đầy đủ" theo đúng yêu cầu Liên Đội mới phát động đó sao?

Đội viên Sao Đỏ không biết nói sao cho lại, liền báo cáo thầy

trực ban. Nếu là thầy giáo trực ban, bạn ứng xử thế nào?

(**ĐẶNG THIÊM,** *25/48 Hồng Thái, Hoàng Xá, thị trấn Vân Đình, Ứng Hòa, Hà Nội)*

Trước tình huống trên, theo chúng tôi có ít nhất ba ứng xử:

1. Giữ bộ guốc dép cọc cạch. Bắt học sinh phải mang tới chiếc dép và chiếc guốc lẻ đôi còn lại thì mới cho vào lớp.

2. Đấu lý với học sinh: "Thế nào là guốc dép đầy đủ? Là guốc và dép đủ đôi, có phải có trái. Cả guốc và dép của em không đầy đủ, tưởng thừa hóa thiếu. Đề nghị em thực hiện đúng quy định "guốc dép đầy đủ" thì mới được vào lớp".

3. Đùa vui với học sinh này và các bạn xung quanh: "Muốn thành trạng Guốc hay trạng Dép đây? Ông Trạng muốn nhắc chúng ta nói và viết cần chính xác - *"guốc, hoặc dép đầy đủ"*. Cảm ơn! Mời quan trạng về đi guốc, hoặc đi dép rồi mới đi học ạ".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

45. Quyền tác giả

Nhà thơ Bàng Bá Lân nổi tiếng với nhiều bài viết về đồng quê Việt Nam và cũng là một ông giáo. Một lần, nhân học về ca dao, một học sinh đứng lên hỏi: "Có người nói hai câu *Hỡi cô tát nước bên đàng / sao cô múc ánh trăng vàng đổ đi* là của thầy. Người khác lại bảo là ca dao. Thầy nghĩ sao?". Xin Thế

Giới Mới cho biết, trong trường hợp này, người thầy nên trả lời như thế nào?

(TRẦN HỮU HƯNG, *TP.HCM*)

Với tình huống trên, theo chúng tôi, người thầy có thể ứng xử bằng cách trả lời:

1. Chỉ cần hiểu được ý nghĩa hai câu ấy thôi. Của ai cũng vẫn là của chúng ta.

2. Tôi viết câu này, nhưng nếu được coi là ca dao, đó là vinh dự dành cho tôi!

3. Văn học cũng là khoa học, cần chính xác. Sau giờ này, ai quan tâm tới quyền tác giả, tôi xin gặp để cung cấp văn bản liên quan.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

46. Người đội sổ

Hồi nhỏ, tôi mong Tết đến để được đón khách tới chúc Tết nhà mình, được khách mừng tuổi bằng tiền; được bố mẹ dẫn đi chúc Tết ông bà, chú bác... những người thân ấy thế nào cũng cho tiền mừng tuổi. Vui lắm, suốt năm háo hức chờ Tết. Mỹ tục ấy ta vẫn giữ, nên giữ. Tết Canh Dần năm nay, ngày mùng ba, cô học trò cũ đang là giáo viên tới nhà chúc Tết rồi mừng tuổi cháu nội tôi một phong bao rất đẹp. Thằng cháu lớp một mở ngay ra rồi nói với người mừng: "Cháu cảm ơn cô! Hai mươi ngàn là tiền lì xì ít nhất cháu nhận được đó cô". Cả hai

thấy trò chúng tôi đều lúng túng rồi... bỏ qua. Nhưng tôi nghĩ đây là tình huống sẽ nhiều người gặp, xin gửi tới Thế Giới Mới để chờ những ứng xử đẹp.

(**LÊ VĂN ĐÍCH,** *cựu giáo chức TP. Hồ Chí Minh)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, trách nhiệm ứng xử thuộc về cả thầy và trò:

1. Ông thầy đã thành ông nội nghiêm khắc với cháu mình: "Hỗn! Người lớn cho bao nhiêu cũng quý, sao con dám phân bì? Lát ông sẽ đánh đòn!".

2. Người ông giáo viên khoan thai nói với cháu mình: "Cháu đã cảm ơn thế là giỏi! Quà tặng có cách đếm riêng, cháu chưa được học! Ông sẽ dạy!".

3. Cô giáo cười rất tươi, nói với thầy mình: "Vậy là em đội sổ rồi thầy ơi". Với cậu học trò lớp một: "Lớp nào cũng có một người đội sổ. Chú ý tới bạn ấy là tốt. Cảm ơn em!".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

47. Trên xe buýt

Trong đời dạy học của mỗi thầy cô giáo, hẳn ai cũng hơn một lần phải đối mặt với những tình huống khó xử. Tôi cũng không là ngoại lệ. Một lần, trên một chuyến xe buýt khá đông khách, một cô gái trẻ quay lại hàng ghế sau - nơi tôi ngồi, nhìn tôi và reo lên: "A! Chị, chị còn nhớ em không? Em là học sinh của chị hồi lớp 9 mà, bây giờ em cũng là cô giáo đấy!".

Tôi hơi bị bất ngờ, lúng túng, nhưng rồi kịp trấn tĩnh...

(ĐỖ KIM OANH, *giáo viên Trường Trung học cơ sở Chu Văn An, Q. Ba Đình, Hà Nội)*

Trước tình huống này, theo chúng tôi, người giáo viên có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô Oanh lờ đi, coi như không nghe thấy gì.

2. Cô Oanh mỉm cười, nhã nhặn trả lời: "Xin lỗi, chị nhầm đấy, tôi không phải là giáo viên như chị!".

3. Cô Oanh nghiêm mặt nói: "Em quên câu *nhất tự vi sư, bán tự vi sư* rồi à?".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

48. Phạt hay không?

Tôi đã là cô chủ nhiệm của Vân từ lớp 10A rồi 11A. Vân học giỏi lại ngoan, ngay thẳng, thật thà. Thầy cô bộ môn đều khen. Vậy mà trong giờ kiểm tra 15 phút hôm ấy, không biết vì sao Vân có biểu hiện khang khác. Tôi kín đáo quan sát và nhìn thấy trong hộc bàn của em một cuốn tập đã mở. Vân che chắn rất khéo và đang lén lút chép bài. Tôi lúng túng! Vân đang là lớp phó học tập rất được việc của tôi...

(TRẦN THỊ ÁI HIỆP, *Trường Trung học phổ thông Châu Văn Liêm, TP. Cần Thơ)*

Trước tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Nhanh chóng thu quyển tập còn mở để có chứng cớ phê bình. Giữ nghiêm kỷ luật, giữ công bình học đường.

2. Bỏ qua. Coi như không nhìn thấy để giữa uy tín cho Vân.

3. Coi như không nhìn thấy. Nhưng khi thu bài, hẹn gặp Vân để tìm ra nguyên nhân sai lầm nhất thời này.

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

49. Đỏ mặt

Cô Hoa cạnh nhà có một con trai bằng thằng nhóc nhà tôi. Thỉnh thoảng tôi dẫn con sang nhà cô ấy để hai bé chơi chung. Hai đứa chơi, hai bà mẹ đút cơm cho con. Lần ấy, cô Hoa mượn tôi hai triệu đồng, hẹn hai tuần gửi lại nhưng đến năm tuần vẫn chưa thấy nói gì. Tối ấy lúc dỗ bé ngủ, tôi nói với chồng: "Chắc tháng này phải hốt hụi để xài vì tới giờ cô Hoa vẫn chưa trả tiền mượn bữa trước lại cho mình. Cô ấy nói mượn đỡ hai tuần mà sao lâu quá chưa thấy trả?". Mấy hôm sau cô Hoa đi ngang lúc hai mẹ con tôi đang đứng trước ngõ. Cô nhéo má thằng nhỏ và hỏi: "Sao hổm rày con hổng qua chơi?". Thằng bé trả lời tỉnh bơ: "Tại cô mượn tiền mẹ con lâu quá mà không chịu trả". Tôi đỏ mặt sượng trân, cô Hoa cũng ngại ngùng xén lên.

(**NGUYỄN THỊ...** , *khu đô thị Lợi Bình Nhơn, Cầu Tre, TP. Tân An, Long An)*

Trước tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Cả hai bà mẹ cùng ngó lơ, coi như không nghe lời con trẻ!

2. Người mẹ chủ nợ vội vàng xin lỗi vì đã để trẻ con biết chuyện người lớn.

3. Người mẹ mắc nợ: "Cảm ơn cháu đã nhắc cô! Để cô xin lỗi mẹ cháu về chuyện này".

Bạn chọn ứng xử nào? Vì sao? Và vì sao không chọn các ứng xử kia?

50. Màu tím hoa sim

Giờ văn hôm ấy, lớp 12A học bài *Khái quát văn học Việt Nam từ Cách mạng tháng Tám đến hết thế kỷ XX*. Một thầy giáo trong trường nhắc tới các nhà thơ có những đóng góp đáng kể cho thơ ca kháng chiến chống Pháp, trong đó có thi sĩ tỉnh nhà Hữu Loan. Học sinh A giơ tay xin phát biểu: "*Thưa thầy, em rất mến mộ thi sĩ Hữu Loan, em rất thích đọc thơ ông đặc biệt là bài thơ "Màu tím hoa sim". Hình như có lần nhà thơ đã nói: "Thơ tôi làm ra không phải để bán", vậy tại sao nhà thơ lại nhận 100 triệu khi Công ty điện tử Vitek mua "Màu tím hoa sim" ạ?*".

Thương tiếc nhà thơ vừa ra đi, tôi xin kể lại chuyện này để tìm ứng xử hay cho những tình huống tương tự!

(**NGUYỄN THỊ MAI**, *Phó hiệu trưởng Trường Trung học phổ thông Nga Sơn, Thanh Hóa)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, người thầy có ít nhất ba

ứng xử:

1. Phê bình học sinh đã hỏi không đúng lúc, đã mất thời gian vì những vấn đề nằm ngoài hình tượng tác phẩm.

2. Đối thoại với học sinh: "Lúc đầu thầy cũng có những băn khoăn như em. Nhưng sau khi tìm hiểu, thầy nhận ra rằng: Vitek có quyền mua vì với họ bài thơ là thương phẩm để sinh lời từ việc làm băng đĩa. Hữu Loan có quyền nhận 100 triệu mà không phải bán vì số tiền ấy là tiền bản quyền tác giả. Theo thầy, Hữu Loan chưa hề bán đứa con tinh thần của mình, ông chỉ se duyên, chỉ tác thành cho nó. Và thầy càng thêm kính trọng Hữu Loan".

3. Khen ngợi học sinh: "Câu hỏi của em thật thú vị. Xuân Diệu từng nói: *Cơm áo không đùa với khách thơ*! Hữu Loan có nên từ chối 100 triệu không? Lúc nào có thời gian, thầy trò ta sẽ trao đổi vấn đề bản quyền văn học trong kinh tế thị trường".

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

51. Giờ học hình sự

Do cô giáo chủ nhiệm ốm, cô giáo hiệu phó dạy thay. Học sinh lớp một hiếu động, thấy cô giáo lạ thì xem thường, một vài em trong lớp bắt đầu cựa quậy, quấy phá... Thấy vậy, cô hiệu phó lôi chiếc điện thoại trong túi quần ra, giơ lên trước mặt học sinh:

- Cô xem em nào hư, mất trật tự trong giờ học... cô sẽ chụp ảnh, quay phim. Rồi cô đưa cho cô hiệu trưởng nhà trường, cô ấy sẽ đem nộp cho công an!

Nói rồi cô hiệu phó lia điện thoại trước mặt mấy em học sinh quậy phá. Bỗng học sinh tên Thành, đứa quậy nhất đứng lên:

- Em thưa cô! Điện thoại của cô giống điện thoại của bố em, không chụp được ảnh cũng không quay được phim đâu ạ.

Cả lớp cười rần rần...

(HỒ KỲ SƠN, *Gia Viễn, Ninh Bình)*

Trước tình huống này, theo chúng tôi, người giáo viên có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô lắc đầu rồi bỏ điện thoại vào túi, lớp học lại như chợ vỡ.

2. Cô quát lên với học sinh Thành: "Em này phá giờ học của lớp! Không cần phim ảnh gì nữa! Lên úp mặt vào tường, hết giờ tôi cho em gặp công an". Mình Thành chịu trận. Cả lớp im re!

3. Cô tiếp tục dùng điện thoại. Cô nói với cả lớp: "Không quay phim chụp ảnh được nhưng cô đã biết em nào quậy nhất lớp. Để cô alô cho cô hiệu trưởng, báo ngay tên mấy em quậy phá này". Cô chưa bấm máy, lớp đã trật tự.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

52. Chú lùn

Ở một trường trong huyện có cô dạy hóa mới về rất xinh đẹp, nhí nhảnh và... nhỏ thó. Ngoài giờ lên lớp, khi đi họp hoặc làm công tác khác cô cũng thường bận áo dài trắng, để được trẻ mãi trong màu áo học sinh. Nhiều khi đi trong sân trường, áo trắng cô giáo lẫn vào áo trắng học trò. Một hôm cô

đi ngang lớp 11C2 nổi tiếng là tinh nghịch, một giọng nam vang lên: "Cổ tích thời @ *Một chú lùn và bảy nàng Bạch Tuyết*. Đố tụi bây chú lùn trường mình là ai?". Cả đám đồng thanh: "Là cô giáo hóa".

Nếu là "giáo hóa" của chúng tôi, Người Ứng Xử Thế Giới Mới ứng xử thế nào?

(ĐINH THỊ THÙY HƯƠNG, *Trường Trung học phổ thông Thạnh Hóa, huyện Thạnh Hóa, Long An)*

Trước tình huống này, theo chúng tôi, người giáo viên có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô phản ánh ngay chuyện này với giáo viên chủ nhiệm 11C2. Đặt ra hai yêu cầu: một là tới giờ sinh hoạt nhắc nhở các em không được bình phẩm không hay về thầy cô; hai là lớp phải cử đại diện xin lỗi cô.

2. Trở lại đối đầu với đám học sinh, tìm cho ra người đầu têu "cổ tích thời @" để mời lên văn phòng, gặp ban giám hiệu xử lý ngay.

3. Trở lại hòa đồng với đám cổ tích thời @ bằng câu đùa có pha Anh ngữ: "Đâu? Nàng Bạch Tuyết nào đã tặng tôi nick name *chulun* rất dễ thương?".

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

53. Cô giáo tôi

Cô Đỗ Ngọc Hoa là giáo viên dạy Anh văn trung học cơ sở. Trường cô dạy nằm ở vùng ven thành phố, gần làng của người Jrai, học sinh phần đông là người dân tộc thiểu số. Học tiếng Kinh đối với các em đã khó, tiếng Anh càng khó! Một buổi học, cô Hoa vào lớp gọi em Plic lên bảng kiểm tra bài cũ, cô ra bài tập nhưng Plic không làm bài được, thay vì câu tiếng Anh em hí hoáy viết một câu tiếng Jrai: "Nay kâu horoi nai hiam ponay pia" (Cô giáo tôi hôm nay đẹp quá) lên bảng. Cô Hoa không biết tiếng Jrai, chẳng hiểu Plic nói điều gì. Nhưng gần như cả lớp đã biết và cười ồ. Cô Hoa...

(THỤY LÊ, *Gia Lai*)

Trước tình huống trên, theo chúng tôi, có ít nhất ba ứng xử:

1. Cô Hoa yêu cầu Plic dịch câu vừa viết trên bảng, phạt Plic viết bản kiểm điểm vì thiếu tôn trọng cô giáo và cho em 0 điểm vì không thuộc bài.

2. Khi hiểu câu tiếng Jrai, cô Hoa mời một học sinh giỏi dịch câu ấy thành tiếng Anh, viết lên bảng. Cảm ơn Plic rồi dùng chính câu tiếng Anh này làm bài kiểm tra, yêu cầu thay từ *cô giáo* bằng một trong các từ tiếng Anh khác mà cô biết chắc là Plic đã biết như *người mẹ, bạn gái, cô y tá*... để Plic thoát khỏi điểm 0.

3. Cô Hoa đuổi ngay Plic ra khỏi lớp sau khi cho điểm 0 để bài học mới của cả lớp sớm bắt đầu.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

54. Bài học trong những cái tách

Một nhóm bạn học nay thành đạt rủ nhau về thăm thầy cũ. Sau một hồi trò chuyện, họ bắt đầu kể lể, than phiền về những sức ép trong công việc cũng như trong cuộc sống. Nghe vậy, người thầy vào bếp lấy bình cà phê và rất nhiều tách. Chiếc bằng sứ, chiếc bằng nhựa, chiếc thủy tinh, chiếc thì bằng pha lê, một vài chiếc trông rất đơn sơ, vài chiếc đắt tiền, vài chiếc khác lại được chế tác cực kỳ tinh xảo. Sau khi mỗi người đều đã có một tách cà phê, người thầy đáng kính mới bắt đầu từ tốn cất lời...

Tôi chép tình huống trên từ Internet để hỏi Người Ứng Xử Thế Giới Mới, người thầy sẽ nói gì với những người học sinh của mình?

(ĐINH THỊ LỆ HẰNG, *Ninh Bình)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, người thầy có ít nhất ba cách mở đầu câu chuyện:

1. Hãy thông cảm và nhường nhịn! Thầy rất vui là đã giữ đủ tách chờ các em.

2. Mời các cùng em nhấm nháp bài học về nghề gốm, nghề thủy tinh và mỹ thuật công nghiệp với bộ đồ dùng dạy học thầy vừa thiết kế hôm nay!

3. Nào! Cuộc sống chính là cà phê, đừng vì những chiếc tách hư danh mà chúng ta lỡ dịp hưởng thụ nó.

Bạn chọn cách nói nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các cách còn lại?

55. Mất điện

Hôm ấy, trong tiết học môn văn, lại là tiết thao giảng bài *Ôn tập văn học Việt Nam từ Cách mạng tháng Tám đến hết thế kỷ XX* có các đồng nghiệp dự giờ. Tôi bắt đầu giờ dạy bằng cách gọi một học sinh giỏi văn lên kiểm tra bài cũ để giờ học có thể bắt đầu bằng một điểm tốt. Chẳng như tôi mong muốn, cô học sinh giỏi của tôi lại trả lời:

- Thưa cô, chắc cô cũng biết, tối hôm qua cả huyện ta mất điện nên em không thể học bài được ạ.

Đang mùa mất điện, xin chép chuyện này thành tình huống sư phạm gửi Thế Giới Mới.

(MAI NGA SƠN, *Thanh Hóa)*

Theo chúng tôi, với tình huống trên, người giáo viên có ít nhất ba ứng xử:

1. Cho ngay điểm kém rồi gọi học sinh khác lên kiểm tra bài cũ, sau khi nhắc nhở, ngoài đèn điện còn đèn dầu, còn nến, còn... lửa bếp!

2. Khẳng định chuyện mất điện đêm trước. Coi đây là khó khăn chung. Cho học sinh đã được gọi lên về chỗ và bắt đầu ngay bài giảng mới để tăng lượng kiến thức ôn tập.

3. Nói với học sinh được gọi kiểm tra: "Cô biết đêm qua mất điện làm cho việc học của các em gặp nhiều khó khăn. Song chúng ta cùng tìm cách khắc phục. Hôm nay là giờ ôn tập, cô sẽ hỏi em và hỏi cả lớp những câu hỏi từ nhiều bài mà các em đã học trong những đêm không mất điện. Bắt đầu nhé, *Bài ca mùa xuân 1961* là của tác giả nào? Đoạn nào trong bài thơ nói

tới những công trình thủy điện...". Cứ hỏi trong thời gian cho phép, hỏi tới khi có học sinh giỏi trả lời được.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

56. Khóc trên bục giảng của cô

Trong tiết Mỹ thuật lớp 2, cô giáo vừa vẽ lên bảng vừa hướng dẫn: đầu tiên là vẽ đầu, rồi vẽ mình, chân, đuôi... sau đó thêm các đốm thì sẽ có hình con chó đốm. Hướng dẫn xong, cô xóa bảng, hỏi ai vẽ lại được. Rất nhiều em giơ tay. Em Bình được mời lên bảng và thực hiện đúng thứ tự các bước cô dạy. Con chó đốm của Bình vừa vẽ xong, lớp nhao nhao:"*Bình vẽ giống con mèo*", "*Bình vẽ giống con ngựa*","*Bình vẽ giống con bò có nhiều mụn ruồi*"... Em Bình òa khóc ngay trên bục giảng của cô!

(**LÊ VI THỦY,** *Trường Tiểu học Lương Thạnh, TP. Pleiku, Gia Lai*)

Trước tình huống này, theo chúng tôi, giáo viên có ít nhất ba ứng xử:

1. Phạt cả lớp đứng lên vì tội mất trật tự. Động viên Bình bằng cách cho em điểm A.

2. Khen Bình đã vẽ đúng hướng dẫn để con chó đốm có đủ đầu, mình, chân, đuôi. Nhưng còn quên vài nét phụ... (râu vểnh, tai dính, các đốm to nhỏ khác nhau). Cô vừa nói vừa sửa bằng phấn rồi kết luận: "Bức vẽ của Bình chưa thật giống nhưng đẹp.

Bình có tinh thần xung phong, cô cho Bình A+".

3. Giỗ dành cho Bình nín khóc. Cho Bình về chỗ mà không có điểm. Động viên Bình về nhà tập vẽ nhiều để lần sau vẽ giống hơn.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

57. Đồng bệnh với Hoàng Cầm

Cách đây mấy năm, tôi được phân công dạy văn ở lớp 10C (lớp học theo khối C). Học sinh lớp C tâm hồn lãng mạn, dễ rung cảm. Trong quá trình dạy, tôi phát hiện một học sinh nam " lao đao" trước một bạn gái ở trong lớp, học hành có phần sa sút. Chính cô học trò cho tôi đọc những vần thơ tình vụng về mà nam sinh kia gửi tặng. Một hôm, tôi hẹn gặp riêng cậu học sinh để trao đổi. Em nói với tôi: *"Thưa cô, có lẽ trời "bắt tội" em yêu sớm giống như nhà thơ Hoàng Cầm. Hoàng Cầm 8 tuổi đã biết say mê, choáng ngợp trước người chị hơn mình 8 tuổi, còn em bây giờ đã 16 tuổi rồi mà"*.

Tiễn đưa nhà thơ tài hoa xứ Kinh Bắc vừa về với đất mẹ, tôi chép lại chuyện này, coi như một tình huống sư phạm.

(**MAI HỮU**, *Nga Sơn, Thanh Hóa)*

Với tình huống trên, giáo viên có ít nhất 3 ứng xử bằng cách nói lại:

1. Em đã 16 nhưng vẫn đang tuổi học sinh. Việc của em bây giờ là làm các bài thi chứ không phải bài thơ. Các bài thi làm

không tốt em sẽ học đúp, có thể mất những người bạn cùng lớp!

2. Trời bắt tội mình, ráng chịu, đừng làm phiền người khác. Em muốn làm thơ như Hoàng Cầm cứ làm. Hay đấy! Nhưng nhớ nhé, Hoàng Cầm không chỉ làm thơ tình yêu. Bài hay nhất của ông vẫn là bài *Bên kia sông Đuống* viết về lòng yêu nước. Cô rất vui nếu được đọc thơ của em.

3. Em không phải Hoàng Cầm. Hoàng Cầm là nhà thơ, em là học sinh phổ thông, không nên yêu sớm.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

58. Bữa sáng của cô

Lần nào Vân tình cờ thấy cô chủ nhiệm ăn sáng là thấy cô ngồi nhai bánh mì không trong phòng giáo viên trước giờ lên lớp. Nhìn cô nhai trệu trạo, uể oải, Vân thấy không yên lòng. Một buổi sáng, Vân đánh bạo mời cô từ phòng giáo viên ra sân trường, đưa cô một hộp nhỏ gồm chả lụa, thịt nguội, dưa leo, cà chua, muối tiêu... Vân lễ phép: "Thưa cô! Có thể cô không thích những món này nhưng cô ráng ăn để có sức dạy chúng em". Không để cô kịp trả lời, Vân đã chạy đi...

(TRẦN THỊ ÁI HIỆP, *124/13 đường 3-2, TP. Cần Thơ)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, người thầy có ít nhất ba cách ứng xử:

1. Đuổi theo trò Vân. Cảm ơn và trả lại món quà tặng.

2. Đuổi theo trò Vân. Mời em trở lại phòng giáo viên, hai cô trò cùng dùng bữa sáng bằng bánh của cô và chả lụa... của trò. Vừa ăn vừa nói những điều cần nói.

3. Đuổi theo trò Vân. Trả món quà và yêu cầu chấm dứt ngay hành vi quá trớn không nên có trong quan hệ thầy trò.

Bạn chọn cách nói nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các cách còn lại?

59. Giáo dục giới tính

Thầy Quang là giáo viên trẻ mới về trường trung học phổ thông của huyện. Thầy có năng lực chuyên môn và phẩm chất đạo đức tốt. Thế nhưng dạo gần đây ánh nhìn thiện cảm mà các đồng nghiệp và học sinh nữ dành cho thầy bỗng được thay thế bằng sự e dè, xa cách. Rà soát lại tất cả các hành vi của mình, nhất là sau khi tình cờ nghe được cụm từ "Quang 35" của một học sinh nữ khi nói về mình, thầy Quang mới ngỡ ngàng biết được nguyên nhân của sự việc. Tất cả cũng chỉ vì vai diễn một thầy giáo yêu râu xanh chuyên tìm cách dụ dỗ, thậm chí dọa nạt để sàm sỡ với học trò của thầy trong buổi ngoại khóa giáo dục giới tính cho học sinh toàn trường mấy hôm trước. Lúc nhận vai này, thầy cũng có chút do dự, nhưng thầy tin mọi người sẽ phân biệt được đâu là vai diễn, đâu là cuộc đời chứ đâu có ngờ... Trong trường hợp này, thầy Quang nên làm gì?

(**HỒ NGỌC THIỆN,** *368 tổ 1, ấp 4B, Bình Mỹ, Củ Chi, TP. Hồ Chí Minh)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, thầy Quang có ít nhất 3 ứng xử:

1. Không làm gì cả. "Cây ngay không sợ chết đứng". Thầy tin, sau một thời gian mọi người sẽ nhận ra đó chỉ là vai diễn chứ không phải nhân cách thực sự của thầy.

2. Bắt nữ sinh lỡ miệng đưa ra hỗn danh kia làm kiểm điểm vì đã xúc phạm thầy.

3. Nhờ sự hỗ trợ của nhà trường, tổ chức một buổi ngoại khóa khác, trong đó chính thầy Quang đảm nhận vai diễn một người có nhân cách trên cả tuyệt vời để cải thiện hình ảnh xấu oan của mình.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

60. Bạo lực học đường

A và B là hai bạn nữ trước đây hay chơi với nhau. A là con nhà khá giả ham chơi, còn B con nhà nghèo, chịu khó, nên xa nhau dần. Một lần A rủ B đi chơi cùng với mấy người bạn của mình, B đã không đi, lại nói: "Đi chơi với chúng nó vừa mất thời gian học, vừa hư người ra". Câu nói ấy khiến A và mấy đứa bạn chặn đường B, đấm đá túi bụi, vừa đánh vừa chửi: "Đánh cho mày hết vênh, cho mày biết thế nào là lễ độ". Chuyện xô xát giữa mấy học sinh nữ trong trường X đã lan ra xã hội, làm xôn xao dư luận.

Nếu là hiệu trưởng trường X, bạn giải quyết chuyện này như thế nào?

(Nhà giáo ưu tú **ĐẶNG HIỂN,** *Hà Nội)*

Trước tình huống này, theo chúng tôi, thầy hiệu trưởng có ít nhất ba ứng xử:

1. Đề nghị hội đồng kỷ luật đuổi học em A.

2. Đề nghị A là kiểm điểm, vẫn cho hạnh kiểm trung bình, tuyên bố với công luận đây chỉ là trường hợp hiểu nhầm giữa hai học sinh, nhà trường đã giải quyết ổn thỏa.

3. Yêu cầu cả A và B làm kiểm điểm, đề nghị hội đồng kỷ luật cho A hạnh kiểm yếu còn B cũng phải rút kinh nghiệm về thái độ đối với bạn. Đồng thời tổ chức trong hội đồng giáo dục của trường hội thảo về nguyên nhân và cách thanh toán hiện tượng bạo lực học đường.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

61. Không thể với tay

Trong giờ tiếng Anh lớp 11A, giữa đám học sinh đang chăm chú ghi chép, tôi chợt thấy Khánh không chép bài, đang cho tay vào ngăn bàn xem cái gì đó. Tôi nhẹ nhàng đi xuống và phát hiện Khánh đang đọc một cuốn truyện tranh, thứ truyện vẫn cho thuê ở cổng trường. Vì Khánh ngồi quá xa, sát với bức tường, giữa tôi và Khánh còn 3 học sinh khác, tôi không thể với tay tịch thu cuốn truyện tranh kia. Tôi ra lệnh cho học sinh ngồi

cạnh Khánh: "Em Bắc đưa cuốn truyện tranh Khánh đang xem cho cô!". Ngay lập tức Khánh quắc mắt lên: "Mày đưa cho cô giáo, lát về chết với tao!". Em Bắc sợ sệt nhìn tôi, nhìn Khánh...

Tôi nên ứng xử thế nào?

(VŨ MINH HUỆ, *Phòng Công tác nghiệp vụ, Trung tâm Học liệu, Đại học Thái Nguyên)*

Với tình huống trên, giáo viên có ít nhất 3 ứng xử:

1. Ngay lập tức, giáo viên chuyển nhiệm vụ đã giao cho Bắc tới tay lớp trưởng.

2. Giáo viên mời các học sinh cùng bàn với Khánh rời khỏi chỗ ngồi để chính mình cầm lấy cuốn truyện tranh.

3. Giáo viên tiếp tục bài giảng sau khi yêu cầu Khánh, sau giờ học mang cuốn truyện lên phòng hội đồng gặp mình.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

62. Chuyện pháp đình

Là một nhà giáo công tác lâu năm và có chút hiểu biết về pháp luật, tôi được tín nhiệm bầu vào hội thẩm nhân dân tòa án nhân dân cấp huyện. Lần ấy, tôi được phân công tham gia hội đồng xét xử một vụ ***cố ý gây thương tích***: An và Vương học chung một lớp 12. Trong một lần đi lao động, vừa làm, hai em vừa tranh cãi quanh kết quả một trận bóng đá diễn ra đêm hôm trước. Không ai chịu ai dẫn đến xô xát và rồi trong lúc không làm chủ được mình, Vương đã dùng đòn gánh đánh

gãy tay trái của An, gây tổn hại sức khỏe 12% và bị truy tố, xét xử theo khoản 2 điều 104 Bộ luật Hình sự. Khi ra trước tòa, tôi mới nhận ra cả bị cáo và người bị hại đều là học sinh tôi từng dạy từ năm trung học cơ sở. An và Vương cũng nhận ra tôi và nhìn tôi với những ánh mắt "gửi gắm". Tôi thật khó xử...

(**TRẦN MINH HÀ,** *Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Đồng Xuân, tỉnh Phú Yên)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, người thầy có ít nhất ba cách ứng xử:

1. Xem An và Vương như những bị cáo bình thường trong những vụ án khác và xử lý nghiêm khắc theo đúng quy định của pháp luật.

2. Lấy lý do bị bệnh đột xuất để xin hoãn phiên tòa, sau đó tìm cách không tham gia xét xử vụ án trên.

3. Lấy lý do bị bệnh đột xuất để xin hoãn phiên tòa, sau đó bằng uy tín người thầy, hòa giải An và Vương. Cùng nhà trường vận động An bãi nại để phiên tòa tiếp theo không diễn ra.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

63. Phóng máy bay trong lớp

Chuẩn bị tiếp nhận lớp thay cho cô Liên nghỉ hậu sản, cô An được cô Liên cho biết, đa số các em học sinh ở lớp 1A đều rất ngoan, ngoại trừ em Tuấn. Học sinh cá biệt này hay chạy nhảy lung tung trong giờ học, thường quên đồ dùng học

tập ở nhà, luôn trả lời khi giáo viên chưa đặt xong câu hỏi... Y như rằng, giờ mỹ thuật trong buổi đầu nhận lớp, trong khi các bạn đang tập trung tô màu, Tuấn liên tục ngọ nguậy. Em chạy từ bàn đầu xuống bàn cuối, giật bút tô màu của bạn vì không mang bút. Khi cô An cho Tuấn mượn bút màu, chỉ tô được vài nét, Tuấn lại bỏ dở, chuyển sang gấp máy bay và chơi trò phóng máy bay giấy ngay trong giờ học... Lạ một điều, cả lớp chẳng để ý tới hành vi quậy phá của Tuấn, vẫn học bình thường.

Nên làm thế nào với học sinh cá biệt này?

(HỒ NGỌC, *Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, cô An có ít nhất 3 ứng xử:

1. Phạt Tuấn đứng úp mặt vào tường cho đến hết giờ học, đồng thời cảnh báo nếu Tuấn còn tiếp tục nghịch ngợm trong giờ học sẽ hạ bậc hạnh kiểm của Tuấn.

2. Vẫn tha thứ cho Tuấn. Nhưng ngay sau buổi học, cô An tới động viên gia đình đưa Tuấn đến chuyên khoa tâm thần của bệnh viện để khám, nhằm tìm hiểu xem Tuấn có bị "rối loạn tăng động, kém chú ý" (Attention Deficit/Hyperactive Disorder) hay không để có hướng can thiệp thích hợp.

3. Thấy lớp chẳng để ý tới hành vi quậy phá của Tuấn, cô An chỉ nhắc nhở một lần rồi thôi, tranh thủ dạy cho hết tiết học.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

64. Bất ngờ trong giờ văn

Vào năm học mới, thầy N.A.T được phân công bồi dưỡng đội tuyển học sinh giỏi văn khối 12. Thầy vốn là một giáo viên giỏi mà nhiều học trò đã biết tiếng. Vào học được vài buổi, thầy gọi một học sinh nữ lên bảng. Trong lúc học sinh trả lời, thầy lật cuốn vở để xem học sinh ghi bài thế nào. Bất chợt thầy dừng lại ở trang sau của bìa vở. Một dòng chữ to nắn nót đập vào mắt: "Thế là từ nay bắt đầu được học nói phét". Mặt thầy nóng ran lên vì bất ngờ và cảm thấy bị xúc phạm.

Nên ứng xử thế nào trong tình huống này?

(**NGUYỄN KIM RẮN**, *Trường Trung học phổ thông Nguyễn Tất Thành, 136 Xuân Thủy, Q. Cầu Giấy, Hà Nội)*

Với tình huống trên, người giáo viên có ít nhất 3 ứng xử:

1. Uy hiếp học sinh ấy bằng những câu hỏi khó hơn và cho điểm kém.

2. Không nói gì về chuyện ấy, vẫn kiểm tra bình thường. Nhưng ngay sau buổi học bàn với tổ bộ môn xem xét lại danh sách đội tuyển học sinh giỏi văn của trường.

3. Không nói gì về chuyện ấy nhưng tới buổi học về lý luận văn học, nêu vấn đề, có nhiều người cho rằng ***"Nhà văn nói láo, nhà báo nói phét"*** để học sinh tranh luận, phê phán cách hiểu sai về văn học, giúp học sinh kia tự hiểu vấn đề.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

65.Tiếng khóc trong phòng thi

Trong phòng thi môn toán của kỳ thi tuyển sinh đại học, cao đẳng, giám thị cảnh cáo thí sinh nữ mang số báo danh 07982 vì đã 2 lần trao đổi bài làm với thí sinh bên cạnh. Khi thí sinh này tiếp tục vi phạm quy chế thi lần thứ 3, giám thị nghiêm khắc nhắc nhở: "Em đã vi phạm quy chế thi đến lần thứ 3 rồi. Em có muốn bị lập biên bản không?". Vài phút sau, thí sinh mang số báo danh 07982 sụt sịt khóc, tiếng khóc ngày một lớn hơn. Một vài thí sinh khác tò mò nhìn em này, một số khác tỏ vẻ khó chịu, còn một số lại nhìn giám thị đầy dò xét.

Nên cư xử thế nào trong tình huống này?

(VŨ MINH HUỆ, *Phòng Công tác Nghiệp vụ, Trung tâm Học liệu, Đại học Thái Nguyên)*

Với tình huống trên, người giám thị có ít nhất ba cách ứng xử:

1. Nhắc công khai trước phòng thi, yêu cầu số báo danh 07982 không được khóc, làm ảnh hưởng đến các thí sinh khác trong phòng thi.

2. Khẩn trương báo cáo với hội đồng thi để có phòng thi đặc biệt cho thí sinh mau nước mắt này, giữ im lặng cần thiết cho các thí sinh khác!

3. Đi đến chỗ của thí sinh trên, an ủi động viên, giúp em thôi khóc, tập trung vào bài làm của mình.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

66. Sự cố ngày 21

Kiểm tra 15 phút hay 1 tiết, cô giáo Minh đều lên lịch rõ ràng. Vậy mà bài kiểm tra 15 phút ngày 21-11 có đến gần nửa lớp điểm dưới trung bình, một kết quả chưa từng xảy ra ở lớp. Học trò giải thích, vì hôm trước phải đi thăm và chúc mừng thầy cô, rồi năn nỉ cô cho hủy kết quả, tổ chức kiểm tra lại. Có em còn lý sự, chẳng lẽ chúng em nghĩ đến thầy cô, mà thầy cô không nghĩ đến chúng em!

Cô Minh phải làm sao đây?

(**TRẦN THỊ ÁI HIỆP**, *124/B đường 3-2, P. Xuân Khánh, Q. Ninh Kiều, TP. Cần Thơ)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, cô Minh có ít nhất 3 ứng xử:

1. Không hủy kết quả nhưng nâng điểm công khai, công bằng và khẩn trương bằng cách mỗi bài được cộng thêm 1 điểm!

2. Cho hủy kết quả như đề nghị và hẹn kiểm tra lại theo lịch mới.

3. Nhân lý sự của một em, cô lý sự với cả lớp: "Cảm ơn các em đã nghĩ đến thầy cô ngày hôm qua. Hôm nay, nếu còn nghĩ tới thầy cô thì hãy giúp cô giữ nghiêm kỷ luật học tập, đã có điểm là vào sổ. Và ngay ngày mai chúng ta cùng nghĩ cách để từ nay, sau ngày Nhà giáo Việt Nam không phải là ngày học sinh có điểm kém!".

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

67. Trên một mặt phẳng

Trong một buổi lên lớp giảng bài, một giáo sư đại học cầm tờ giấy trắng lớn có đánh dấu một chấm đen nhỏ nằm ở góc và hỏi sinh viên xem có thấy gì không. Hầu như cả lớp đồng thanh: *Thưa thầy có một chấm đen ạ!* Lần một, lần hai, lần ba... câu trả lời đều như vậy. Cuối cùng ông nói...

Xin người ứng xử Thế Giới Mới kể tiếp câu chuyện này!

(**PHẠM HẢI DƯƠNG,** *Viện Kiểm sát nhân dân huyện Đồng Xuân, Phú Yên, sưu tầm và chỉnh lý)*

Trước tình huống này, theo chúng tôi, người thầy trong câu chuyện trên có ít nhất ba nhận xét:

1. Sao tờ giấy trắng thật to không ai nhìn thấy mà chỉ thấy chấm đen nhỏ?

2. Vậy đó! Chấm đen trên nền trắng cũng như người nổi tiếng giữa biển người vô danh!

3. Cùng trên một mặt phẳng cuộc sống mênh mông này, phải độc đáo như cái chấm đen kia mới khẳng định được mình.

Bạn chọn nhận xét (ứng xử) nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các nhận xét (ứng xử) còn lại?

68. Thư tình học sinh

Em B, nữ sinh lớp 12 nhận được lá thư tỏ tình của A, nam sinh cùng lớp. B giấu lá thư trong cặp, không cho ai xem,

cũng không trả lời. Một đêm, khi B đã ngủ, mẹ mở cặp xem tập vở của con và đọc được bức thư tình kia!

Mẹ của B nên ứng xử thế nào trước tình huống này?

(Nhà giáo ưu tú **ĐẶNG HIỂN,** *Hà Nội)*

Với tình huống trên, người mẹ có ít nhất 3 ứng xử:

1. Trả lại bức thư về chỗ cũ, coi như chưa đọc, kiên trì chờ cơ hội, nói chuyện với con về tình bạn và tình yêu.

2. Giữ lấy bức thư để ngay hôm sau, đưa lá thư cho thầy giáo chủ nhiệm lớp, kịp thời ngăn chặn một quan hệ có thể ảnh hưởng không tốt tới việc học hành của cả B và A.

3. Giữ lấy bức thư như vật chứng lỗi lầm của A cần xử phạt ngay, vật chứng trong sạch của con gái mình.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

69. Đổi thầy

Lớp 12P1 có nhiều học sinh ngoan và học giỏi. Trong một lần sinh hoạt lớp, trước mặt thầy chủ nhiệm, em lớp trưởng đứng lên thay mặt cả lớp đề nghị được đổi thầy giáo dạy môn vật lý với lý do thầy dạy khó hiểu. Nếu là chủ nhiệm lớp cuối cấp ấy, bạn ứng xử thế nào trước tình huống này?

(ĐINH THỊ LỆ HẰNG, *Hội Phụ nữ tỉnh Ninh Bình)*

Với tình huống trên, theo chúng tôi, thầy chủ nhiệm có ít nhất ba ứng xử:

1. Không ghi nhận đề nghị của học sinh nhằm chấm dứt những đề nghị tương tự. Khẳng định, giáo viên đủ năng lực giảng dạy mới được phân công về lớp.

2. Rất khách quan, chỉ đưa kiến nghị của các em lên ban giám hiệu mà không nhận xét gì.

3. Ghi nhận ý kiến học sinh, nhưng tự nhận lấy việc thay các em bàn với tổ bộ môn vật lý, với cá nhân thầy vật lý, trước khi chính thức đề đạt nguyện vọng thay đổi lên ban giám hiệu.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

70. Thế vai

Giờ thuyết trình môn Giáo dục so sánh của cô Nga, nhóm 12 đang chuẩn bị thuyết trình. Khi nhìn vào danh sách nhóm, cô Nga thấy tên Phan Văn Thịnh và chợt nhớ ban nãy, ngoài hành lang có người đã báo với cô: "Bạn Thịnh bị bệnh sốt xuất huyết, không tham gia thuyết trình được". Nhưng việc thuyết trình đã bắt đầu. Quan sát cách phối hợp của cả nhóm, bằng kinh nghiệm 30 năm đi dạy của mình, cô Nga biết chắc chắn có một người đã thế vai Thịnh.

Trong trường hợp này, cô Nga nên làm gì?

(**NGỌC LINH,** *sinh viên năm thứ tư chuyên ngành Tâm lý giáo dục Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn TP. Hồ Chí Minh*)

Với tình huống trên, theo chúng tôi, cô Nga có ít nhất 3 ứng xử:

1. Dừng buổi thuyết trình lại, quyết tâm làm ra lẽ mọi chuyện, không thể để những việc gian dối có cơ hội tồn tại trên giảng đường.

2. Vẫn cho nhóm 12 thuyết trình bình thường, nhưng trong thâm tâm đã có quyết định, cả nhóm chỉ đạt điểm trung bình vì hành vi lừa dối cô giáo.

3. Vẫn cho nhóm thuyết trình bình thường, tự phát hiện Thịnh "giả" để chất vấn kỹ lưỡng. Nếu em trả lời tốt vẫn cho điểm như bình thường.

71. Phía sau diễn đàn

Nhân Thế Giới Mới tới số chẵn 900, xin được giới thiệu cùng bạn đọc một tình huống liên quan tới cả người làm báo và người đọc báo:

Cuộc tranh luận xung quanh một bài viết của giáo sư Ng. đang diễn ra sôi nổi với nhiều luồng ý kiến, thu hút sự quan tâm của cả bạn viết và bạn đọc thì thư ký tòa soạn bất ngờ nhận được điện thoại của giáo sư. Ông yêu cầu tòa soạn không tiếp tục đăng các bài "đánh" ông, nếu không ông sẽ ngừng cộng tác với báo, thậm chí sẽ không bao giờ đọc tờ báo mà ông đã cộng tác ngay từ những số đầu nữa. Thư ký tòa soạn từng là học trò cưng của ông trên giảng đường đại học...

(Biên tập viên **TUẤN ANH**)

Trong trường hợp này, bạn thử đoán xem những người làm báo chúng tôi đã chọn ứng xử nào trong các ứng xử dưới đây:

1. Cho ngừng cuộc tranh luận, chuyển sang đề tài khác.

2. Tiếp tục tổ chức cuộc tranh luận, coi như không có chuyện gì xảy ra.

3. Chính thư ký tòa soạn đến gặp giáo sư Ng., thuyết phục thầy giáo mình lên tiếng phản biện những bài báo không cùng quan điểm, để đảm bảo tính khách quan, khoa học của cuộc tranh luận.

72. "Tôi yêu tiếng nước tôi"

Nhân có đoàn nhà giáo ở Bộ Giáo dục và Đào tạo từ Việt Nam sang công tác, bố bé Việt - một doanh nghiệp trẻ thành đạt ở một nước Đông Âu, đồng thời là một thành viên sáng lập Trường L.V - bắt Việt chào bằng tiếng Việt hết lượt cả chục bác trong đoàn, khi các bác vào thăm lớp học. Thấy cậu bé 10 tuổi, mặt mũi khôi ngô, nói tiếng Việt khá sõi, bác nào cũng thích, cũng chào lại bằng tiếng Việt. Có bác còn muốn trắc nghiệm khả năng tiếng Việt của bé, ra câu hỏi bằng tiếng Việt. Chào được ba bốn bác, đang vui vẻ, hào hứng, bé Việt bỗng phụng phịu, ôm cổ bố nói một tràng tiếng Đức, đại ý: "Bố bắt con nói tiếng Việt nhiều. Con mệt lắm rồi. Con không nói tiếng Việt nữa đâu".

Nếu là bố bé Việt, bạn sẽ ứng xử thế nào?

(TS. NGUYỄN THỊ LY KHA, *Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh)*

Trước tình huống này, theo chúng tôi, bố bé Việt có ít nhất 3 ứng xử:

1. Động viên bé bằng tiếng Đức, tiếp tục cuộc chào hỏi bằng tiếng Việt.

2. Dịch câu tiếng Đức mà Việt nói với bố cho các bác trong đoàn nghe và mời một bé khác trong lớp tiếp tục cuộc chào hỏi bằng tiếng Việt.

3. Dịch câu tiếng Đức mà Việt nói với bố cho các bác trong đoàn nghe và chấm dứt ngay cuộc chào hỏi bằng tiếng Việt.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

27 tình huống chờ người ứng xử

73. Cân Trái đất

Trong giờ học môn tự nhiên và xã hội, khi cô giáo vừa giới thiệu về Trái đất, bỗng em Hà đứng lên hỏi: "Thưa cô, Trái đất to thế người ta có cân được không?". Do chưa lường được tình huống này nên cô giáo bối rối. Càng rối khi nghe tiếng mấy em bàn tán: "Trái đất to thế sao mà cân được", "Làm gì có cái cân nào mà cân được Trái đất"... Đây là tình huống có thật, với tư cách giáo viên, bạn sẽ trả lời như thế nào?

(**VŨ VĂN BÁCH,** *Hòm thư 5CH - K1 Trường Sĩ quan Chính trị, TP Bắc Ninh)*

74. Học văn làm gì!

Là giáo viên mới vào nghề, tôi rất phấn khởi và hào hứng chuẩn bị tâm lý và bài giảng thật tốt cho buổi ra mắt trong tiết dạy đầu tiên tại Trường Trung học phổ thông bán công Nga Sơn. Với bài học ngữ văn trong chương trình lớp 10, tôi cố gắng tạo cho các em một không khí thoải mái và gần gũi, để các em yêu mến môn ngữ văn hơn. Thế nhưng vừa đặt chân vào lớp, tôi đang giới thiệu đôi chút về bản thân và lời giới thiệu vào bài học bằng việc nêu lên tầm quan trọng của học môn văn, bỗng có một học sinh nam, ngồi ở bàn thứ tư nói vọng lên trong sự im lặng của cả lớp:

- Thưa cô, học văn làm gì vì nó quá đơn giản, toàn trong sách cả. Học làm gì nhiều, chán lắm!

Thất vọng đè nặng lên suy nghĩ của tôi, tôi muốn mượn chuyện này để đưa ra tình huống sư phạm gửi Thế Giới Mới. Rơi vào trường hợp của tôi, bạn sẽ ứng xử như thế nào?

(**BÙI THỊ HẠNH**, *xóm 6, Nga Trường, Nga Sơn, Thanh Hóa)*

75. Tình huống thứ nhất

Em là một sinh viên, đang học cao đẳng sư phạm, tương lai sẽ là một cô giáo mầm non. Em đang nghĩ ra vài tình huống mà sau này có thể em sẽ đối mặt. Em xin gửi tới quý báo, hy vọng những tình huống này sẽ có nhiều ứng xử để em lựa chọn và học hỏi. Đây là tình huống thứ nhất: khi cho trẻ ăn cơm trưa, có những bé không chịu ăn, cô giáo phải làm thế nào?

(**MAI THỊ THÚY HẰNG**, *lớp 29M1 Khoa Sư phạm, Trường Đại học Bạc Liêu, 112 Lê Duẩn, P.1, TX Bạc Liêu)*

76. Một lời phê không chút văn chương

Trường tôi có đặt mua Thế Giới Mới và chúng tôi đã thực sự xem tạp chí là người bạn đồng hành trong cuộc sống và công tác của mình. Tôi mạnh dạn gửi câu chuyện dưới đây mong nó thành tình huống trong mục *Ứng xử sư phạm:*

Tôi ra đề văn "Kể lại một kỷ niệm sâu sắc trong đời mình". Khi nhận bài của một học sinh, tôi phân vân không biết nhận xét

thế nào. Đọc bài văn này, tôi rất xúc động nhưng một câu hỏi đặt ra: nội dung bài viết có thực ngoài đời hay do học sinh đó tưởng tượng ra? Tôi là giáo viên bộ môn, cùng lúc dạy nhiều lớp, gia cảnh, chuyện đời của mỗi học sinh khó mà biết hết. Tôi quyết định tìm hiểu trước khi đặt bút viết lời phê. Tôi đến tận nhà học sinh và được biết em học sinh đó vừa mất đi hai người em trai, bị chết đuối do ngã xuống ao. Cơm cúng vẫn còn trên bàn thờ. Khi đó, tôi cũng vừa mất đứa cháu gái ruột. Tôi đã viết những lời phê như sau...

(**TRẦN THỊ HẢI**, *giáo viên Trường Trung học cơ sở Ngũ Phúc, Kim Thành, Hải Dương)*

77. Nghỉ Tết sớm

Ở một phố huyện nhỏ, đại bộ phận học sinh là con của gia đình tiểu thương trong chợ huyện. Nhà các em thường bán đồ tạp hóa và các vật dụng khác. Gần Tết, việc buôn bán bận bịu nên nhiều gia đình bắt con phải ở nhà từ trước 20 tháng chạp để phụ giúp cha mẹ. Bởi vậy, nhiều lớp học ở một trường trung học cơ sở vùng này đến ngày cận Tết là vắng hoe. Nếu bạn là giáo viên, bạn sẽ xử lý trường hợp này như thế nào?

(**NGUYỄN THÀNH GIANG**, *tổ 6, Khối phố 2, P. Trường Xuân, TP. Tam Kỳ, Quảng Nam)*

78. Nước vũng trong lớp

Đang trong giờ kiểm tra, thầy giáo và các bạn học sinh bỗng nghe có tiếng nước chảy "xè xè" xuống sàn lớp. Thầy giáo quay xuống thì thấy dưới chỗ một học sinh nữ là một "vũng nước". Cả lớp nhốn nháo. Em học trò ấy vốn ốm yếu, hay bệnh, nhiều lúc tiểu tiện không kiềm chế được, lại không dám nói gì với ai. Thấy thầy và cả lớp nhìn mình, em càng sợ hơn, vừa ngồi vừa run vừa rơm rớm nước mắt. Xin tiết lộ cùng bạn đọc rằng thầy giáo tôi hồi ấy dù kinh nghiệm đầy mình vẫn khó khăn lắm mới giải quyết được. Các bạn thử hình dung thầy giáo tôi đã ứng xử như thế nào?

(**NGUYỄN THÀNH GIANG,** *Tổ 6, khối phố 2, P. Trường Xuân, TP. Tam Kỳ, Quảng Nam)*

79. Ngủ trên bàn giáo viên

Cô V. ngày trước cũng dạy lớp một, cùng khối với tôi. Một lần trong giờ học chiều, cô buồn ngủ quá, bèn gục đầu trên bàn giáo viên một lát. Vẫn ở tư thế... mặt cúi xuống bàn, cô nói: "Cô đang theo dõi xem em nào mất trật tự để lát nữa ghi vào sổ đấy". Bỗng một em đứng dậy thưa: "Em thưa cô, cô gục đầu như thế thì nhìn làm sao được ạ?". Cô giật mình vì trót lỡ lời... dại dột. Cô nên nói thế nào với các em sau tình huống này?

(**LÂM TÚ CHÂU,** *Trường Tiểu học thị trấn Me, Gia Viễn, Ninh Bình)*

80. Cô giáo là người yêu...

Ngày ấy, tôi được nhà trường cử làm trưởng đoàn thực tập sư phạm có nhiệm vụ dẫn sinh viên về thực tập tại Trường Trung học cơ sở Giảng Võ, quận Ba Đình, Hà Nội. Trước khi đoàn xuống trường, tôi nhắc nhở sinh viên: "Hàng chục năm qua, năm nào Trường Giảng Võ cũng đón một đoàn thực tập sư phạm của trường ta và giúp đoàn hoàn thành tốt nhiệm vụ. Tuy nhiên, các bạn cần lưu ý là, nói chung các em học sinh nội thành rất thông minh, hiếu động, nhạy cảm, nhưng cũng thường có một vài em khá tinh nghịch, thậm chí là tinh quái. Vì thế, các bạn cần phải chú ý trong việc ứng xử với học sinh sao cho đúng mực!".

Quả nhiên, đợt thực tập sư phạm ấy có "chuyện". Lần đầu tiên, sinh viên L.M.H bước vào lớp, khi cả lớp đang đứng nghiêm chào thì một học sinh bỗng reo to: "A! Cô giáo là người yêu của anh trai tớ!". Rơi vào tình huống như L.M.H, bạn sẽ làm gì?

(**HOÀNG DÂN,** *nguyên chủ nhiệm Khoa Nhạc - Họa - Thể dục, Trường Cao đẳng Sư phạm Hà Nội)*

81. Trang sách không giống trang đời

Những năm ấy sách "Văn học lớp 10" còn bài ca dao:

Công cha như núi ngất trời
Nghĩa mẹ như nước ở ngoài biển Đông...

Thầy N.A.T đang hùng hồn diễn giảng: "Tác giả dân gian đã

sử dụng hình tượng so sánh rất ý nhị: cha vừa thương yêu con vừa uy nghiêm như núi ngất trời, mẹ thương yêu con vô hạn nhưng thể hiện ra bằng sự mềm mại uyển chuyển mênh mang như nước ở ngoài biển Đông...". Bỗng một học sinh nữ đột ngột nói to:

- Nhà em thì ngược lại.

Cả lớp lặng đi. Thầy cũng bàng hoàng. Thầy sẽ nói gì với em nữ sinh kia?

(**HOÀNG DÂN**, *nguyên chủ nhiệm Khoa Nhạc - Họa - Thể dục, Trường Cao đẳng Sư phạm Hà Nội)*

82. Cảnh sát hình sự

Thư viện thành phố cho biết có một cuốn sách bị lấy một tay sách (8 trang) trong tháng qua, thư viện mới phát hiện được và cho biết chỉ có học sinh lớp thầy B chủ nhiệm mượn đọc. Thư viện đưa cho thầy hơn một chục phiếu mượn cuốn sách đó. Dù không muốn, thầy B không thể không làm... cảnh sát hình sự!

Mời bạn đoán thử, thầy B đã làm như thế nào?

(**KIM QUYÊN**, *50 ngõ 144/2 Quan Nhân, P. Nhân Chính, Q. Thanh Xuân, Hà Nội)*

83. Đối thủ sau tay lái

Trường N trong kỳ sơ tuyển học sinh giỏi văn để thi tỉnh, lớp 11A do cô Lan dạy văn có 3 em được chọn, lớp 11B do cô Ánh dạy văn không có em nào. Đến kỳ thi học sinh giỏi tỉnh, sở triệu tập cô Ánh đi chấm thi, còn cô Lan do có học sinh dự thi nên không được triệu tập.

Kỳ thi học sinh giỏi tỉnh vừa kết thúc, báo chí đã đưa tin: một học sinh của cô Lan - em Y - không làm được bài đã viết mấy câu phản bác chương trình sách giáo khoa và lên án đề thi (như không gây cho học sinh cảm xúc gì, không gắn với thực tế...). Trường phát hiện người đưa bài thi của em Y cho báo chí chính là cô Ánh, "đối thủ sau tay lái" của cô Lan... Trong trường hợp này, nhà trường nên phản ứng như thế nào với cô Ánh?

(Nhà giáo ưu tú - nhà thơ **ĐẶNG HIỂN**, *Hà Nội)*

84. ABC dắt dê vào bài

Trong bài ca dao "Bài ca người thợ mộc", chủ thể trữ tình, anh thợ mộc, đã tự làm một ngôi nhà để đón người vợ sắp cưới. Đặc biệt, anh chạm trổ hình các con vật trên các cửa của ngôi nhà, trong các con vật được vẽ đó có dê và là dê đực: "Bốn cửa anh chạm bốn dê/ Bốn con dê đực châu về tổ tông".

Thầy hỏi: "Trong các hình con vật mà thợ mộc nói sẽ vẽ trên cửa thì đầu tiên là con dê, dê đực. Vì sao anh lại vẽ dê (dê đực)

trên ngôi nhà mà anh làm để đón vợ?".

Một học sinh nam xung phong trả lời:

- Thưa thầy, anh thợ mộc vẽ dê đực trên cửa ngôi nhà của vợ chồng vì dê đực có tính... dê ạ.

Cả lớp cười rũ rượi, nhiều bạn, nhất là bạn gái đỏ mặt. Trước tình huống này, người thầy ứng xử như thế nào?

(Nhà giáo ưu tú - nhà thơ **ĐẶNG HIỂN,** *Hà Nội)*

85. Tình trạng khẩn cấp

Sau giải phóng, thầy Triệu Sơn là giáo viên chi viện chủ nhiệm một lớp 12. Một lần, cuối buổi học, thầy vô tình biết được thông tin: do có va chạm xích mích giữa Hải - một học sinh của lớp với một số thanh niên ở ngoài trường, đám thanh niên này chờ lúc tan học sẽ đến đánh Hải để trả thù. Tình hình thật căng thẳng, khẩn cấp! Là giáo viên chủ nhiệm lớp, thầy Triệu Sơn phải bảo vệ học sinh của mình theo cánh nào?

(**HOÀNG HÀ,** *cựu giáo viên Trường Đại học Đồng Tháp)*

86. Bài giống điểm khác

Trong một lần trả bài kiểm tra môn hóa học tại lớp 11B, sau khi thầy trả bài, một học sinh đứng lên thắc mắc với thầy Trung: "Bài của em làm giống hệt bài của bạn Thu, sao bạn ấy

được điểm 9 mà em chỉ được có 6?". Nếu bạn là thầy Trung, bạn sẽ...?

(HOÀNG TRỌNG QUÝ, *thôn Đanh, Dương Xá, Gia Lâm, Hà Nội)*

87. Không hiểu

Chào Thế Giới Mới! Tôi xin đóng góp tình huống sư phạm như sau:

Trong giờ toán lớp ba, cô giáo Linh giảng bài "Nhân số có hai chữ số với số có một chữ số". Sau khi giảng xong, cô giáo hỏi cả lớp: "Các em đã hiểu chưa nào?". Tiếng đồng thanh vang lên: "Rồi ạ!". Duy chỉ có Quốc Khôi phát biểu: "Thưa cô em chưa hiểu!". Cô giáo Linh rất ngạc nhiên vì Quốc Khôi vốn là học sinh giỏi nhiều năm liền. Cô Linh thoáng nghĩ Khôi định giở trò. Cô lại giảng một lần nữa và hỏi Khôi: "Thế em đã hiểu chưa?". Quốc Khôi vẫn lắc đầu: "Em vẫn chưa hiểu ạ!". Đến mức này thì chính cô giáo Linh là người chưa hiểu!

Cô Linh phải làm gì bây giờ?

(NGUYỄN THỊ MỸ LỆ, *54 Lê Văn Huân, P.13, Q. Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh)*

88. Người mẫu trên bục giảng

Mặc dù có chuyên môn khá vững nhưng cô Thủy được đa số học trò và đồng nghiệp đánh giá là "chọn nhầm nghề". Bản thân cô cũng tâm sự: chọn làm giáo viên cho ba mẹ vui lòng chứ bản thân cô thích làm... người mẫu hơn. Không chỉ thể hiện mong muốn trong những lần liên hoan, văn nghệ của trường, cô Thủy còn "làm người mẫu" ngay trên bục giảng thông qua những kiểu trang phục rất độc đáo và hợp thời trang của mình. Nhìn chung học sinh không có gì phải phàn nàn về cách sử dụng trang phục của cô nếu mùa hè năm nay, để phù hợp với tiết trời nóng bức, ở lớp học thêm mở tại nhà mình, cô Thủy trình diễn toàn đầm và váy khá ngắn, mà chất liệu chủ yếu lại là... voan. Học sinh ở lớp cô, nhất là các học sinh nam, dù ý thức rất rõ bản thân mình đang chuẩn bị đối mặt với kỳ thi đại học quan trọng nhưng vẫn không tài nào tập trung giải đề trước sự "nóng bỏng" của cô giáo. Cũng từng có học sinh nửa đùa, nửa thật với cô rằng: "Em đến học ở lớp cô mà cứ ngỡ mình đi xem trình diễn thời trang vậy!", với hy vọng cô sẽ thay đổi nhưng cô Thủy lại tiếp nhận ý kiến này như một lời khen nên mọi chuyện vẫn như xưa. Nếu là học sinh trong lớp cô Thủy, bạn sẽ...?

(**HỒ NGỌC LINH**, *sinh viên năm thứ ba chuyên ngành Tâm lý Giáo dục, Trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn TP. Hồ Chí Minh*)

89. Cô không có quyền!

Học sinh Tuấn thường hay đi học muộn, một lần cô giáo nhắc nhở: "Cô biết bố em là một người anh hùng. Em phải tỏ ra xứng đáng với một người cha như vậy chứ!". Học sinh Tuấn phản ứng, gần như xừng cồ: "Cô không có quyền xúc phạm đến bố em!". Nếu là cô giáo, bạn sẽ xử lý tình huống này ra sao?

(**HOÀNG DẦN,** *nguyên chủ nhiệm Khoa Nhạc - Họa - Thể dục, Trường Cao đẳng Sư phạm Hà Nội)*

90. Làm sao Hùng soạn bài!

Tôi dạy một trường gần chợ. Chợ hay cướp học trò của tôi. Một lần trong giờ kiểm tra bài cũ, tôi gọi Hùng lên bảng, kiểm tra việc chuẩn bị bài. Hùng đứng dậy lí nhí: "Thưa cô, em chưa soạn bài". Tôi nhỏ nhẹ: "Đây là lần thứ ba em không soạn bài có đúng không?". Hùng: "Dạ, đúng ạ!". "Vì sao?". "Thưa cô, vì em ngu dốt! Sau buổi học này, em sẽ bỏ học để đi làm cửu vạn kiếm tiền...". Tôi đến nhà Hùng và biết bố Hùng mới mất, mẹ Hùng bệnh nặng nằm liệt giường, dưới Hùng còn ba em nhỏ... Làm sao Hùng soạn bài trong tình cảnh như thế! Tôi nên ứng xử tiếp với em như thế nào đây?

(**VƯU NGUYỆT NGA,** *nhà số 2 hẻm 40/2/5 Tạ Quang Bửu, Đại học Bách khoa Hà Nội)*

91. Chọc tức cô giáo

Trong một giờ dạy môn âm nhạc, một số học sinh gây mất trật tự, cô giáo nhắc nhở thì học sinh Lâm nói như chọc tức: "Thưa cô, môn phụ ấy mà!".

Nếu là giáo viên, bạn sẽ giải quyết như thế nào?

(**NGUYỄN CHƠN THUẦN,** *Trường Tiểu học Tân Thành, Lai Vung, Đồng Tháp)*

92. Không phải chuyện cười

Bạn tôi là là giáo viên dạy môn vật lý, trong giờ học ở lớp 8D, bạn gọi một học sinh đứng lên trình bày quy tắc bàn tay trái. Học sinh ấy đứng dậy, mặt căng lên, như bị xúc phạm. Một học sinh ngồi bàn đầu khẽ nhắc:

- Cô ơi, bạn ấy bị cụt bàn tay trái!

Nếu là giáo viên, trong trường hợp này, bạn "chuộc tội" bằng cách nào?

(**HÀ ANH TOÀN,** *Hiệu trưởng Trường Tiểu học Trung Phụng, Q. Đống Đa, Hà Nội)*

93. Mối liên quan giữa các môn học

Một nhóm học sinh yêu văn của Trường Trung học phổ thông A đến tận nhà thi sĩ Hữu Loan để được nghe bài thơ " Màu tím hoa sim" do chính tác giả đọc và được nghe nhà thơ tâm sự về mối tình mang "màu tím hoa sim". Sau buổi trò chuyện ý nghĩa và thú vị ấy, các em tìm gặp cô giáo dạy môn giáo dục công dân xin ý kiến:

- Thưa cô, tác giả bài thơ "Màu tím hoa sim" cho chúng em biết rằng màu tím hoa sim là màu của một tình yêu định mệnh gắn với người vợ đầu tiên của nhà thơ - bà Lê Đỗ Thị Ninh. Thi sĩ Hữu Loan kết hôn với bà Lê Đỗ Thị Ninh lúc bà mới 16 tuổi. Cô ơi, vợ chồng nhà thơ Hữu Loan có vi phạm Luật Hôn nhân không ạ?

Nếu là cô giáo, bạn sẽ nói giải thích như thế nào với học trò của mình?

(NGUYỄN THỊ MAI, *Trường Trung học phổ thông Nga Sơn, Thanh Hóa)*

94. Chuyện lạ có thật

Năm học 2004-2005, tôi được phân công chủ nhiệm lớp 5A Trường Tiểu học thị trấn Me, huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình. Tiết thứ nhất của buổi học đầu tiên là tiết Tập đọc. Sau khi đọc mẫu, tôi bắt đầu gọi học sinh đọc bài. Tôi đưa mắt nhìn khắp lượt và chọn một em trai có mặt mũi khôi ngô trong

lớp đứng dậy đọc bài, nhưng em này đứng lên không đọc và bắt đầu khóc. Tôi hỏi: "Vì sao em không đọc bài mà lại khóc?". Em chưa kịp trả lời, cả lớp đã nhao nhao: "Em thưa cô, bạn ấy không biết đọc ạ!", rồi cười phá lên. Ngày hôm sau, tôi bắt đầu tìm hiểu lý lịch của từng học sinh và biết em học sinh đó tên là Nguyễn Bách Quyết, nhà ở cùng phố của tôi. Đó là học sinh bị thiểu năng trí tuệ (em bị bệnh não do tiêm phòng bị biến chứng). Ban Giám hiệu biết việc này nhưng vì thành tích của trường, hơn nữa em là học sinh "đặc biệt" như thế nên sau khi học xong lớp 1, Quyết chưa thể đọc, viết được, các cô giáo dạy lớp sau vẫn cho em lên lớp, trong giờ học thì không ai gọi em đọc bài (em có biết đọc đâu mà gọi, chỉ mất thời gian của các bạn khác), chỉ mong em đến lớp cho đảm bảo chuyên cần, lớp 5 sẽ cho em hoàn thành chương trình phổ cập giáo dục tiểu học là xong (học sinh khuyết tật, thiểu năng chỉ cần có thế).

Rơi vào trường hợp hi hữu này, bạn sẽ ứng xử như thế nào?

(ĐINH THỊ LỆ HẰNG, *Hội Phụ nữ tỉnh Ninh Bình)*

95. Bài toán nhiều người cùng giải

Tại lớp 11B5, thầy giáo môn toán phát hiện có một học sinh ngồi cuối lớp trong các giờ học của thầy thường hay ngáp vặt và có dấu hiệu rất mệt mỏi. Thầy giáo nghi ngờ, học sinh ấy có khả năng nghiện ma túy. Nhưng chỉ là giáo viên bộ môn, không phải chủ nhiệm lớp, thầy giáo toán không muốn rách việc. Kết quả là...

Có phải đây là bài toán khó trong các trường học hôm nay?

(**HUỲNH KIM NHUNG**, *Trường Trung học cơ sở Vĩnh Hanh, Châu Thành, An Giang)*

96. Với cậu học sinh ba trong một

Trong giờ thể dục giữa buổi, học sinh lớp 6 Trần Minh Mẫn tay trái cầm bánh mì, tay phải cầm bịch sữa, vừa ăn, vừa uống, vừa tập...

Đố bạn biết, hôm đó trường tôi xử lý Minh Mẫn bằng cách nào?

(**NGUYỄN THỊ THANH NGÂN**, *Trường Trung học cơ sở Nguyễn Thị Minh Khai, 47/28 Lý Thái Tổ, Q. Thanh Khê, TP. Đà Nẵng)*

97. Nước mắt cô giáo

Vẫn như mọi giờ học khác, cô dành những phút đầu để kiểm tra lại kiến thức cũ đã học. Hôm đó cô gọi 2 sinh viên lên bảng sửa bài tập, đồng thời ở dưới cô cũng kiểm tra lần lượt từng bạn một. Trước khi cô đi kiểm tra, cô đưa ra một tờ giấy nói:: "Em nào chưa làm bài thì tự giác ghi tên vào danh sách này". Nói rồi cô đưa tờ giấy cho sinh viên bàn đầu. Từ đây tờ giấy chuyền tay nhau và... biến mất. Cô hỏi xin lại danh sách! Hỏi lần đầu, mọi người ngơ ngác nhìn nhau, lần 2, lần 3 cũng

thế! Cô im lặng đi về chỗ ngồi và nói: "Khi nào thấy danh sách đó chúng ta sẽ học tiếp". Cả lớp nhao nhao tìm kiếm, còn cô thì ngồi viết gì đó, thỉnh thoảng thấy cô lau nước mắt. Gần cuối giờ, bạn lớp phó mới lấy lại được danh sách đưa nộp cô. Cô đã khóc và nói không thành lời. Cô cho chúng tôi biết cô đã làm đơn xin nghỉ dạy vì sự thiếu tôn trọng giáo viên của sinh viên! Chúng tôi thấy lo vì cô rất nghiêm túc trong lời nói. Chuông reo hết giờ, cô rời bục giảng cùng tờ đơn cô mới viết, vừa đi vừa lau nước mắt. Chúng tôi nên làm gì trong tình huống ấy?

(Lethi_thao2007@yahoo.com)

98. Lý sự với cổ tích

Trong giờ ngữ văn, khi học đến bài *Trọng Thủy - Mỵ Châu*, một học sinh đứng dậy:

- Thưa cô, đất nước chúng ta rộng lớn, tại sao An Dương Vương cứ nhất thiết xây dựng thành ở Cổ Loa mà không xây dựng ở chỗ khác có điều kiện thuận lợi hơn?

Theo bạn, cô phải trả lời tình huống này như thế nào cho phù hợp?

(**ĐINH THỊ THÙY HƯƠNG,** *Trường Trung học phổ thông Thạnh Hóa, huyện Thạnh Hóa, Long An)*

99. Lâm lý

Khi mới ra trường, tôi được điều về dạy một trường 100% học sinh là con em đồng bào Thái. Tôi là chủ nhiệp lớp 7A. Trong buổi sinh hoạt lớp đầu tiên, tôi nhắc các em đi học phải ăm mặc sạch sẽ, đầu tóc gọn gàng. Trong lớp có một học sinh nam để tóc rất dài, tôi đến bên em, để tay lên mái đầu rậm rạp và nhắc lại điều này. Ngay chiều hôm ấy, gia đình của em nam sinh kia đến trường, gặp thầy hiệu trưởng, bắt tôi phải tới nhà để "lâm lý", chịu một hình phạt vì với người Thái, không ai được để tay lên đầu người khác. Các bạn có biết, thầy hiệu trưởng đã giúp tôi xử lý tình huống này như thế nào không?

(**PHẠM KIÊN CƯỜNG,** *Trường Trung học cơ sở Mường Tè, huyện Mường Tè, Lai Châu)*

PHẦN II

● Những giải pháp ứng xử được số đông lựa chọn và ý kiến kèm theo

1. Dạy thay

1. Đa số chọn ứng xử 2: Bước xuống từ bục giảng, đặt tay lên vai Tâm: "Nhại Kiều hay thế, chắc em là học trò giỏi văn của cô Hoa? Các em ạ! Mỗi thầy cô giáo có một cách dạy riêng. Không nên khen chê tùy tiện. Các em nhớ vào viện thăm cô Hoa. Nhớ nhé!".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Huệ (giáo viên Trường Trung học cơ sở chuyên Lê Quý Đôn, TP. Hải Dương) phân tích:

Thầy này nghỉ, cô khác thay một vài giờ, một vài tuần. Học sinh so sánh, đối chiếu, khen chê, bình luận. Rồi tủi thân, rồi giận dữ... Đó là tình huống vẫn xảy ra ở hầu khắp các trường học. Ứng xử thế nào thật mỗi người mỗi cách. Tôi chọn cách 2. Bằng cách này thầy cho thêm các trò bài học quý về lòng khiêm nhường, tính cẩn trọng và sự ân cần chu đáo. Đã đạt lý, thêm thấu tình. Đã sư phạm đến điều còn nhân văn thắm thiết!

3. Bạn đọc Hoàng Trọng Quý (cựu giáo viên, thôn Đanh, Dương Xá, Gia Lâm, Hà Nội) bình luận:

Đã đưa Truyện Kiều vào tình huống, thì xin lấy Truyện Kiều ra ứng xử. Nếu thầy tự xuống cấp để "cá đối bằng đầu" với học trò mà bốp chát ăn thua như ứng xử 1 thì khác nào: "Người phấn thước, kẻ bút đao / Kìa gươm thầy giáo đọ dao học trò". Còn khôn khéo như người của ứng xử 3 thì than ôi, đang đường đường Kim Trọng thoắt giả điếc hóa thành anh phu đòn - một tay chôn biết mấy cành văn chương, sẵn sàng: Hài văn lấn bụi phấn xanh / Rẽ trang giáo án, thầy nhanh chân chuồn! Cả hai ứng xử này là ứng xử sư... phạm giỏi!

2. Mũi súng hướng lên bục giảng

1. Đa số chọn ứng xử 3: Vào giờ sử hôm sau, khi học trò đã ổn định, thầy cho cả lớp xem thư và viên đạn, đọc không thiếu chữ nào lời đe dọa kia, rồi nói với học sinh: "Lịch sử là những bài học mà ta phải rút ra từ những biến động của sự việc. Nếu dạy và học sử mà chỉ cần nhớ niên đại các triều vua hay những trận chiến cùng những địa danh mà thôi thì chỉ cần lật sách ra đọc. Trong đó có ghi đầy đủ. Không cần có thầy giảng sử. Riêng về thầy, bao giờ thầy còn dạy môn sử, thầy sẽ dạy đúng những điều mà lịch sử đã dạy chúng ta, không thể nói khác".

2. Bạn đọc Ngô Thị Hiền (22/58 Lê Quý Đôn, P. Thống Nhất, TP. Nam Định) phân tích:

Một người thầy không phải chỉ là người truyền bá kiến thức văn hóa cho học sinh mà trước hết và trên hết còn là một tấm gương về nhân cách cho mọi người trong xã hội, chứ không phải chỉ cho riêng học sinh noi theo. Một nhà giáo đã từng đi theo kháng chiến và ở lại Sài Gòn với mục đích "tiếp cận với thanh niên" thì viên đạn đồng và lời buộc tội "tuyên truyền cho Việt cộng" là cách mà kẻ thù tuyên chiến với ông. "Uy vũ bất năng khuất", người thầy ấy đã dám bước lên bục giảng đối đầu. Bằng trí và dũng, ông thể hiện bản lĩnh một kẻ sĩ biết dùng viên phấn vạch ra đường đạn của lẽ phải.

3. Bạn đọc Nguyễn Minh Hiến (76/19/17 Nguyên Hồng, P.11, Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Nếu chọn ứng xử 3, người thầy mới chỉ giữ được đạo đức nghề nghiệp mà chưa thực hiện được một cách hiệu quả mong muốn "tiếp cận với thanh niên" để tuyên truyền lý tưởng cách mạng. Giả như, người thầy chỉ mới đi dạy một thời gian ngắn, viên đạn kia đã khai hỏa và thầy đã... thì với thời lượng ngắn ngủi kia, làm sao truyền thụ hết kiến thức, tâm tình cho các thế hệ thanh niên đang thực hiện đấu tranh giành thống nhất đất nước? Do đó tôi chọn ứng xử 1, chơi đòn "gậy ông lại đập lưng ông / bẻ cong nòng súng, bắn bung tay bóp cò".

3. Ai làm ô nhiễm môi trường?

1. Đa số chọn ứng xử 3: Ngồi yên lặng tại ghế dành cho giáo viên, chờ cho sự ồn ào ngoài hành lang lắng xuống, sau đó nhẹ nhàng nói với những học sinh còn ngồi lại trong lớp: "Thầy xin lỗi các em. Thầy rất tiếc vì giờ học đã bị gián đoạn và thầy hy vọng rằng những việc làm bồng bột như thế này sẽ không tái diễn nữa, các em có đồng ý không?".

2. Bạn đọc Nguyễn Ân Trung (ấp 3 xã Nhị Thành, Thủ Thừa, Long An) phân tích:

Học sinh kéo nhau ra ngoài lớp gần hết, sau câu nói "Em nào thích xướng âm kiểu ấy thì ra ngoài lớp!" chứng tỏ số đông đang ủng hộ cá nhân phá bĩnh kia. Nếu có "roi vọt" (ứng xử 1): "Kiểu họ gây ô nhiễm môi trường sư phạm cần được xử lý nghiêm

khắc!" thì cũng là đánh vuốt đuôi, càng chứng tỏ thầy đang mất bình tĩnh. Còn như vừa nặng lời đuổi ra đã xuống nước mời nhân vật "lính xuồng" trở lại (ứng xử 2) thì thay vì mất bình tĩnh, thầy đã mất lập trường. Chỉ ứng xử 3 "thầy xin lỗi các em" vớt vát phần nào uy tín người thầy. Biết chấp nhận thua cuộc cũng là một cách ứng xử đẹp.

3. Bạn đọc Lê Thị Xuân Hương (27 Ung Công Uẩn, thị trấn Kế Sách, Sóc Trăng) bình luận:

Tôi từng gặp trường hợp tương tự. Một trò hắt hơi (có lẽ đã chuẩn bị sẵn, đã luyện công) - thay vì "ách xì" Pháp ngữ thì em "Mát-xì-cơ-va" Nga văn, rất điệu nghệ. Là thầy, chúng ta tha thứ cho các em, chẳng nên đấu khẩu. Hạ chữ "ô nhiễm môi trường" khác nào dùng nước miếng mà triệt nước bọt. Thật là "đao cười búa thốt đoan trang / bảng đen thầy nã một băng vô mồm!". Cành thẳng quá thì chim không đậu! Câu nói thẳng như chông, lỡ "đậu" vào tai người nghe có khi lại thêm tai nạn nghề nghiệp.

4. Nếu cô không thuyết minh

1. Đa số chọn ứng xử 3: Cô Thanh Ngọc đưa bức tranh của trò Minh cho cả lớp cùng xem và nói: "Đúng là vú sữa Lò Rèn quê mình. Tường Minh vẽ đẹp quá. Chú bộ đội qua tán vú sữa bước ngay vào nhà vì đã quá lâu không được gặp ba má và các em. Nhưng nếu tranh này đem triển lãm trên Mỹ Tho, nếu không có cô thay em thuyết minh, làm sao người xem biết trong nhà có chú bộ đội?". Cô Thanh Ngọc đưa bức tranh cho ông họa sĩ

tương lai. Tường Minh hào hứng nhận lại tác phẩm của mình và khi trống báo hết giờ, dưới tán vú sữa kia, bên cửa ngôi nhà thời bình, có thêm khẩu AK đội nón tai bèo, dựa vào cái ba lô con cóc.

2. Bạn đọc Phùng Hoài Ngọc (giảng viên Khoa Ngữ văn Trường Đại học An Giang) phân tích:

Bài nộp lần đầu mới chỉ tiềm ẩn ý tưởng. Nhờ cô giáo chất vấn, ý tưởng kia hiện thành các họa tiết. Tình huống đó đưa ra một nét bản chất của giáo dục: giáo viên là người nâng đỡ ý tưởng học sinh, giúp họ sáng tạo. Nhưng trước hết, giáo viên là người phản biện. Nhờ cô, Tường Minh biết vận dụng bút pháp của quốc họa Trung Hoa và thi pháp Đường thi. Có giai thoại: vua Tống Huy Tông muốn bức họa câu thơ "Giẫm hoa trở về, vó ngựa tỏa hương thơm". Một họa sĩ vẽ con ngựa với đàn bướm bay quanh bốn vó và đoạt giải nhất. Hình ảnh "một ngôi nhà nằm dưới tán cây vú sữa lúng liếng trái chín, đường nét mềm mại, màu sắc hài hòa" rất có ý nghĩa khi gắn liền với chú bộ đội (mà Tường Minh đã khéo giấu trong ngôi nhà) và gợi ra một trường liên tưởng phong phú đầy thi vị. Đó là quê nhà của chú, mục tiêu bảo vệ của chú, ước mơ hòa bình của chú và mọi người.

3. Bạn đọc Hoàng Hà (Khu tập thể giáo viên Trường Đại học Đồng Tháp, TP. Cao Lãnh, Đồng Tháp) bình luận:

Tôi khoái chữ Lò Rèn viết hoa. Địa danh này, thứ trái cây đặc sản này giúp tôi hiểu ra, ứng xử 1 "thẳng tay viết hai chữ lạc đề vào ngay mặt tranh và cho một điểm không tròn vo"... rất "búa bổ" mà hiệu quả của việc thụt bễ trui rèn con người không có tí

ti nào! Và kiểu ứng xử hớn mát số 2 đúng là một vụ ghen... tài, với độ chua, độ ngứa chẳng kém gì một vụ ghen tình... kinh điển. Không lẽ cô Ngọc định nói với trò Minh: Rằng trong mọi phận vẽ với / tài năng thì cũng... tốt với học sinh? Với ứng xử 3, cô Ngọc khen hết lời học trò của mình, nhưng bạn đọc lại biết thừa, cô đang rèn theo phép "không thầy đố mày làm nên"!

5. Áo dài hay váy đầm?

1. Đa số chọn ứng xử số 1: Cô Tâm mời các vị phụ huynh ra ngoài rồi nói với học trò: "Giờ học còn ít phút nữa, chúng ta tiếp tục. Cô hỏi bé Vy, hỏi cả lớp mình, cô dâu Suối Đá mặc áo đầm hay mặc áo dài thì đẹp hơn nào?".

2. Bạn đọc Nguyễn Vũ Khanh (242/3Z Điện Biên Phủ, P.15, Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Dù ứng xử 2: "Phim chưa hết quý vị phụ huynh đã vỗ tay" đầy thiện ý, vừa muốn giữ cơ hội giáo dục cho giờ sau, vừa nhẹ nhàng phê bình tức thì phụ huynh đã phá đám giờ dạy của mình, nhưng phê nhẹ quá, người bị chê lại tưởng được khen. Ứng xử kiểu đó mặt số 3 không thể chấp nhận, lúng túng đến thế, cô giáo đã thua cả phụ huynh và học sinh. Chỉ ứng xử 1 là thú vị. Cô mở rộng biên độ bài giảng, nhân vật nàng Bạch Tuyết vẫn đẹp, đẹp tuyệt vời như học sinh đã đánh giá, nhưng sẽ xuất hiện một Bạch Tuyết Việt Nam đẹp hơn với tà áo dài mà cô sẽ phẩm bình! Đúng là trò nâng cho thấy đập vậy!

3. Bạn đọc Ngô Thị Hiền (22/58 Lê Quý Đôn, P. Thống Nhất, TP. Nam Định) bình luận:

Với một cô giáo trẻ, còn gì hạnh phúc hơn là được trò quan tâm tới vẻ đẹp của mình. Phải nắm lấy cơ hội để "Riêng chung hòa hợp vẹn tình / Hả hê lòng trẻ, lòng mình sướng vui". Đừng rơi vào các thái quá:

Cách hai hơi bị quá khôn
Đang vui mà lên đánh đòn phụ huynh
Cách ba, rất... bất thình lình
Thoắt cô giáo biến rành rành học sinh.

6. Bạn trai của cô giáo

1. Đa số chọn ứng xử 3: Cô Vân nhẹ nhàng: "Cô xin các em ít phút. Anh ấy là bạn trai rất thân của cô, vì vậy cô xin lỗi các em về hành động rất đáng tiếc vừa rồi. Cô chỉ muốn các em thông cảm rằng, không bao giờ cô lại hẹn hò vào thời gian cô đang lên lớp! Chúng ta học tiếp!".

2. Bạn đọc Phan Thị Bích Việt (Phòng Văn hóa và thông tin huyện Quốc Oai, TP. Hà Nội) phân tích:

Cô giáo Vân đúng là một chuẩn mực! Nếu tôi ở trong tình huống đó chắc tôi không đủ bản lĩnh để làm được như cô (Tôi tự biện hộ, nghề nghiệp quan trọng, học trò quan trọng nhưng tình yêu, gia đình cũng quan trọng và vì thế trong lúc này bạn trai là số một. Học trò của tôi còn đó, không thể chạy đi đâu mất nhưng nếu không chạy theo anh ấy ngay lúc này tôi có thể

mất người yêu mãi mãi). *Cô đã rất nhã nhặn để các em hiểu, cô luôn tôn trọng học sinh, đơn giản là không vi phạm giờ giấc của học trò, đối tượng mà mình phục vụ. Nhã nhặn nhưng dám dũng cảm nhận lỗi của bạn về mình, khẳng định đến hai lần đó là người thân của mình. Tôi xin gửi lời chúc mừng tới những ai đang được cô giảng dạy.*

3. Bạn đọc Lê Trọng Thục (Vụ 2B, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao) bình luận:

Ứng xử 1, chạy theo người bạn trai là cách bỏ phiếu bằng chân cho cái xấu. Ứng xử 2, xử "tử hình" vắng mặt người mình yêu, khi chưa cho người ta nói lời cuối cùng, là cách lấy lòng học sinh, nhưng dễ gì lấy được, các em có "giáo dục công dân" biết sống và làm theo pháp luật. Vậy chỉ còn ứng xử 3 - "đẹp như nước mắt" và vì thế cái buồn đã đeo đuổi cô tới tận khi tình huống này xuất hiện trên Thế Giới Mới.

7. Lá thư trong quyển sách

1. Đa số chọn ứng xử 2: Coi như không đọc lá thư kia, vẫn đối xử bình thường với nữ sinh giỏi văn.

2. Bạn đọc Phạm Thị Thanh Hải (Phòng Hành chính quản trị, Trường Cao đẳng Sư phạm Hà Nam, đường Lý Thường Kiệt, TP. Phủ Lý, Hà Nam) phân tích:

Đó là cách tốt nhất để thầy giáo vẫn thực hiện được công việc giảng dạy của mình một cách có hiệu quả. Thầy vẫn có trò giỏi,

trò vẫn có thấy hay. Kiểu ứng xử 1 "chủ động tránh tiếp xúc", thầy tỏ ra thiếu bản lĩnh, trò buồn chán, dẫn đến sa sút học tập, đổ vỡ tình cảm. Ứng xử 3 "gặp hiệu trưởng, xin thôi dạy 10B" là quẩn quanh, liệu thầy có thể đổi lớp mãi được không khi ở lớp mới, lại một nữ sinh dành cho thầy tình cảm trên mức bình thường?

3. Bạn đọc Nguyễn Cảnh (cụm 6 thị trấn Phúc Thọ, Hà Nội) bình luận:

Thầy giáo độc thân 20 tuổi mà được nữ sinh 18 dành cho tình cảm hơn mức bình thường, đó là niềm vui, là vinh dự, tự hào. Cứ gọi đấy là tình yêu thì ở tuổi 18 người ta, cả nam và nữ đều có quyền. Xin có thơ hỏi rằng:

Nữ sinh nào phải gươm đao
Đưa tay, thầy chẳng cầm vào là sao?
Nữ sinh có phải cọp đâu
Thầy cho em hỏi, vì sao chạy làng?

4. Bạn đọc Song Trà (108/792B Nguyễn Kiệm, P.3, Q.Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh) đề nghị ứng xử mới:

Đợi hôm nào gặp lại cô nữ sinh, thầy nói: "Trong truyện Puskin trả tôi, em bỏ quên thơ Nguyễn Du. Gửi lại em! Đề tài hay đó, thơ Nguyễn Du trong truyện Puskin. Em thử phóng bút xem nào!".

8. Câu chuyện ngoài lớp học

1. Đa số chọn ứng xử 2: Cô Đức tới tận nhà Hà Minh để thăm hỏi, tặng tờ *Trường tôi* mới nhất. Ngay số *Trường tôi* tiếp theo,

có bài nêu tấm gương Hà Minh trong việc chiến thắng bệnh tật và phát động phong trào gửi thư, quà tặng động viên Hà Minh, đồng thời nhắc độc giả đón đọc bài của chính Hà Minh trên *Trường tôi* số tới.

2. Bạn đọc Lan Anh (sinh viên cao học Trường Đại học Sư phạm Hà Nội - mangnguyen2002@yahoo.com) phân tích:

Tôi chọn cách ứng xử thứ hai, cô Đức tới tận nhà Hà Minh thăm hỏi. Với người bệnh đang phải nằm liệt giường, đấy là món quà tinh thần vô giá. Hứa trả phí cho em theo lớp dạy nghề là cô tặng em món quà vật chất có thể quy đổi, tính đếm. Viết thư thăm hỏi và gửi một số tiền cho em chữa bệnh thì thật là đáng quý nhưng sức của mình cô, sao bằng trăm người hợp lại? Đến với Hà Minh, cô Đức có thêm thực tế để viết bài nêu gương sáng về tinh thần vượt khó, chiến thắng bệnh tật. Trên cơ sở đó phát động rộng rãi phong trào gửi thư, tặng quà Hà Minh. Như thế, lòng tốt nảy nở theo cấp số nhân. Cho đi mà không mất, ai ai cũng được nhận về: với người này là niềm hạnh phúc, người kia là sự biết ơn, người khác nữa là khâm phục, cảm thông, chia sẻ... Ở nơi rất xa xôi này, tôi vẫn cứ đinh ninh là cô Đức đã làm như thế và xin gửi tới cô thật nhiều kính trọng!

3. Bạn đọc Đinh Thị Lệ Hằng (Phó chủ tịch Hội Liên hiệp phụ Việt Nam huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình) bình luận:

Tôi không chọn cách ứng xử thứ nhất vì nếu làm theo cách này, trước hết Hà Minh không có cơ hội được gặp cô Đức - người mà em rất ngưỡng mộ, thứ nữa số tiền cô Đức cho một thời gian sẽ hết trong tài khoản: Cho tiền tiền sẽ hết vèo / Gửi tình, "tâm

khoản" mới nhiều số dư. Tôi cũng không chọn phương án 3 bởi lẽ cô Đức khi chưa một lần gặp mặt Hà Minh sẽ không hồ đồ mà đưa ra ngay quyết định là trả học phí cho Hà Minh nếu em theo học một lớp dạy nghề cho người khuyết tật. Cho kiểu ấy có khi nhận phản ứng ngược: Người khuyết tật cần gì ư / họ cần được sống hệt như người thường. Tóm lại:

Cho tiền tiền sẽ hết vèo
Gửi tình, "tâm khoản" sẽ nhiều số dư
Người khuyết tật cần gì ư?
Họ cần được sống hệt như người thường!

9. Sau quyết định vội vàng

1. Đa số chọn ứng xử số 3: Gọi điện bàn bạc với cha mẹ học sinh mắc lỗi.

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Nhung (39A tổ 3, khu 3, thị trấn Cần Đước, Long An) phân tích:

Đứa bé còn nhỏ dại quá, chưa có ý thức về lòng tham, chỉ vì yêu thích món đồ chơi nhỏ mà đem về nhà... Ba mẹ trẻ sẽ phân tích cái xấu của hành động ấy của con mình , khuyên con trả lại món đồ lỡ cầm nhầm và xin lỗi cô. Khi đó cô có dịp khen ngợi trẻ biết phục thiện, giúp trẻ phát triển nhận thức trong sự yêu thương, khích lệ chứ không phải bằng sự trừng phạt như cách 2 hay làm mất mặt trẻ như cách 1 trước bạn bè cùng lứa tuổi, gây khó khăn cho việc dạy trẻ sau này vì trẻ sẽ mặc cảm khi bị bêu xấu trước đám đông.

3. Bạn đọc Lê Thị Liên (Trường Mầm non An Hải, huyện đảo Lý Sơn, Quảng Ngãi) không tán thành ứng xử 1 bày trò chơi công an đi tìm cánh cửa đã mất và ứng xử 2 bắt trò đứng giữa lớp, nghiêm khắc phê bình. Bạn Liên bình luận:

Suốt ngày đã học bằng chơi
Thêm trò chơi nữa, tả tơi học trò
Lớp học đâu phải phiên tòa
Để hù đứa trẻ thật thà, thưa cô!

4. Bạn đọc Nguyễn Thị Vân Anh (320/32/8 Trần Bình Trọng, P.4, Q.5, TP. Hồ Chí Minh) đề nghị ứng xử mới:

Cho các em để cặp lại lớp, một cô giáo tổ chức cho các em ra vườn hoa chơi, một cô ở lại lấy cánh cửa trong cặp (của em lấy cánh cửa) đem giấu ở một chỗ khác trong lớp. Sau khi cho các em về, cô giáo tổ chức chơi trò đi tìm cánh cửa vào kho báu. Cánh cửa sẽ được một em nào đó tìm thấy. Nếu chính em bé từng "cầm nhầm" cánh cửa tìm thấy, em sẽ vui vì lấy công chuộc tội. Bằng không, em sẽ phục tài cô, sẽ không dám tái phạm nữa.

10. Ánh lửa quái ác

1. Đa số chọn ứng xử 1: Thầy dụi tắt điếu thuốc của mình và nói: "Từ nay thầy trò mình cùng bỏ thuốc lá. Hãy dùng lửa vào những việc khác ích lợi hơn! Chịu không?".

2. Bạn đọc Lê Quang Sách (Cán bộ tư pháp Ủy ban nhân dân xã Suối Đá, Dương Minh Châu, Tây Ninh) phân tích:

"Từ nay thầy trò sẽ cùng bỏ thuốc lá...". Trong nhà trường, người thầy bao giờ cũng là tấm gương sáng cho học sinh. Chính ánh lửa xin mồi thuốc của cậu học trò đã thức tỉnh người thầy và buộc người thầy phải cháy lên như thế. Có người sẽ cho đó là ứng xử duy ý chí khó thực hiện. Khó thật, nhưng vẫn có thể thực hiện. Sách Phật có dạy, trí huệ có thể đạt tới bằng cả hai cách, đốn ngộ và tiệm ngộ. Cháy lên là đốn ngộ vậy. Ta không thể chọn tình huống thứ hai vì liệu ta tịch thu điếu thuốc lúc này của học trò thì có phải mật phục để lúc khác lại tịch thu? Còn ứng xử thứ ba, than ôi, lương tâm và trách nhiệm của người thầy ở đâu?

3. Bạn đọc Trần Văn Mậu (1C quân y, khu tập thể Nguyễn Công Trứ, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội) bình luận:

Nếu thầy tính xử cách 2
Thì cần có súng hơi cay! Có còi!
Cách 3 nếu chọn thầy ơi
Trò xin hút thuốc mù trời... thầy ngụy trang.

11. Cặp tuyết lê

1. Đa số chọn ứng xử 2: Thầy trấn tĩnh, rồi huy động kiến thức: "Cặp thì tất nhiên là một đôi. Song ở đây không thể là cặp mắt, cặp môi. Vì, cặp mắt, cặp môi không giống tuyết lê (trái lê màu trắng như tuyết). Mặt khác, các em đã biết sự *hồi hộp* dâng lên từ lồng ngực người ta, nơi có con tim. Tuyết lê nằm ở chỗ ấy, là cặp trái người, chỉ nữ giới mới có".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Nhung (Giáo viên Trường Trung học cơ sở Cần Đước 1, Long An) phân tích:

Tôi chọn ứng xử 2 vì nếu theo ứng xử 1, trò biết thầy ngại giảng những thắc mắc có liên quan về giới tính thì sẽ ngại hỏi, giấu dốt. Làm gì còn tình huống mà ứng xử! Còn theo ứng xử 3, thầy đọc từ điển vanh vách cũng không hay lắm vì kiến thức liên quan tới giới nên trình bày kín đáo, tế nhị thì trò dễ nghe mà người thầy cũng đỡ lúng túng. Sau đó có thể bảo trò xem thêm từ điển cũng chưa muộn. Xin ghi nhớ:

Giáo dục giới tính
Là trách nhiệm thầy
Thầy nên điềm tĩnh
Kín đáo tỏ bày.

3. Bạn đọc Bùi Nguyên Kiếm (Khoa Nội 1 Bệnh viện Xanh-Pôn, Hà Nội) bình luận:

Là một bác sĩ, tôi muốn cho ông thầy ứng xử 3 mượn ống nghe để khám bệnh tâm thần cho chính mình. Trò hỏi "tuyết lê" văn chương, thầy lại giảng về động vật có vú, dù là động vật cao cấp. Vậy có thơ rằng:

Mới hỏi thầy đã chạy làng
Những trò đáo để lại càng hỏi dai
Còn ôm từ điển đầy tay
Sách che mất mặt đẹp trai của thầy!

4. Bạn đọc Phùng Hoài Ngọc (Khoa Ngữ văn Trường Đại học An Giang) đề nghị ứng xử mới:

Tình huống văn chương rất thú vị. Giảng văn các tác phẩm văn học Việt Nam và nước ngoài gặp không ít tình huống như thế. Tôi

thấy ứng xử 1, 2, 3 đều không thỏa đáng. Tôi xin đưa cách 4. Ông thấy trẻ có thể nói rõ hơn: "cặp tuyết lê" là hai trái lê màu trắng như tuyết. Khi hồi hộp thì trống ngực đánh thình thình, hai trái lê phập phồng theo nhịp thở gấp... Nói thế vẫn là tao nhã.

12. Câu nói thay đổi đời tôi

1. Đa số chọn ứng xử 3: Cô nói gần như thì thầm: "Giá như em là con gái cô".

2. Bạn đọc Nguyễn Phúc Lâm (Giáo viên Trường Tiểu học Phước Hòa, xã Suối Đá, Dương Minh Châu, Tây Ninh) phân tích:

Tôi chọn ứng xử thứ ba. Khi cô bé khuyết tật đã trói mình vào quan niệm, ngoài cha mẹ không có ai có thể dễ chịu khi nhìn vào mặt mình thì hãy vào vai cha vai mẹ mà đến ngay với bé, để rồi cởi dần cái quan niệm hẹp hòi thiển cận kia. Đấy chính là cơ hội giáo dục. Ứng xử 1 - "Đừng buồn! Em chỉ hư một tai! Người khiếm thính hư cả hai tai vẫn nghe bằng mắt nếu biết thủ ngữ" là biện pháp mạnh, hợp lý nhưng không hợp tình. Và cao siêu quá, cô bé khuyết tật có khi hoảng sợ vì chữ thủ ngữ khó hiểu. Ứng xử hai - "Hãy bịt chặt tai lại! Phải thực thà mới nên người được em ạ" không gì vô biến hơn.

3. Bạn đọc Tạ Hùng (4 Nguyễn Du, TP. Nam Định) bình luận:

Ứng một cô quá thực thà
Trò khiếm thính, với cô là... điếc tai!

Ưng hai! Thiệt rõ là tài
Cô thét trong lớp như ngài cảnh binh!

13. Chính âm

1. Đa số chọn ứng xử số 3: Cô giáo nhẹ nhàng nói với cả lớp: "Cô cảm ơn sự tinh tường của các em. Cô hứa với các em, từ lần sau cô sẽ thận trọng hơn!".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Thục Anh (Tòa án nhân dân TP. Vũng Tàu) phân tích:

Ứng xử số 3 là một ứng xử dũng cảm, dám nhìn thẳng vào sự thật, không giấu dốt, để phải chối bỏ cơ hội sửa sai, phải "tảng lờ" như ứng xử 1. Nhờ vậy, tính khoa học của một tiết dạy được bảo đảm, không nhập nhằng đúng sai gây rối vì đưa ra quá nhiều các mẫu không chính âm của phương ngữ Bắc Bộ như ứng xử 2. Ứng xử 3 cũng là một ứng xử duyên dáng, biết nhún mình khen học sinh "tinh tường". Chính nhờ sự nhún nhường này, ngoài niềm kính trọng học sinh dành cho mình, cô giáo còn nhận được sự thân ái, tin tưởng từ những người bạn nhỏ ấy, đang ngồi ngay trước mặt cô.

3. Bạn đọc Nguyễn Thị Nhung (Giáo viên Trường Trung học cơ sở Cần Đước 1, Long An) bình luận:

Có người đến trường và đến nơi khác thì phát âm chuẩn mà về địa phương lại nói trại vì sợ người khác cho mình nói năng điệu hạnh hay thậm chí tệ hơn nữa, còn cho là mất gốc! Vì thế

ngọng nghịu lại hoàn ngọng nghịu, tiếp tục bắt phân r với g: dân ở guộng ở gẫy nên nói nẵng hống gành ghẽ, *cứ bắt con cá* gô *bỏ vô gố nó nhảy* gột ghẹt...

4. Bạn đọc Nguyễn Thị Vân Anh (320/32/8 Trần Bình Trọng, P.4, Q.5, TP. Hồ Chí Minh) đề nghị ứng xử mới:

Cô giáo hỏi xem ở lớp có những em nào cùng mắc lỗi nói sai như cô rồi thầy trò cùng trao đổi kinh nghiệm, cùng sửa cách nói.

14. Giáo sinh sư phạm

1. Đa số chọn ứng xử số 3: Chỉ mới nhìn thấy học sinh từ xa thầy Cường đã ngả mũ chào.

2. Bạn đọc Nguyễn Hồng Đào (Trường Mẫu giáo Suối Đá, Dương Minh Châu, Tây Ninh) phân tích:

Tôi thấy ứng xử thứ ba là "có duyên" hơn cả. Tại sao giáo viên không thể làm gương cho học trò noi theo nhỉ, thầy Cường tuy mới chỉ là giáo sinh thực tập nhưng cách ứng xử "ngả mũ chào từ xa" thật là cao tay. Học trò cảm nhận khoảng cách thầy trò ngắn lại và thân thiện hơn. Có lẽ trò tròn mắt ngạc nhiên vì lần đầu thấy việc động trời này, nhưng sau ngạc nhiên là kính trọng. Chính sự khiêm nhường tạo ra sức thuyết phục ghê gớm khiến học trò không thể không đáp lễ. Khi các em cũng biết ngả mũ, tức là đã thấm bài "Lời chào cao hơn mâm cỗ" rồi, chẳng cần đợi tiết sinh hoạt cuối tuần.

3. Bạn đọc Nguyễn Đình Phong (Huyện Đoàn Gia Viễn, Ninh Bình) bình luận:

Tôi thật sự thú vị cách ứng xử thứ ba, bởi lẽ:

Đã thâm thúy, lại khôn ngoan
Ông thầy giáo trẻ hân hoan thành trò!
Trên sân trường, vô mồm ư?
Thì nguyên một lớp ngác ngơ giã từ!
Nín thinh, suốt một tuần chờ
Trò đã xa, lại tít mù cách xa!

15. Ly sữa

1. Đa số chọn ứng xử 3: "Hóa đơn đã được thanh toán bằng một ly sữa!".

2. Bạn đọc Lê Ngọc Yến (Trường Tiểu học Trần Quốc Toản, TP. Cần Thơ) phân tích:

Sự trả ơn quá rạch ròi, khiến người nhận áy náy; ỷ vào nguyên tắc mà chối bỏ sự bồi đáp cần thiết, người hàm ơn tự chứng tỏ mình vô trách nhiệm, mình chẳng khác gì một cái máy tính trong siêu thị. Để ly sữa xuất hiện trong dòng bút phê, chính hơi ấm của ly sữa ngày ấy tạo ra cái đẹp trong ứng xử này, cho dù đấy là ứng xử có thật của tiến sĩ Howard Kelly - một nhà vật lý lỗi lạc, đã sáng lập ra Khoa Ung thư tại Trường Đại học John Hopkins năm 1895.

3. Bạn đọc Nguyễn Thị Thục Anh (Tòa án nhân dân TP. Vũng Tàu) bình luận:

Nhận, cho bằng tấm lòng vàng
Chẳng cân được dù cân bằng tiểu ly
Sữa bò trả một thùng phi
Cũng không ấm áp tí ti hơi người.

4. Bạn đọc Nguyễn Vũ Khanh (242/3Z Điện Biên Phủ, P.15, Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh) đề nghị ứng xử mới:

Một tình huống thật, đẹp như tiểu thuyết, tại sao không thể có một ứng xử thơ ca: ngài Howard Kelly không bút phê mà tự đến phòng bệnh, cầm tay người xưa: "Hóa đơn đã được thanh toán bằng một ly sữa!". Và ứng xử sư phạm bắt đầu có nội dung ái tình!

16. Đặt chân lên đầu thầy

1. Đa số chọn ứng xử 3: Thầy Sengai như đợi ở chỗ ấy chỉ để nhắc: "Sáng sớm này trời lạnh lắm. Con hãy cẩn thận kẻo bị cảm".

2. Bạn đọc Đào Thị Thúy Hằng (Trường Tiểu học số 1 Vĩnh Long, Vĩnh Linh, Quảng Trị) phân tích:

Dù vô tình thì trò đã thất lễ, đặt chân lên đầu thầy! Nhưng thầy vẫn như không nhận ra điều thất thố kia, đó là sự lượng thứ quá lớn lao của một bậc thầy. Để có thể lượng thứ như thế, thầy phải khiêm nhường chờ trò đặt chân lên đầu đặng mà có tình huống sư phạm, có cơ hội ban cho lời dạy kia. Để lượng thứ,

khiêm nhường xâu chuỗi thành bài học, thấy phải kiên trì đứng trong sương lạnh chờ học trò. Từ trong sương lạnh mà nói: "Con hãy cẩn thận kẻo bị cảm" thì bài học đã từ thực tế mà đến với trò. Bài học ấm tình người! Một ứng xử không những đẹp mà còn tuyệt đẹp!

3. Bạn đọc Nguyễn Học Hải (18/8 Ngô Thời Nhiệm, P.7, Q.3, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Thầy Sengai nhẹ nhàng nói: "Con thấy chiếc ghế da này như thế nào?". Đó là cái nhẹ của cơn hờn mát. Còn khi một nhà sư đã đỏ mặt, đuổi tức thì đệ tử, thì Phật tính trong thầy không còn nữa, bậc thầy ấy sẽ hết thiêng. Vậy có thơ rằng:

Nhận mình là cái ghế da
Thì cái ghế nhẹ như là đá đeo!
Thấy đỏ mặt, lệnh: phăng teo
Trò ơi, bỏ sách mà leo khỏi trường.

17. Rèn chữ

1. Đa số chọn ứng xử số 2: Cô Lan xoa đầu bé Bông và nói cho cả lớp cùng nghe: "Con thấy các bạn tự rèn chữ không? Đâu có ai nhờ má viết giúp, ban đầu chữ con viết không được đẹp, nhưng con cố gắng tự viết, chữ sẽ đẹp thôi mà".

2. Bạn đọc Bùi Nguyên Kiếm (Khoa Nội, Bệnh Viện Xanh-Pôn, Hà Nội) phân tích:

Ứng xử 2 là cách bắn một mũi tên mà trúng cả hai đích, dạy những bài học đầu tiên về đức thực thà, về thái độ tự lực cánh sinh với những học trò lớp một. Rõ ràng với thái độ ngúng nguẩy như thế, bé Bông đã chớm bệnh ngôi sao. Cứ để thế bệnh có thể lây lan trong lớp, những đứa khác sẽ làm theo khi đã được bé Bông gián tiếp mách nước như thế. Nhưng còn bài học mà cô giáo hướng ra ngoài cửa lớp, cùng với những nội dung kia, lại thêm sự nhắc nhở bà mẹ bé Bông về giới hạn của một lớp học mà người ngoài không được vượt qua.

3. Bạn đọc Lê Thị Minh Khai (Sở Điện lực An Giang, TP. Long Xuyên, An Giang) bình luận:

Đã vội còn làm mặt nghiêm
Nhờ cô, đội bảo vệ thêm một người
"Khẻ tay" vô ấy mà xài
Lỡ quá tay thước nát đời học sinh.

4. Bạn đọc Nguyễn Thị Thu Ba (Ủy ban nhân dân xã Vĩnh Trinh, huyện Vĩnh Thạnh, TP. Cần Thơ) đề nghị ứng xử mới:

Cô Lan đưa cho mẹ bé Bông một cái bảng và nhờ mẹ bé Bông viết vào đó âm "o", sau đó cô Lan nói với bé Bông là mẹ bé Bông viết đẹp quá, bé Bông hãy viết giống mẹ đi nào. Sau đó cô Lan đưa bảng lên cho cả lớp cùng xem và bảo cả lớp chúng ta hãy cùng viết âm "o" với bé Bông nhé!

18. Cơm lá sen

1. Đa số chọn ứng xử số 1: Vào ngày chủ nhật tuần ấy, cô tổ chức đi chơi đầm sen trong làng, rồi kéo trò về sân trường dạy cả lớp nấu món cơm bọc lá sen.

2. Bạn đọc Nguyễn Hồng Phi Nga (Phòng 208 cư xá E, Ký túc xá Trường Đại học Nông Lâm, P. Linh Trung, Q. Thủ Đức, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Với ứng xử 1, cô giáo tôn vinh lối sống đói cho sạch, rách cho thơm. Một lối sống sang trọng trong nghèo khó, không việc gì phải mặc cảm. Chọn cách ứng xử này, cô giáo có một tiết dã ngoại về nguồn lý thú, một tiết gia chánh sinh động, một hoạt động thanh niên sôi nổi. Chính ba mũi giáp công này đưa cả lớp vào một khối thống nhất chung. Ứng xử cách 2 là ứng xử kiểu trại lính, là cưỡng bức ăn uống, chẳng nên. Nếu ứng xử cách 3, chẳng phải cô đã gắn bó với thiểu số khiến đa số lớp có thể hiểu lầm, có thể trách cứ cô thiếu công bằng?

3. Bạn đọc Tạ Hùng (4 Nguyễn Du, TP. Nam Định) bình luận:

Trời đánh còn tránh miếng ăn
Cái nghèo muốn giấu, cô đoành đoành công khai
Cơm lá sen món các đài
Chẳng nên lén lút cả hai bốc thăm.

4. Bạn đọc Trần Diện (39/2/6 Hùng Vương, TP. Phan Rang, Ninh Thuận) đề nghị ứng xử mới:

Ngay trong giờ văn, hay giờ đạo đức gần nhất, cô giáo tự thực hiện, hoặc nhờ đồng nghiệp, đưa vào bài giảng câu ca dao: Trong đầm gì đẹp bằng sen / lá xanh bông trắng lại chen nhị vàng / nhị vàng bông trắng lá xanh / gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn. Để rồi từ miếng ăn sang trọng mà đậm đà bản chất dân tộc dẫn tới bài học về hũ gạo chống đói của Bác Hồ, tới lời ca ngợi:

Tháp Mười đẹp nhất bông sen
Nước Nam đẹp nhất có tên Bác Hồ!

19. Nốt ruồi

1. Đa số chọn ứng xử 2: Cô Oanh cười hồ hởi: "Người Pháp gọi nốt ruồi là *point de beauté* - dấu nhấn của vẻ đẹp. Cô mong cả lớp ta là một *point de beaute*, một chấm đẹp cho trường mình".

2. Bạn đọc Nguyễn Hồng Phượng (giáo viên Trường Trung học cơ sở Thị trấn, huyện Dương Minh Châu, Tây Ninh) phân tích:

Dám nhận lời khen của học trò nam trước lớp về nốt ruồi trên gương mặt mình, cách ứng xử thứ hai của cô Oanh vừa dí dỏm vừa thể hiện sự thân thiện trong hoạt động dạy - học, vừa củng cố cho học sinh vốn từ tiếng Pháp mà cô có trách nhiệm chuyên môn. Cách ứng xử này cũng khuyến khích tất cả học sinh có thái độ chan hòa hơn trong lớp học. Tâm lý học sinh thường thích cô giáo của mình đẹp, nên việc trò Cường đứng dậy khen cô cũng là chuyện có thể chấp nhận. Nhưng ứng xử cách 1 chỉ bằng lời cảm ơn là bỏ mất cơ hội giảng dạy. Còn ứng xử thứ ba quá nghiêm

khắc với học sinh, trò Cường có thể tự ái và có những hành động nông nổi ngay sau đó.

3. Bạn đọc Lương Kim Uyên (lớp kế toán 3, Trường Du lịch Việt Giao, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Tự ti đã chẳng đẹp hơn
Tự tôn một nốt ruồi son hay gì!
Đã khen sao phải thầm thì!
Sao cô tiếng bấc tiếng chì với em!

20. Nghĩa tử là nghĩa tận

1. Đa số chọn ứng xử 2: Thầy lên báo cáo tình hình với ban giám hiệu, xin cho số học sinh có mặt được về sớm, hủy bỏ tiết học, đề nghị được xếp tiết dạy bù vào tuần sau.

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Yến Phi (Phòng Hành chính Tổng hợp, Trường Đại học Đồng Tháp) phân tích:

Theo tôi, người thầy giáo phải hiểu được tâm lý của học sinh. Trong trường hợp này, nếu tiến hành tiết học thì sẽ không đảm bảo được yêu cầu của tiết học, không chuyển tải được kiến thức cho học sinh (học sinh lơ là không chú ý đến bài học) và số học sinh không đi học hôm đó sẽ bị mất kiến thức. Tình huống xảy ra không phải do học sinh có ý xem thường giáo viên (các em đã cử người có uy tín xin phép) mà do biểu hiện thái quá của tình bạn, có thể cảm thông với các em. Song cũng cần phải cho học sinh thấy, mọi ứng xử cần tuân thủ nội quy và thầy giáo đã thay mặt

các em xin phép hiệu trưởng. Đây là biện pháp mềm mỏng, thực tế nên tôi đã chọn.

3. Bạn đọc Nguyễn Phúc Lâm (Trường Tiểu học Phước Hòa, Suối Đá, Dương Minh Châu, Tây Ninh) bình luận:

Buông phấn theo đi đám ma
Ông giáo đã vội hóa ra học trò
Cầm phấn mà tí te tò
Cũng buồn như tiếng nhị hồ đám tang.

21. Điều ước

1. Đa số chọn ứng xử số 3: "Cho cô hỏi cả lớp, những ai không muốn học tiếng mẹ đẻ của mình thì đưa tay lên nào!".

2. Bạn đọc Mai Duy Quý (Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện đảo Lý Sơn, Quảng Ngãi) phân tích:

Người thầy phải biết phát huy tính tích cực của học sinh, đánh giá học sinh bằng nhiều hình thức, trong đó có cách học sinh tự đánh giá mình và đánh giá lẫn nhau. Cách trả lời của học sinh đúng là oái oăm thiệt. Nhưng là hành vi còn nằm trong khuôn phép, cô yêu cầu, học trò đáp ứng. Chính vì thế mà không nên bắt bẻ, tội các em. Nhưng nếu yên lặng bỏ qua thì cô đã chủ bại, chối bỏ cơ hội có thể giáo dục học sinh này. Cho nên cách thứ ba là hợp lý, hợp tình nhất. Thử hỏi, ai nỡ coi thường tiếng mẹ đẻ của mình? Khi cô hỏi: "Những ai không muốn học tiếng mẹ đẻ của mình thì đưa tay lên nào?" sẽ không có cánh tay nào đưa lên. Và

chắc rằng trò Tuấn nhận ra sự lẻ loi của mình. Sẽ hối hận!

3. Bạn đọc Huỳnh Kim Nhung (Trường Trung học cơ sở Vĩnh Hanh, Châu Thành, An Giang) phê phán kiểu giáo dục ăn miếng trả miếng, kiểu chối bỏ trách nhiệm:

Mình hỏi, học sinh trả bài
Xin cô đừng vội nuốt lời học sinh!
Còn như giả điếc làm thinh
Hiền như Bụt cũng bất bình: hại nhau!

22. Yêu sớm

1. Đa số chọn ứng xử số 3: Dành buổi sinh hoạt cuối tuần, tổ chức tại lớp buổi thảo luận thật cởi mở về mối quan hệ giữa tình bạn và tình yêu.

2. Bạn đọc Đinh Thị Lệ Hằng (Hội Phụ nữ huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình) phân tích:

Tôi chọn cách ứng xử thứ ba bởi đây là cách ứng xử có lý, có tình và khôn ngoan nhất. Với cách ứng xử này, không chỉ đôi bạn trẻ kia mà cả lớp được trang bị kiến thức về về tình bạn, tình yêu lứa tuổi học trò. Như vậy cô giáo đã bắn một mũi tên trúng nhiều đích. Tôi tin chắc rằng, sau khi được dự buổi thảo luận này, đôi bạn trẻ ít nhất cũng phải giật mình về những gì họ đã thể hiện với nhau và biết đâu đấy họ chẳng thầm thì: "May mà cô giáo chưa biết chuyện của tụi mình. Nếu biết, hôm nay nhân dịp buổi thảo luận này, thế nào cô chẳng đem kể chuyện tụi mình cho cả lớp

nghe. Nếu thế thì quê và xấu hổ chết!".

3. Bạn đọc Lê Thị Liên (Trường Mầm non An Hải, Lý Sơn, Quảng Ngãi) bình luận:

Thật thật, giả giả lập lờ
Thì một câu chuyện mười trò âu lo
Hỏi bài kiểu ép cung ư
Nhà trường khi ấy cũng như nhà tù.

23. Lớp học ngày chủ nhật

1. Đa số chọn ứng xử 2: Một doanh nhân đề nghị nhượng bán cho nhà thờ một mảnh đất rộng để cất một lớp học chủ nhật thật lớn với giá 57 xu.

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Minh Huệ (26 Nguyễn Biểu B1, Vĩnh Hải, Nha Trang, Khánh Hòa) phân tích:

Ước nguyện của cô bé là xây dựng một nhà thờ lớn cho nhiều đứa trẻ có thể đến học ngày chủ nhật. Ứng xử thứ nhất cũng là một cách làm đẹp, để mọi người biết đến một cô bé nghèo với tấm lòng từ bi, câu chuyện sẽ có ý nghĩa giáo dục lớn nhưng ước nguyện lớn nhất của cô bé chưa thực hiện ngay được. Cách ứng xử thứ ba thì có thể xây được một nhà thờ lớn nhưng rồi câu chuyện về cô bé sẽ rơi vào quên lãng. Chỉ ứng xử thứ hai, ước nguyện của bé sẽ thành sự thật và ở một nơi nào đó em sẽ mỉm cười vì 57 xu của em thực sự có giá trị. Nó không đủ lớn để xây được một nhà thờ nhưng nó đủ lớn để lay động những tâm hồn

đồng cảm. Và tin rằng sau hành động đẹp của doanh nhân sẽ có nhiều cử chỉ đẹp nữa còn tiếp tục để hoàn thành tâm nguyện của cô bé.

3. Bạn đọc Nguyễn Hồng Đào (Trường Mầu giáo Suối Đá, Dương Minh Châu, Tây Ninh) bình luận:

Chuyện hay! Và nước mắt rơi
Nhưng tiền không góp vẫn... vơi túi tiền
Tiền muôn, bạc vạn cho liền
Núi tiền che khuất bé hiền tích xu.

24. Kiểm tra đầu giờ

1. Đa số chọn ứng xử 2: Cô giáo cố trấn tĩnh. Rồi xin lỗi lớp về chuyện mình đã sợ cả một món đồ chơi.

2. Bạn đọc Trần Công Linh (30 Nguyễn Trung Trực, ấp Bình Thành, thị trấn Lấp Vò, Đồng Tháp) phân tích:

Theo tôi đây là một tình huống rất thực. Học trò vốn tinh nghịch, luôn tìm cách "bắt nạt" các cô giáo hiền lành. Hiền lành là phẩm chất rất cần ở mỗi giáo viên, càng cần hơn với các cô giáo. Có vậy thì các em mới tôn vinh "lúc ở nhà, mẹ cũng là cô giáo, khi đến trường cô giáo như mẹ hiền". Nhưng được cái này thì mất cái kia, nhiều cô giáo rất nhát, cái nhát rất dễ thương, có thể không sợ kẻ quyền uy, kẻ lèo lá, nhưng lại sợ con chuột, con gián. Và vì cái nhát ấy mà cô giáo trong tình huống này đã hét lên. Hành vi ấy phá vỡ không khí trật tự của một lớp học, vì thế

trước tiên phải xin lỗi. Đây là cách ứng xử đẹp. Cái đẹp của sự thiệt thà. Mà cái đẹp thì cứu rỗi thế giới như có nhà văn đã nói. "Giận dữ, bỏ lớp lên báo cáo tình hình với ban giám hiệu" là giận quá mất khôn. Nghiêm khắc" cấm "không được mang bất kỳ thứ đánh dấu bài nào lên bàn giáo viên" là áp đặt vô lý.

3. Bạn đọc Trần Văn Mậu (1C quân y, khu tập thể Nguyễn Công Trứ, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội) bình luận:

Cô giáo đi "méc" trò! A!
Thì cô giáo ấy như là học sinh
Ô! Sao cô nổi lôi đình
Con thạch sùng chọc giận, chứ tội tình gì em!

25. Tiền học phí

1. Đa số chọn ứng xử số 2: Cô giáo quyết định ngay: "Ngày mai tới đón cháu, gia đình nhớ nhắc tôi gửi tặng cháu B một ít chăn mền, quần áo mà các bạn đã ra trường còn để lại".

2. Bạn đọc Trần Đức Thịnh (25 Hàng Thùng, Hà Nội) phân tích:

Ứng xử 1 thật khôn khéo nhưng vẫn chỉ là một lời hứa, đã chắc gì thực hiện được ở một trường tư thục, nơi chất lượng giáo dục gắn liền với doanh thu từ học phí. Ứng xử 3 lạnh lùng, trịch thượng, không nói gì tới tháng học phí, nhưng lại hỏi địa chỉ cơ quan người mẹ, chắc là để tới đó nhờ cơ quan đòi giúp số tiền người mẹ còn thiếu. Sau khi đã nắm một địa chỉ dễ đòi tiền hơn,

cô giáo đã đuổi học tức thì đứa bé nhà nghèo, đang không có cha. Ứng xử 2 ấm áp tình người. Là thực tế. Là có trách nhiệm. Chữ "ngày mai" cô giáo đưa ra giúp những ai theo dõi câu chuyện yên tâm.

3. Bạn đọc Đặng Thị Quế Phượng (17 K.17 Phan Huy Ích, P.12, Q. Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Màn trời chiếu đất chiếu nay
Bình tâm cô bảo ngày mai góp lời
Học trò thành nợ khó đòi
Lịch lãm cô mời đi chỗ khác chơi.

26. Ngồi lên bàn

1. Đa số chọn ứng xử số 2: Cô giáo tổng phụ trách khen: "Em hỏi như vậy là đã làm tốt công việc Sao Đỏ. Nhưng điểm thi đua của mỗi thầy cô giáo do hội đồng thi đua nhà trường chấm. Để tôi hỏi cô B rồi sẽ nói lại với hội đồng. Cảm ơn em!".

2. Bạn đọc Nguyễn Thành Giang (tổ 6, khối phố 2, P. Trường Xuân, TP. Tam Kỳ, Quảng Nam) phân tích:

Làm theo phương án 2 vừa khuyến khích kịp thời tinh thần trách nhiệm của học sinh lại vừa không để chuyện tế nhị này gây hiệu ứng không tốt đến quan hệ thầy trò trong trường. Em Sao Đỏ đó chắc chắn sẽ tin rằng mình làm đúng và hành động đúng đó được cô giáo tổng phụ trách công nhận. Em cũng sẽ tin rằng cô giáo B sẽ bị nhà trường trừ điểm thi đua. Đây là cách tốt nhất để

hình thành cho các em một niềm tin về sự công bằng trong môi trường giáo dục cũng như môi trường xã hội sau này. Với phương án thứ ba cấm đoán, ở trường các em sẽ không dám nhận xét giáo viên, nhưng sẽ nhận xét khi về nhà. Phương án 1 dù "thẳng mực tàu" nhưng đã xóa nhòa ranh giới thầy trò.

3. Bạn đọc Ngô Thị Hiền (22/58 Lê Quý Đôn, P. Thống Nhất, TP. Nam Định) bình luận:

Đúng là lanh chanh. Phải bịt mồm ngay, kẻo chúng "được đằng chân, lân đằng đầu" thì khốn. Lần sau ngộ nhỡ mình ngồi lên bàn thì sao? "Quân lệnh như sơn" ta cứ:

Kỷ luật là để trị trò
Chứ đâu áp dụng được cho cô thầy
Nhanh nhảu đoảng! Bực mình thay
Tức thì ta choảng! Sau này mới yên!

27. Một ngày mới

1. Đa số chọn ứng xử 2: Với câu trả lời một ngày mới bắt đầu vào lúc "các con nhìn rõ khuôn mặt của người đối diện, nhận ra họ là người anh em của mình" vì "sự khiêm nhường lúc ấy giúp nhãn quan biết hướng tới cái cần nhìn"!

2. Bạn đọc Trần Diện (39/2/6 Hùng Vương, TP. Phan Rang, Ninh Thuận) phân tích:

Tình huống kỳ này thật sâu sắc. Ứng xử tốt tình huống này chúng ta sẽ sáng ra những vấn đề giáo học pháp nghiêng về

nguyên lý chung. Ở bất cứ vướng mắc nào, trong môn học nào, khi phá bỏ được bức màn u minh che khuất tầm nhìn bởi cái tôi đáng ghét, nhường chỗ cho lòng vị tha, độ lượng thì tấm mắt con người mới nhìn ra chân, thiện, mỹ trong đời. Sách Phật có câu "Minh tâm kiến tính", khi cái tâm trong sáng thì cặp mắt mới nhận chân được tính chất vạn vật khách quan.

3. Bạn đọc Đặng Thị Quế Phượng (17K17 Phan Huy Ích, P.12, Q. Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Chó đen cừu trắng, hoa lá đua chen
Là ngày tối lúc sáng lên đèn trời
Coi ngày trên khuôn mặt người
Là ngày nhân thế miệng cười chiếu soi.

28. Sách cấm

1. Đa số chọn ứng xử 2: Thầy để sách lên bàn giáo viên. Tiếp tục bài giảng. Hết giờ nói riêng với Hoa: "Đọc truyện trong giờ học là sai. Không nên tái phạm. Thầy có nghe tiếng xấu về sách này, nên không thể trả em ngay. Em nói cha mẹ tới gặp thầy nhận lại nhé".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Dịu (hộp thư 01 Bưu điện văn hóa xã Bình Minh 1, TX Tây Ninh) phân tích:

Cách ứng xử 1 là thô bạo. Là nghiêm khắc ăn theo. Các chữ "phản động, đồi trụy" nói về quyển sách lúc ấy chẳng khác nào quy chụp người đọc sách, gây phản cảm. Cách ứng xử 3 thật dễ

làm, nhưng không có tác dụng giáo dục vì thiếu minh bạch. Cách ứng xử thứ hai tôi đã chọn là rất hợp lý, lại rất đẹp vì có tình, có sự khoan dung từ người thầy; rất công hiệu vì đây là ứng xử hợp lực, nhà trường và gia đình học sinh, cộng đồng trách nhiệm, nuôi dưỡng mầm xanh cho tương lai.

3. Bạn đọc Trần Văn Mậu (1C quân y, khu tập thể Nguyễn Công Trứ, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội) đề nghị ứng xử mới:

Đây là tình huống rất thực tế và khá tế nhị. Tôi không đồng ý với 3 cách ứng xử mà tòa soạn đưa ra. Tôi đề nghị cách ứng xử mới: giữ sách lại; cho Hoa xem những bài báo phê phán cuốn sách; thuyết phục để tự tay Hoa thiêu hủy cuốn sách.

29. Giải đáp thắc mắc

1. Đa số chọn ứng xử 1: Cô giáo bình luận và hứa hẹn: "Nhà văn dùng miếng vải trắng để làm nổi bật vẻ u tối hẹp hòi trong quan niệm về tình yêu và hôn nhân của không ít đàn ông hiện nay. Chúng ta sẽ bàn sâu hơn nội dung này trong một buổi thuyết trình khác".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Ngọc Xuân (Phó hiệu trưởng Trường Tiểu học xã Phan, huyện Dương Minh Châu, Tây Ninh) phân tích:

Tình huống sư phạm này quả thật là gay go, cả 3 ứng xử đều có cái hay riêng, tôi rất phân vân và cuối cùng tôi chọn ứng xử thứ nhất, có lẽ ứng xử này là tế nhị nhất trong tình huống tế

nhị này. Nó vừa thể hiện được lời giải đáp thật sự của cô giáo ở mức vừa đủ, đồng thời hứa hẹn trở lại với vấn đề, để có thể sâu hơn, rộng hơn nếu có dịp. Đây là kinh nghiệm "hoãn binh", giáo viên nào cũng nên học hỏi. Ứng xử số 1 còn hay ở chỗ, thể hiện rõ đặc trưng bộ môn, khơi gợi nơi học sinh tình yêu văn học. Tôi tin, học sinh sẽ háo hức chờ đợi những bài thuyết trình kế tiếp. Ứng xử thứ hai, chữ "mọi rợ" bị lạm dụng khiến tiết học có phần kém thanh sạch, nho nhã. Ứng xử thứ ba, vẻ như lạc sang môn đạo đức, chính trị mất rồi.

3. Bạn đọc Trần Công Linh (30 Nguyễn Trung Trực, ấp Bình Thành, thị trấn Lấp Vò, Đồng Tháp) bình luận:

Dùng Loan mà phê phán Thân
Thì công phê phán đâu phần thấy cô?
Đem phong kiến ra đánh ư?
Môn chính trị đánh nhão nhừ từ lâu!

30. Ngày đầu tới lớp

1. Đa số chọn ứng xử số 3: Cô giáo để các học sinh khác tiếp tục hoàn tất bức vẽ của mình, còn cô ngồi bên cạnh cậu học trò mới, thuyết phục: "Mình chơi với nhau nha. Cô là mẹ. Cháu là con. Mẹ con mình cùng vẽ nào".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Dịu (hộp thư 01 Bưu điện văn hóa xã Bình Minh 1, TX Tây Ninh) phân tích:

Khi ở nhà, những đứa trẻ tuổi mầm non thường được cả nhà yêu thương chiều chuộng. Trẻ tới trường, sự chiều chuộng yêu thương không thể bằng ở nhà, các cháu khóc là điều hiển nhiên. Các cháu lo sợ bị bỏ rơi. Do đó, cô giáo trong ứng xử 3 đã không những có lý khi để ý đến cháu bé này, mà còn có tình khi vừa hướng dẫn cháu học vẽ, vừa chơi trò mẹ con với cháu. Cô có tài nữa, vì bắt đầu ứng xử riêng sau khi giao việc chung cho lớp, để các trẻ khác mải học mà không làm ồn. Ứng xử 1 là ỷ lại gia đình. Ứng xử 2 là vô tâm. Chỉ ứng xử 3 là đẹp vì "cô giáo như mẹ hiền".

3. Bạn đọc Hoàng Trọng Quý (thôn Đanh, Dương Xá, Gia Lâm, Hà Nội) bình luận:

Chắc cô nhà mình nặng tai
Cháu dù khóc ngắn, khóc dài, uổng công!
Cháu muốn có mẹ ngồi cùng?
Viết đơn xin giúp mẹ, được học chung một trường!

31. Bài tập về nhà

1. Đa số chọn ứng xử 2: Cho đứa em mầm non đi ngủ sớm hơn để tạo không khí học hành cho thằng anh. Chấm dứt tình trạng thức khuya, bảo vệ sức khỏe cho cả hai đứa!

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Minh Huệ (26 Nguyễn Biểu B1, Vĩnh Hải, TP. Nha Trang, Khánh Hòa) phân tích:

Theo tôi, cho thằng em đi ngủ sớm để thằng anh học bài, có thể

thằng em quậy phá chỉ là cái cớ mà thằng anh đưa ra biện minh thôi, nhưng khi cho thằng em ngủ sớm thì anh cũng không còn lý do gì mà trì hoãn việc làm bài cả. Hơn nữa cách làm này là để thằng anh nhận ra bố mẹ luôn quan tâm, tạo điều kiện cho nó học tập. Thằng em tuy còn nhỏ nhưng phải biết dành không gian cho anh học bài, từ đó cũng dạy cho nó về tầm quan trọng của việc học. Cách ứng xử thứ nhất là hơi cưỡng ép, bắt con phải bỏ đi một thú vui, một môn thể thao và biết đâu lại để mất một tài năng về bóng đá. Còn cách ứng xử thứ ba không tạo được tính tự lập cho con, bố mẹ có thể ngồi kèm cho con một hai buổi chứ làm sao kèm mãi thế được!

3. Bạn đọc Hoàng Trọng Quý (thôn Đanh, Dương Xá, Gia Lâm, Hà Nội) bình luận:

Con vừa mới nhú... chân tài
Sao đưa thẻ đỏ, đuổi ra ngoài sân banh?
Việc con sao cha mẹ giành
Đang phụ huynh thoắt biến thành học sinh.

32. Xếp hàng

1. Đa số chọn ứng xử 2: Biến việc xếp hàng thành một trò chơi, bằng cách chào mời: "Nào! Mỗi người là một toa tàu, các em bám vai nhau xếp thành đoàn tàu cùng *xình xịch* tiến ra sân trường".

2. Bạn đọc Võ Văn Thuận (phòng 204B ký túc xá Trường Cao đẳng Sư phạm Gia Lai) phân tích:

Ứng xử 1 là cách ứng xử kiểu nhà binh không phù hợp với học sinh lớp một, rất có thể các em vì sợ mà mất hứng thú học tập. Cách ứng xử 3 thường thấy trong các lớp tiểu học, nhưng không nên làm theo. Cách này đã không thu hút, thậm chí không có tác dụng giáo dục, những lần sau cũng phải làm lại như thế, rất vất vả. Cách 2 là cách làm sáng tạo, thu hút được các em học sinh còn nhỏ hiếu động, thích chơi, cách làm hợp với tâm lý các em, tạo được sự thân thiện giữa thầy và trò. Cách này biến bài học đội hình thành một trò chơi tập thể.

3. Bạn đọc Trần Thúy Phượng (Công ty cổ phần Chứng khoán Quốc tế Việt Nam, 59 Quang Trung, Hà Nội) bình luận:

Dẫu thầy có giỏi cầm quân
Trong trường nào có quân nhân mà cầm
Thầy vú em dẫu tận tâm
Thì nơi lớp học, ai cần... ôsin!

33. Vào vai

1. Đa số chọn ứng xử số 3: Cô giáo vào vai học trò, khoanh tay nói với "thầy" Hùng Cường: "... thầy cô giáo không bao giờ được đánh học trò...".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Minh Huệ (26 Nguyễn Biểu B1, Vĩnh Hải, TP. Nha Trang, Khánh Hòa) phân tích:

Trẻ em như tờ giấy trắng, chính cách cư xử của người lớn sẽ tạo dấu ấn trên màu trắng kia, hình thành nên nhân cách cho trẻ. Tự nhiên, đơn giản như một trò chơi thôi, nhưng cô giáo ứng xử theo cách 3 dạy cho học sinh biết "thước để kẻ hàng... thầy cô giáo không bao giờ được đánh học trò", dạy cho học trò bài học về tình yêu thương và trách nhiệm. Ứng xử đẹp như một lời hứa của thầy cô giáo đối với học trò. Cách ứng xử thứ nhất, cô giáo đã hùa theo Hùng Cường làm Yến Thu sợ hãi và các em khác thì nghĩ thầy cô đương nhiên có quyền đánh học trò. Còn cách ứng xử thứ hai cũng không được, chờ hậu quả xấu diễn ra rồi mới giải quyết vậy thì có ích gì!

3. Bạn đọc Nguyễn Thị Thục Anh (Tòa án nhân dân TP. Vũng Tàu) bình luận:

Dâu rồi sư phụ mẹ hiền
Sao cô khen đứa vô biên hiên ngang
Dùng thước kẻ làm... gậy phang
Cục u giáo dục trò mang trong đầu.

34. Điểm số

1. Đa số chọn ứng xử số 2: Người thầy nói rất nghiêm túc: "Thưa ông! Tôi cho điểm ấy vì tự thấy học trò đọc hay hơn mình".

2. Bạn đọc Phan Thị Bích Việt (Phòng Văn hóa và thông tin huyện Quốc Oai, TP. Hà Nội) phân tích:

Tôi đã từng được đọc và chứng thực một bài văn xuất sắc thầy

giáo của tôi chấm điểm "10+". Cái dấu "+" kia là một cách "điểm chỉ" của một người biết nhún nhường một cách dũng cảm, để nói rằng: điểm 10 đã không đủ cho một bài văn xứng đáng vượt khỏi tầm người chấm. Điểm 10 là điểm của thầy. Ai phải xuất sắc lắm mới có thể đạt được điểm số đó. Trên thực tế, dù ít, những người xuất sắc vẫn có. Với một người uyên bác như thầy Lê Trí Viễn, đương nhiên thầy sẽ ứng xử theo phương án 2. Thầy sẽ không nhoẻn cười lấy lòng cấp trên (ứng xử 1). Cũng không nhún nhận tự thủ tiêu uy tín rất cần với mỗi thầy giáo (ứng xử 3).

3. Bạn đọc Phạm Phú (200B Xóm Chiếu, Q.4, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Dám đứng thấp hơn đứa học sinh
Để những thần đồng được hiển linh
Điểm số phải đâu là mạo hóa
Xin lỗi khác xa chuyện hạ mình!

35. Sửa sai

1. Đa số chọn ứng xử 3: Ngay khi kết thúc phần kiểm tra bài cũ, thầy Sinh nêu vấn đề, nếu hiểu chữ *cầu* là danh từ, cách hiểu khổ thơ thứ ba có thay đổi không và hứa sẽ hỏi cô Vân để giải đáp câu hỏi này ở tiết sau.

2. Bạn đọc Nguyễn Hồng Phượng (Trường Trung học cơ sở Thị Trấn, huyện Dương Minh Châu, Tây Ninh) phân tích:

Tôi chọn ứng xử thứ ba, vì với ứng xử này, vừa bảo vệ chân lý,

vừa tôn trọng đồng nghiệp. Đó là cách ứng xử đẹp vì có lý có tình, lại khơi gợi thú tìm tòi cho học sinh, tạo không khí dân chủ trong lớp học. Ứng xử 1 không nên vì học sinh sẽ xem thường giáo viên dạy thay. Còn ứng xử 2 càng không thể vì đã biết sai mà không sửa.

3. Bạn đọc Tạ Hùng (4 Nguyễn Du, TP. Nam Định) rất hóm khi vừa họa, vừa nhại thơ Tú Xương để bình luận:

Ứng xử kỳ này bác giáo nhu
Vẫn sai nhìn thấy giả như... mù
Tử tù nào phải là đồng nghiệp
Chớ cấu đầu đao chết bỏ bu!

4. Bạn đọc Nguyễn Đình Tịnh (Tam Hợp, Cát Quế, Hoài Đức, Hà Nội) đề nghị ứng xử mới:

Tại sao thầy Sinh không thuyết phục để cô Vân trực tiếp vào lớp sửa sai? Chính ứng xử nghiêm khắc này có tính sư phạm bền vững nhất. Bởi vì, những sai lầm kiểu này sẽ còn. Và tốt nhất là "mất lòng trước hơn được lòng sau".

36. Khó xử đầu năm

1. Đa số chọn ứng xử 3: Cô Hoa đặt tay lên vai Nhung, nói với Nhung, nhưng cả lớp nghe được: "Nhung đừng sợ, ngay sau buổi học, cô sẽ cùng về với em. Cô nói để gia đình biết, em vẫn là học sinh giỏi của lớp 5A".

2. Bạn đọc Hoàng Thu Châu (giáo viên Trường Tiểu học Trưng Vương, P.11, TP. Cao Lãnh, Đồng Tháp) phân tích:

Tôi giật mình khi gặp tình huống "Nhung lên bàn giáo viên vừa khóc vừa chắp tay lạy như tế sao: "Em xin cô đừng cho em điểm 6. Em mà mang điểm 6 này về, bố em đánh chết". Ứng xử với tình huống này là đối đầu với ngọn roi kia. Tình huống diễn ra ngay tại lớp, nhưng gốc rễ của tình huống đó lại nằm ngoài xã hội và liên quan đến bệnh thành tích đã lây lan từ trường học tới phụ huynh học sinh. Vì thế ứng xử 3 tới gặp phụ huynh là có lý nhất. Và có tình, có nhân bản. Trong kho từ vựng Việt ngữ, bên chữ "dạy học" còn chữ "dạy dỗ". Tình huống đã đẩy người thầy ở đây tới với một việc khó: "dỗ" học sinh và "dạy" phụ huynh học sinh. Có ai muốn thế đâu! Nhưng, "gặp thời thế, thế thời phải thế".

3. Bạn đọc Huỳnh Kim Nhung (Trường Trung học cơ sở Vĩnh Hanh, Châu Thành, An Giang) bình luận:

Cô giáo mà được "tế sao"
Thì ngôi vị ấy, ngôi nào cao hơn
Thương trò như thể thương con
Thôi đành tiên nữ... ăn đòn thay cho!

37. Côn đồ

1. Đa số chọn ứng xử số 1: Người thầy dịu giọng: "Em đừng trẻ con như vậy. Có gì mời em lên văn phòng. Tôi và thầy hiệu trưởng sẽ làm việc với em".

2. Bạn đọc Thân Thị Thanh Trâm (Cao đẳng sư phạm Ngữ văn K07, Đại học Quảng Nam, 102 Hùng Vương, TP. Tam Kỳ, Quảng Nam) phân tích:

Tôi xin chọn phương án thứ nhất. Trong khi em học sinh có dấu hiệu manh động, lưu manh thì người thầy phải vừa mềm mỏng, vừa kiên quyết để thể hiện vai trò khác hẳn, hơn hẳn của mình trong lớp. Không nên cứng rắn quá đà (phương án 2), không nên chủ động gây sự (phương án 3) để dẫn tới những hậu quả đáng tiếc. Dù sao, "côn đồ" ấy vẫn là học sinh, là những đứa trẻ cần được dạy bảo.

3. Bạn đọc Nguyễn Thị Lãm (giáo viên lớp tình thương, Trường Tiểu học Lấp Vò, thị trấn Lấp Vò, Đồng Tháp) bình luận:

Giáo án đầu cục gạch ư?
Trò không máu chảy, cũng u đầu thầy
Ai đi bệnh viện lúc này
Cũng ngác ngơ cả một bầy trẻ thơ!

4. Bạn đọc Văn Thanh (Lô 18 biệt thự 8, khu đô thị Văn Quán, Q. Hà Đông, Hà Nội) đề nghị ứng xử mới:

Thầy bình tĩnh nói với lớp: "Bạn này quấy phá trong lớp, không cho các em học, thầy đã mời ra khỏi lớp để bảo vệ quyền lợi học tập của các em, kỷ cương của nhà trường và cũng là để giáo dục bạn đó. Đề nghị tập thể lớp cho biết ý kiến về trường hợp này. Vì nó xảy ra trong lớp học của chúng ta, trong giờ học của chúng ta". Và nói với riêng học sinh ngỗ ngược: "Tôi sẵn sàng tha thứ và nhận lại em vào lớp nếu em thật sự biết lỗi". Cách ứng xử này giáo dục học sinh tinh thần bảo vệ công lý.

38. Đức tin

1. Đa số chọn ứng xử số 1 với cách trả lời: "Ông già Noel có thật chứ. Ông có thật như tình yêu và lòng quảng đại luôn hiện diện quanh ta, nhờ đó mà cuộc sống của chúng ta vui tươi và ngập tràn hạnh phúc".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Lâm (lớp tình thương, Trường Tiểu học Bình Thành, Lấp Vò, Đồng Tháp) phân tích:

Từ góc độ tâm lý lứa tuổi, học sinh tiểu học, nhất là các lớp đầu cấp chưa có tư duy khoa học tường minh như người lớn, thế giới thần thoại còn là môi trường tinh thần không thể thiếu với các em. Chúng ta công nhận có ông già Noel chỉ là công nhận một biểu tượng, một ước lệ về hạnh phúc. Và vì thế không mắc lỗi nói dối. Đây là một ứng xử khoa học và quan trọng hơn, ứng xử khoa học này có tính nhân bản. Đức tin ở bài học này sẽ duy trì trí tưởng tượng một khi các em lớn lên. Phương án 2 là không cần thiết, cản phản cực trong chuyện này. Phương án 3 nếu dùng, bảo vệ được uy tín ông già Noel nhưng vô tình hạ thấp thần thoại, cổ tích, tài sản vô giá của loài người.

3. Bạn đọc Nguyễn Thị Thục Anh (Tòa án nhân dân TP. Vũng Tàu) bình luận:

Không công nhận già Noel
Thì trên thế giới, đức tin tiêu tùng
Một giấc mơ cũng đừng hòng
Con người như sắt như đồng với nhau.

39. Chất đốt

1. Đa số chọn ứng xử 3: Cứu nguy bằng cách chỉ định ngay một học sinh giỏi văn nhận xét về ý kiến của A.

2. Bạn đọc Trần Kim Phượng (167/37B Phạm Hữu Lầu, P. Phú Mỹ, Q.7, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Ngay khi đọc qua ứng xử 1, tôi đã chắc là mình sẽ không chọn nó. Nó hoàn toàn phản tác dụng trong việc giảng dạy văn ở nhà trường. Học sinh A và tất cả các bạn trong lớp sẽ mất hết hứng thú để học tiếp. Chúng sẽ cảm thấy thầy quá nghiêm khắc và môn văn thật khô khan. Ứng xử 2, quá chủ quan của thầy, khiến học sinh cảm thấy bị áp đặt. Ứng xử 3 thì tuyệt vời. Nó tạo không khí hào hứng trong giờ giảng văn, cũng như phát huy được sự sáng tạo đúng đắn của học sinh. Nó lôi kéo cả thầy và trò vào một nước cờ mới, cuộc chơi mới.

3. Bạn đọc Trương Văn Mỹ (Cao đẳng sư phạm Ngữ văn K07, Đại học Quảng Nam, 102 Hùng Vương, TP. Tam Kỳ, Quảng Nam) bình luận:

Nhà thơ Huy Cận có hay
*Ông "**Tràng giang**" bán củi cây, củi rều*
Học trò ngỗ ngược, nói liều
*Thì trong văn giới đã nhiều "**bài hay**"*
Học văn mà học thế này
*Phí không chỉ "**củi**", phí ngay "**con người**".*

4. Bạn đọc Nguyễn Hải Yến (lớp Văn 3A, Khoa Ngữ văn, Trường Đại học Sư phạm - Đại học Huế, 34 Lê Lợi, TP. Huế) đề nghị ứng xử mới:

Chúng tôi đề nghị một ứng xử mang tính tích hợp. Trước hết, thầy phải "biểu dương" tinh thần "sáng tạo", liên tưởng "độc đáo" của học sinh, vì đó là những phẩm chất cần có của người học văn. Sau đó, lý giải cho học sinh hiểu, một tác phẩm văn học phải được soi xét bằng tinh thần của thời đại nó tồn tại, không nên quy chiếu nó bằng những biện minh của một thời đại khác.

40. Văn nghệ cuối năm

1. Đa số chọn ứng xử 3: Ở lại trông các em nhảy. Chờ cho các em về hết, thầy mới ra về, lúc 22h.

2. Bạn đọc Nguyễn Thu Thủy (Lớp Địa 1B, Khoa Địa lý, Trường Đại học Sư phạm - Đại học Huế, 34 Lê Lợi, TP. Huế) phân tích:

Thầy giáo lớp C là "cao tay ấn" hơn cả, theo kiểu "đồng cam cộng khổ" với lũ học trò. Tất nhiên, không phải thầy ở lại để cùng nhảy múa mà để trông chừng "lũ quỷ", đó là trách nhiệm cần có của một giáo viên đối với học trò của mình. Ứng xử này hợp tình hợp lý là vì nhiều lẽ: thứ nhất, thầy đảm bảo được vai trò của người "cầm quân". Thứ hai, thể hiện được trách nhiệm, tình thương của con người với con người. Thứ ba, không "đụng chạm" đến hưng phấn của các em học sinh, tránh được các hiềm khích không đáng có trong một cuộc vui. Và cuối cùng, "hòa giải" được

mối quan hệ "tay tư" giữa học sinh - vấn đề giờ giấc - trách nhiệm của giáo viên - nhân viên bảo vệ. Đó là một phương án hợp lý và xét trong trường hợp này là tối ưu. Nhân đây, chúng tôi trộm nghĩ, nếu giáo viên chủ nhiệm của lớp C là cô giáo thì sao nhỉ?

3. Bạn đọc Phan Minh Huy (15 Nguyễn Chí Thanh, Q. Hải Châu, TP. Đà Nẵng) nhại rất vui bài "Bụi phấn" để bình luận:

Em "phê" phút giây này
Thấy lên lớp như là chơi
Nhạc hay cùng khiêu vũ
Sang năm học càng sưa say.

41. Ướm hài

1. Đa số chọn ứng xử số 2: Giáo viên chỉ ngay vào đôi dép trên bàn và nói: "Tổ trực nhật chưa làm xong việc của mình. Tôi sẽ ra ngoài vài phút để các em làm việc cần làm".

2. Bạn đọc Hà Anh Toàn (Hiệu trưởng Trường Tiểu học Trung Phụng, Q. Đống Đa, Hà Nội) phân tích:

Ứng xử 2 là kịp thời, bảo vệ được tiết học trước mắt, nhưng vẫn hướng tới mục đích giáo dục lâu dài. Việc giáo viên không tức giận, chứng tỏ giáo viên không rơi vào bẫy kích động của trò, đồng thời tỏ ra cao thượng, không chấp, nhưng đã phản đối, đã nhắc nhở, hành động gây chuyện "ướm hài" là không đúng. Giáo viên yêu cầu tổ trực nhật giải quyết việc này là yêu cầu hợp lý, khả thi. Ứng xử 1 ném "tình huống" vào sọt rác là chối bỏ cơ

hội giáo dục. Ứng xử 3 giữ "vật chứng" để ăn thua đủ là đã chất chướng ngại vật, đã đưa một giáo cụ trực quan xấu vào một tiết dạy về cái đẹp.

3. Bạn đọc Nguyễn Thị Ngọc Xuân (Phó hiệu trưởng Trường Tiểu học xã Phan, huyện Dương Minh Châu, Tây Ninh) bình luận:

Vứt vào sọt rác thế ư
Phân chia Tấm, Cám mà chưa ướm hài
Xăm soi chân ngắn cẳng dài
Một giờ vẽ, chẳng xong bài điều tra.

4. Bạn đọc Hồ Ngọc Linh (sinh viên năm thứ ba chuyên ngành Tâm lý Giáo dục, Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn TP. Hồ Chí Minh) đề nghị ứng xử mới:

Đa số giáo viên khi gặp tình huống này đều nghĩ ngay rằng mình đang bị xúc phạm, rằng học sinh đang coi thường mình, dễ nổi giận, quyết tìm cho ra thủ phạm để chứng tỏ quyền lực. Dù tìm ra thủ phạm hay không thì không khí lớp cũng trở nên căng thẳng, giáo viên chẳng còn thiết tha đến việc dạy, học sinh cũng chẳng còn hứng thú để học, chẳng còn "trường học thân thiện, học sinh tích cực". Nếu là cô giáo trong trường hợp trên, em sẽ nhẹ nhàng hỏi cả lớp: "Ngày xưa hoàng tử ướm hài để tìm vợ, ai trong lớp này "ướm dép" đây? Tiếc quá, hôm nay chúng ta không học bài vẽ đôi dép, trực nhật lên lấy đi, giờ học bắt đầu".

42. Từ lá thư nhặt được

1. **Đa số chọn ứng xử số 2:** Kín đáo gặp riêng, trả lá thư cho Minh. Đưa Minh những tài liệu về Luật Hôn nhân gia đình và giáo dục giới tính, yêu cầu em đọc và hẹn gặp lại Minh, để nói tiếp chuyện này.

2. **Bạn đọc Châu Quốc Hùng** (14 Hoàng Hoa Thám, Khóm 9, P. 6, TX. Trà Vinh) phân tích:

Ta nên chọn cách 2 vì đây là cách xử lý tốt đẹp cho cả hai, thầy và trò. Chọn cách này vừa có tính răn đe vừa có tính giáo dục. Nếu ta chọn cách 1 thì dễ phát sinh hiểu lầm, bình thản mà trả lại thư cho Minh trước lớp à? Những học sinh trong lớp sẽ nghĩ gì? Ai sẽ đảm bảo chuyện này không truyền đến tai phụ huynh hay giáo viên khác? Giáo viên đang bao che lỗi lầm cho học sinh? Ai dám chắc không xảy ra tình trạng cả lớp giằng co lá thư, đọc ngấu đọc nghiến? Nếu chọn cách 3 thì có lẽ là quá nông nổi, chưa rõ thực hư thế nào, không tìm cặn kẽ nguyên nhân mà đưa ra quyết định phạt nặng như vậy thì chẳng có gì là giáo dục.

3. **Bạn đọc Lê Hoàng** (6 Yên Thế, P.2, Q. Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Vội nhầm, không nhìn không trông
Mặc trò rối chuyện đàn ông đàn bà
Vội trợn mắt đuổi trò ra
Làm sao trò học đàn bà đàn ông?
Chi bằng thầy cứ thong dong
Lựa lời dạy chuyện đàn ông đàn bà.

43. Chấm hay không?

1. Đa số chọn ứng xử 2: Không chấm điểm cả hai bài. Và trước lớp, buộc hai trò phải làm lại bài văn với đề bài khác, trong thời gian cả lớp được nghỉ.

2. Bạn đọc Võ Phước Tài (sinh viên năm thứ nhất Khoa Kỹ thuật, Trường Đại học Tiền Giang) phân tích:

Quả là một tình huống rất hay. Hay vì phức tạp. Nếu làm như ứng xử 1 - trừ điểm và 3 - cho 0 điểm thì không thể biết trong hai học sinh kia, ai tự làm bài và ai chép bài của bạn. Đó là chưa kể, nếu hai học sinh cùng bàn bạc rồi thống nhất từng câu văn thì sao? Vì thế giải pháp 2 là biện pháp tình thế, là kế hoãn binh để chờ một ứng xử hay hơn. Để ít ra cũng nhắc nhở học sinh, nếu không tự làm bài (và nếu cho bạn chép bài) thì sẽ phải làm lại bài như một hình thức kỷ luật. Hy vọng một bạn đọc nào đưa ra cách ứng xử khác hay hơn.

3. Bạn đọc Các Ngọc (phòng 419 chung cư 116, Nơ Trang Long, P.13, Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

CHẤM CHỨ KHÔNG CHẤN

Ông phòng giỏi, ông sở tài
Sao chưa hội thảo chấm bài sinh đôi
Không bàn tới chốn, tới nơi
Thì bài sinh bốn, sinh mười, mười lăm
Là người này mực cầm cân
Chấm bài bút trí, mực tâm miệt mài.

4. Bạn đọc Hồ Ngọc Thiện (368 Tổ 1 Ấp 4B, Bình Mỹ, Củ Chi, TP. Hồ Chí Minh) đề nghị ứng xử mới:

Tôi sẽ yêu cầu hai học sinh kia trong vòng 5 phút, dưới sự giám sát của cô giáo, cùng miêu tả cái áo, cái túi hay đồ vật bất kỳ đặt trên bàn. Nếu bài này của hai em hoàn toàn giống nhau thì tôi sẽ chấm điểm bài tả ngôi nhà. Nếu không giống, tôi yêu cầu hai em phải làm lại bài tả ngôi nhà. Và để công bằng với tất cả những bạn còn lại, điểm tối đa mà hai em đạt được chỉ có thể là trung bình.

44. Guốc dép đầy đủ

1. Đa số chọn ứng xử 3: Đùa vui với học sinh này và các bạn xung quanh: "Muốn thành trạng Guốc hay trạng Dép đây? Ông trạng muốn nhắc chúng ta, nói và viết cần chính xác...".

2. Bạn đọc Hồ Ngọc Linh (sinh viên năm thứ ba chuyên ngành Tâm lý Giáo dục Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Ở trường tôi cũng từng xảy ra một tình huống tương tự. Trường quy định học sinh không được nhuộm tóc vàng, vậy là một vài học sinh "lách luật" bằng cách nhuộm tóc nâu, đỏ. Cách ứng xử thứ hai đạt lý nhưng chưa thấu tình, còn chuyên quyền, độc đoán. Ứng xử thứ nhất chỉ nhằm chấm dứt hiện tượng chứ chưa giải quyết được bản chất của vấn đề - cái vốn là nguyên nhân làm nảy sinh hiện tượng. Người thầy trong cách ứng xử thứ ba không chỉ thừa nhận thiếu sót của nhà trường mà còn nhìn nhận hành

vi của học sinh như hành vi của người người thông minh chứ không phải là hành vi của một học trò ngỗ ngược. Cách ứng xử thứ ba hợp với tâm lý muốn thể hiện, muốn khẳng định bản thân của lứa tuổi này sẽ làm nảy sinh ở em học sinh những tình cảm và hành vi tích cực.

3. Bạn đọc Thái Thị Khánh Hạnh (211Vĩnh Viễn, P.4, Q.10, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Này guốc mộc, này dép da
Em đi trúng phóc thầy la lối gì!
Này guốc, này dép i xì
Thầy còn đấu lý, em thì xin thua!

4. Bạn đọc Phạm Hải Dương (Viện Kiểm sát nhân dân huyện Đồng Xuân, Phú Yên) đề nghị ứng xử mới:

Cứ đồng ý cho em học sinh đó đi 1 dép 1 guốc, theo cách hiểu của em. Đồng thời yêu cầu ngày nào đến lớp em cũng phải thực hiện nghiêm túc nội quy của nhà trường theo cách hiểu đó, nếu thay đổi thì sẽ bị phạt rất nặng. Tôi dám đảm bảo chỉ sau 3 ngày thì em học sinh kia không thể chịu được mà phải vào khuôn phép. Tôi đã áp dụng chiêu này thành công trong việc điều tra tội phạm đấy.

45. Quyền tác giả

1. Đa số chọn ứng xử 2: Tôi viết câu này, nhưng nếu được coi là ca dao, đó là vinh dự dành cho tôi!

2. Bạn đọc Huỳnh Kim Nhung (giáo viên Trường Trung học cơ sở Vĩnh Hanh, Châu Thành, An Giang) phân tích:

Đây là một tình huống quá cá biệt, tuy chưa phải là duy nhất. Tình huống thuộc môn văn, nhưng cách ứng xử lại đưa ra những bài học đạo đức. Ứng xử 1: "Chỉ cần hiểu được ý nghĩa hai câu ấy thôi. Của ai cũng vẫn là của chúng ta" không thật lắm, có vẻ đao to búa lớn. Nếu Bàng Bá Lân đã viết câu ấy, sao thầy không nhận ngay, để góp phần minh xác một vấn đề văn bản học? Ứng xử 3: "Văn học cũng là khoa học, cần chính xác. Sau giờ này, ai quan tâm tới quyền tác giả, tôi xin gặp để cung cấp văn bản liên quan" điệu quá. Dễ bỏ qua cơ hội sư phạm. Chỉ ứng xử 2 là đẹp. Vừa khiêm nhường, vừa khoa học.

3. Bạn đọc Nguyễn Hữu Nghi (45/14 Huyền Trân Công Chúa, TP. Vũng Tàu) bình luận:

Hỡi thầy tát những lời vàng
Sao kim cương múc, rềnh ràng... đổ đi!
Đồng khô đang đợi nước về
Chẳng nghiêng bể chữ, lại cò kè gàu giai.

46. Người đội sổ

1. Đa số chọn ứng xử số 2: Người ông giáo viên khoan thai nói với cháu mình: "Cháu đã cảm ơn thế là giỏi! Quà tặng có cách đếm riêng, cháu chưa được học! Ông sẽ dạy!".

2. Bạn đọc Nguyễn Cảnh (cụm 6 thị trấn Phúc Thọ, huyện Phúc Thọ, Hà Nội) phân tích:

Ứng xử 2 rất đẹp, có phương pháp sư phạm, có khoa học giáo dục. Trước hết người ông nêu ưu điểm của cháu mình: "Cháu đã cảm ơn thế là giỏi". Sau đó mới nhẹ nhàng, ôn tồn chỉ rõ phần khiếm khuyết trong nhận thức của cháu, mà cũng là của chính mình. Ông dạy như thế là đã theo đúng phương pháp khoa học mà nhà sư phạm Xô viết lỗi lạc Makarenkô đưa ra - lấy ưu điểm để khắc phục khuyết điểm. Làm như ứng xử 1 là thô bạo. Không ai đánh mắng trẻ em trong ngày Tết. Còn tự mình nhận là đội sổ trước mặt học sinh là tiêu cực, bi quan, làm sao còn dạy được học sinh?

3. Bạn đọc Trần Anh Đấu (42 đường 15, P.11, Q. Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Ngày Tết thầy ra võ mồm
Bao nhiêu mô phạm chẳng còn tí ti
Cô cảm ơn thằng... tiểu li
Nó còn cần nữa kẻ lì xì mai sau!

47. Trên xe buýt

1. Đa số chọn ứng xử 2: Cô Oanh mỉm cười, nhã nhặn trả lời: "Xin lỗi, chị nhầm đấy, tôi không phải là giáo viên như chị!".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Mai (Phó hiệu trưởng Trường Trung học phổ thông Nga Sơn, Thanh Hóa) phân tích:

Lờ đi như không nghe thấy gì như cách 1 là cách phản ứng không tích cực. Cô học trò cũ sẽ không những không nhận ra mình đã có lỗi chỗ nào mà còn cảm thấy hụt hẫng trong giao tiếp. Còn như cách thứ ba là cứng nhắc, khô khan, không hợp với hoàn cảnh giao tiếp trên xe buýt. Cô học trò cũ sẽ cảm thấy mất mặt trước đám đông và tất nhiên hiệu quả giao tiếp sẽ rất thấp (nếu không muốn nói là không đạt). Ứng xử thứ hai là cách ứng xử khéo léo, tế nhị, mang tính sư phạm cao. Ánh mắt, nụ cười và lời nói nhã nhặn, tất cả cộng hưởng với nhau hàm chứa thông điệp: cô học trò cũ của tôi ơi, tôi rất buồn khi nghe em gọi tôi như vậy. Bây giờ em đã là một cô giáo rồi, có lẽ nào em không hiểu phép tắc giao tiếp mang đậm thuần phong mỹ tục của người Việt chúng ta? Hy vọng em tự rút ra bài học...

3. Bạn đọc Nguyễn Hữu Nghi (211 Vĩnh Viễn, P.4, Q.10, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Nếu cô giả điếc hai tai
Thừa cơ trò sẽ vỗ vai ào ào!
Có bản dấu cao đâu nào
Sao cô lại cất tiếng Tàu rêu rao!

48. Phạt hay không?

1. Đa số chọn ứng xử 3: Coi như không nhìn thấy. Nhưng khi thu bài, hẹn gặp Vân để tìm ra nguyên nhân sai lầm nhất thời này.

2. Bạn đọc Vũ Thị Huyền Trang (số nhà 10 hẻm 16 Tua Hai, khu phố 2, P. 1, TX Tây Ninh) phân tích:

Tôi không chọn cách thứ nhất, không hợp lý, không có tình. Đến tội nhân phải ra tòa còn cần được xem xét tình tiết giảm nhẹ, đằng này bé Vân, lần đầu mắc một lỗi rất phổ biến của học trò. Cách thứ hai "coi như không nhìn thấy để giữ uy tín cho Vân" thì vừa ngụy biện vừa vô trách nhiệm! Dùng cách này là làm hư trò ngoan. Tôi chọn ứng xử thứ ba bởi vì Vân là học sinh ngoan đã thử thách trong suốt 2 năm, cần nâng niu, bảo vệ. Biết đâu, khi tìm ra lý do (nhà có đám tang, đám cưới, có sự cố gì đó...) ta sẽ hiểu Vân cực chẳng đã mà... dại dột mắc sai lầm. Và, nếu cô giáo cần gặp riêng Vân để trao đổi (tâm tình thì đúng hơn) thì tình huống được ứng xử khoa học mà vẫn tế nhị.

3. Bạn đọc Huỳnh Kim Nhung (Trường Trung học cơ sở Vĩnh Hanh, Châu Thành, An Giang) bình luận:

Cô giáo tập kích học trò
Thì còn thiếu cảnh Vân giơ tay hàng
Cô bỏ phấn mà chạy làng
Thì cán bộ giỏi sớm... ra đàng trò hư!

4. Bạn đọc Trần Minh Hà (Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Đồng Xuân, Phú Yên) đề nghị ứng xử mới:

Tôi xin đưa ra cách giải quyết thứ tư: đi lại gần chỗ Vân ngồi, lúc này Vân không thể không tạm dừng việc quay cóp lại. Đến lúc đó cô giáo sẽ nhắc nhở - không phải Vân mà cả lớp, phải làm bài một cách trung thực vì kiểm tra là cách giúp học sinh tự xem lại kiến thức của mình. Tôi tin rằng với lời nhắc nhở đó và nếu có thể

là thêm một ánh mắt vừa bao dung vừa nghiêm khắc dành cho Vân thì mọi việc sẽ được giải quyết ổn thỏa ngay thôi.

49. Đỏ mặt

1. Đa số chọn ứng xử 3: Người mẹ mắc nợ: "Cảm ơn cháu đã nhắc cô! Để cô xin lỗi mẹ cháu về chuyện này".

2. Bạn đọc Trần Thị Hữu Hưng (45/14 Huyền Trân Công Chúa, TP. Vũng Tàu) phân tích:

Đây là một tình huống rất hay, đưa bài học sư phạm từ lớp học ra ngoài đời. Không biết bao nhiêu người đã khổ vì làm công mà phải tội như cô giáo Long An kia? Với tình huống này, những ứng xử đẹp làm con người đẹp hơn, người hơn. Và ứng xử thứ ba nên chọn vì lẽ, không thể cứ giả ngây giả ngô mãi, cứ "...cùng ngó lơ, coi như không nghe lời con trẻ!". Cũng không nên để người mẹ chủ nợ phải thiệt thòi, bà ta đã chia sẻ cũng cần được hưởng sự sẻ chia. Ai chọn ứng xử 2 "Người mẹ chủ nợ vội vàng xin lỗi vì đã để trẻ con biết chuyện người lớn" là dồn hết cái tốt cho người này, là duy ý chí. Với ứng xử 3, đứa trẻ sẽ tận mắt thấy người lớn tôn trọng sự thật và đấy cũng chính là biểu hiện của lòng dũng cảm. Tôi đặc biệt thú vị khi thấy người mắc nợ dám xin lỗi để bênh vực đứa bé. Nói như Lỗ Tấn đó là "Quắc mắt coi khinh nghìn lực sĩ / cúi mình làm ngựa chú nhi đồng".

3. Bạn đọc Phạm Phú (200B/34 Xóm Chiếu, Q.4, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Nắng mưa chuyện của ông trời
Vay mượn tiền bạc chuyện người chuyện ta
Trời không quên nắng quên mưa
Đã vay cứ... ứng xử vừa đôi bên
Ai ơi nhớ nhé đừng quên
Tìm tờ học chỗ ví tiền khó thay!

50. Màu tím hoa sim

1. Đa số chọn ứng xử số 2: Đối thoại với học sinh để khẳng định "Hữu Loan có quyền nhận 100 triệu mà không phải bán (tác phẩm) vì số tiền ấy là tiền bản quyền tác giả... Hữu Loan chưa hề bán đứa con tinh thần của mình".

2. Bạn đọc Bùi Thị Hạnh (hanhoc87@yahoo.com.vn) phân tích:

Tôi chọn ứng xử 2 để có thể nói với học sinh: "Điều băn khoăn, suy nghĩ của em là rất có cơ sở. Văn thơ là sản phẩm tinh thần, để chúng ta thưởng thức; chứ không phải là vật phẩm sản xuất theo dây chuyền máy móc để mua bán và trao đổi. Thế nhưng nhà thơ, nhà văn cũng như bất kỳ ai, phải mưu sinh, mưu cầu cuộc sống. Vitek biết điều này và 100 triệu đã đến với Hữu Loan, hợp tình, hợp lý, như là cách khẳng định bài thơ Màu tím hoa sim vẫn còn và sẽ mãi còn có giá trị vô cùng to lớn đối với người đọc, giá trị ấy sẽ tăng lên trên thị trường mở rộng văn chương bằng công nghệ hiện đại".

3. Bạn đọc Hoàng Viễn Giao (533 Huỳnh Văn Bánh, P.14, Q. Phú Nhuận, TP. Hồ Chí Minh) bình luận bằng bài nhại Kiều, thay lời các tác phẩm văn học:

Rằng tôi sản vật văn chương / Bán buôn thì cũng bình thường người ta / Nghĩ khi thấy giảng thơ hoa / Với khi trò hát những là lời hương: / Lòng riêng chẳng muốn thị trường / Chợ chung cháo múc, khó thoát đường tiền trao / Trót đà kính trọng văn hào / Còn nhờ miệng bể sóng xao ngọt ngào.

4. Bạn đọc Hồ Ngọc Linh (368 Tổ 1 Ấp 4B, Bình Mỹ, Củ Chi, TP. Hồ Chí Minh) đề nghị ứng xử mới:

Nếu là giáo viên trong trường hợp này tôi sẽ cho cả lớp thảo luận, nêu ý kiến về vấn đề mà em học sinh vừa trình bày. Sau khi lắng nghe học sinh trong lớp trình bày quan điểm, tôi sẽ trình bày quan điểm của mình như một cách để chốt lại vấn đề. Theo tôi, cách làm này không những giúp những ai quan tâm đến vấn đề có dịp trình bày quan điểm của mình để vấn đề được nhìn nhận đa chiều hơn, học sinh có nhiều lựa chọn hơn trong việc nhìn nhận vấn đề (theo tôi hoặc theo ý kiến của một bạn nào đấy trong lớp) mà còn giúp cho các em biết cách trình bày, bảo vệ quan điểm của mình chứ không chỉ biết đến quan điểm của người khác về một vấn đề nào đấy. Cùng một vấn đề nhưng với cách làm này tôi tin mình sẽ dạy cho các em nhiều hơn so với các ứng xử còn lại.

51. Giờ học hình sự

1. Đa số chọn ứng xử 3: Cô nói với cả lớp: "Không quay phim chụp ảnh được nhưng cô đã biết em nào quậy nhất lớp. Để cô alô cho cô hiệu trưởng, báo ngay tên mấy em quậy phá này".

2. Bạn đọc Đào Duy Hiệp (Trường Sĩ quan chính trị, Hộp thư 5CH - 301 TP Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh) phân tích:

Nếu "lắc đầu và bỏ điện thoại vào túi" thì chẳng khác nào cô đã đầu hàng vô điều kiện những em học sinh nghịch ngợm. Lớp học sẽ đúng nghĩa hơn với từ "chợ vỡ". Còn ứng xử 2, chỉ qua phát biểu không sai của Thành mà quy cho Thành tội phá lớp rồi bắt Thành "úp mặt vào tường" thì cô sai, cả lớp sợ nhưng không phục. Khi tâm đã không phục thì trí sẽ tìm trò quậy phá khác. Cách ứng xử thứ ba theo tôi là khéo léo và hợp lý nhất, tuy chỉ là biện pháp tình thế. Ứng xử này biến bại thành thắng, biến cái điện thoại công cụ răn đe vô tác dụng thành cái máy dò học sinh quậy phá hữu hiệu. Với cách xử lý này, tôi tin chắc cô giáo sẽ chấn chỉnh được lớp học một cách nhanh nhất và qua đó tự rút ra bài học nhớ đời cho chính mình, đừng bao giờ coi thường học sinh!

3. Bạn đọc Hồ Kiêm Quang (Tập đoàn 6 ấp 3, xã Nhị Thành, Thủ Thừa, Long An) bình luận:

Ai ơi xin chớ xem thường
Trẻ em hiện đại nhiều đường hơn ta
"Súng" điện thoại chớ rút ra
Cướp cò, súng bắn tét da, u đầu!

52. Chú lùn

1. Đa số chọn ứng xử 3: Trở lại hòa đồng với đám cổ tích thời @ bằng câu đùa có pha Anh ngữ: "Đâu? Nàng Bạch Tuyết nào đã tặng tôi nick name chulun rất dễ thương?".

2. Bạn đọc Nguyễn Anh Tuấn (B28 khu Phú Mỹ Quang, P. Tân Phong, Q.7, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Truyện cổ tích nổi tiếng ấy, từ nàng Bạch Tuyết tới bảy chú lùn đều là các nhân vật tích cực, đều là người lao động cần cù, dễ thương. Càng dễ thương hơn trong phép chơi chữ rất thông minh, hài hước của cánh học trò, biến truyện xưa "Nàng Bạch Tuyết và 7 chú lùn" thành "7 nàng Bạch Tuyết và một chú lùn". Khi những người có học chơi chữ như thế, sự đối đáp sẽ làm người ta phải nhanh nhạy trong ứng xử. Tôi rất thú vị khi nghe cô giáo đưa những thuật ngữ tin học, đưa tiếng Anh để đối lại với số đông các học trò tinh nghịch kia. Câu chuyện đối đáp hôm nay mà sắc bén, kịch tính như các đối đáp trong trống quân, quan họ ngày xưa. Ứng xử 3 đã chọn là dũng cảm và thông minh.

3. Bạn đọc Trần Công Linh (30 Nguyễn Trung Trực, ấp Bình Thành 1, thị trấn Lấp Vò, Đồng Tháp) bình luận:

Sợ gì! Chú cũng như cha
Cao tầm tri thức hơn là dài chân
Ai Bạch Tuyết, cô nhường phần,
Nhún mình thấp xuống cho gần học sinh.

4. Bạn đọc Bùi Công Cường (ngách 151, ngõ 261, Y9 Thái Thịnh, Q. Đống Đa, Hà Nội) đưa ra ứng xử mới:

Tại sao có cô giáo Hóa, có truyện cổ tích của môn Văn, có tiếng Anh, có Tin học mà không tích hợp? Tôi đề nghị ứng xử thứ tư: không "phản ánh" giáo viên chủ nhiệm, không mời ai lên văn phòng, mà rủ giáo viên Văn lớp ấy, giáo viên Anh văn lớp ấy, giáo viên Tin lớp ấy tổ chức cuộc thi viết cổ tích thời @ bằng tiếng Anh, theo chủ đề "7 nàng Bạch Tuyết và 1 chú lùn". Các lớp khác sẽ thèm lắm đấy!

53. Cô giáo tôi

1. Đa số chọn ứng xử 2: Cô Hoa cảm ơn Plic, dùng chính câu văn của em làm bài kiểm tra để Plic thoát khỏi điểm không.

2. Bạn đọc Nguyễn Học Hải (18/8 Ngô Thời Nhiệm, P. 7, Q.3, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Tình huống này thật thú vị, đột nhiên cô giáo bị đẩy tới chỗ sự hiểu biết không bằng học trò. Nói không sợ quá lời, trước Plic lúc ấy, cô giáo Hoa là người mù chữ. Hóa ra, một bậc thầy dù tài giỏi tới đâu vẫn có thể là học trò nếu không giấu dốt. Cô Hoa không thô bạo bôi ngay dòng chữ mà mình chưa hiểu nghĩa ghi trên bảng, đã tỏ ra trân trọng thứ ngôn ngữ thiểu số kia. Khi đã hiểu đấy là lời khen dành cho mình, cô không chỉ cảm ơn qua quýt cho xong, cô cảm ơn bằng cách đề cao thứ tiếng mẹ đẻ của Plic, giúp ngôn ngữ ấy sánh vai với thứ Anh ngữ hùng mạnh. Trong trường hợp này, cái tâm sinh ra cái tài. Tấm lòng thương yêu học sinh đã

giúp cô Hoa tìm ra ứng xử 2, một ứng xử thông minh, linh hoạt. Rất sư phạm lại đầy bản lĩnh chính trị.

3. Bạn đọc Hoàng Hà (khu tập thể giáo viên Trường Đại học Đồng Tháp, TP. Cao Lãnh, Đồng Tháp) bình luận:

Tiếng Anh mạnh, khó cựa kèn
Chẳng bằng tiếng mẹ của em học trò
Câu Jrai học i tờ
Thành bài dạy chẳng bao giờ trò quên.

54. Bài học trong những cái tách

1. Đa số chọn ứng xử số 3: Người thầy nói: "Cuộc sống chính là cà phê, đừng vì những chiếc tách hư danh mà chúng ta lỡ dịp hưởng thụ nó".

2. Bạn đọc Nguyễn Thị Minh Huệ (26 Nguyễn Biểu B1, Vĩnh Hải, TP. Nha Trang, Khánh Hòa) phân tích:

Tất cả những học trò đó đều đã trưởng thành, họ không còn là những đứa nhỏ ngày nào để dễ chấp nhận giáo huấn dù khiêm nhường trong ứng xử 1. Họ cũng không phải là những nghệ sĩ để thấy "mời các em cùng nhấm nháp bài học về nghề gốm, nghệ thuật thủy tinh..." như ứng xử 2. Trong ứng xử 3 mà tôi chọn, khi nghe học trò than vãn về sức ép cuộc sống và công việc, người thầy đã đưa ra một triết lý. Mỗi người sống trên đời tựa như đang cầm một ly cà phê trên tay, mà mỗi chiếc tách là một kiểu dáng, màu sắc, kích cỡ khác nhau. Đừng vì vỏ mà quên ruột, đừng

trọng hư danh mà coi thường thực tế giản dị, đừng bỏ mất cái đang có trên tay.

3. **Bạn đọc Thái Khánh Hạnh** (533 Huỳnh Văn Bánh, P.14, Q. Phú Nhuận, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Trăm năm trong cõi bao bì
Lợn tăng trọng béo, đã chắc gì lòng ngon
Một ngày sống thực là hơn
Nghìn ngày son phấn mãi còn mộng mơ.

55. Mất điện

1. **Đa số chọn ứng xử 3:** Tiếp tục kiểm tra bằng những câu hỏi từ nhiều bài mà các em đã học trong những đêm không mất điện.

2. **Bạn đọc nhidang@gmai.com** (sinh viên năm thứ hai Khoa Nông nghiệp - Tài nguyên thiên nhiên Trường Đại học An Giang, TP. Long Xuyên, An Giang) phân tích:

Tôi xin chọn ứng xử 3. Đây là một ứng xử hay vì cô giáo tỏ ra rất thông cảm nhưng không bỏ nguyên tắc kiểm tra bài cũ phải duy trì, không tạo "bàn đạp" để học sinh thụt lùi vào thói xấu đổ lỗi cho khách quan, thủ tiêu tinh thần vượt khó. Đồng thời bằng kiểm tra bài cũ, cô giáo đã từng bước giúp học trò nhớ bài cũ từ những điều cơ bản nhất, tạo tâm lý hứng khởi cho học sinh bước vào bài mới. Xử phạt như ứng xử 1 là nông nổi, tước mất hứng khởi kia. Tha bổng như ứng xử 2 là vô lối. Ứng xử 3 tài ở chỗ,

kiểm tra mà như ôn tập. Và tôi tin, với gợi ý chi tiết như cô thì trò sẽ tranh nhau mà đọc thơ Tố Hữu: "Hỏi biển khơi xa, đâu luống cá chạy / Sông Đà, sông Lô, sông Hồng, sông Chảy / Hỏi đâu thác nhảy, cho điện quay chiều?". Chính giờ học cũng xoay chiều từ tiêu cực sang tích cực.

3. Bạn đọc Hoàng Lê Hà (6 Yên Thế. P.2, Q. Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Học lửa bếp thời @
Dòng tri thức thảo theo dòng mồ hôi
Điện kia đã nối, điểm vẫn tối thui
Thì giờ học ấy đèn vui tắt rồi!

4. Bạn đọc Bùi Thị Hạnh (xóm 6, xã Nga Trường, huyện Nga Sơn, Thanh Hóa) đề nghị ứng xử mới:

Đã là bài thao giảng, đối tượng kiểm tra bài cũ là học sinh giỏi văn, giáo viên có thể áp dụng kiểu bài làm văn nghị luận xã hội để thử sức học sinh giỏi của mình. Rất đơn giản, giáo viên cười và tiếp tục kiểm tra bằng một đề bài nghị luận mini:"Đúng rồi, tối qua mất điện! Là học sinh giỏi văn, em hãy bình luận về tác hại của một phút mất điện trong thời công nghiệp hóa, hiện đại hóa".

56. Khóc trên bục giảng của cô

1. Đa số chọn ứng xử 2: Khen Bình vẽ đúng hướng dẫn, dù chưa giống nhưng đẹp. Lại có tinh thần xung phong. Cho Bình điểm tối ưu.

2. Bạn đọc Hoàng Thị Hoa (B1A tổ 2, KP.4, Đồng Khởi, P. Tân Hiệp, TP. Biên Hòa, Đồng Nai) phân tích:

Tình huống rất thật nhưng không kém phần thú vị. Tôi vừa đọc vừa cười trước nhận xét của các nhà phê bình mỹ thuật tí hon về bức tranh con chó đốm: "Bình vẽ giống con mèo","Bình vẽ giống con ngựa","Bình vẽ giống con bò có nhiều mụn ruồi"... Bằng lý luận khôn khéo và thực hành kịp thời, cô giáo mỹ thuật đã bênh vực một cách rất thuyết phục kẻ yếu thế đang "khóc trên bục giảng của cô". Ứng xử 2 mà tôi cho là hay nhất không chỉ có tình mà rất có lý. Cái lý dựa trên một quan niệm hội họa hơi có vẻ duy mỹ - không giống nhưng đẹp, lại rất hợp với hội họa thiếu nhi. Vẽ giống không phải dễ, nhưng vẽ đẹp mới là đích đến của mỹ thuật. Tôi không chọn ứng xử 1 vì ứng xử này "dội gáo nước lạnh" vào giờ học. Tôi cũng không chọn ứng xử 3 vì ứng xử này chưa ghi nhận kịp thời sự nỗ lực của trò Bình. Nếu trò Bình được A+, tôi cũng xin dành điểm ấy cho cô giáo của Bình.

3. Bạn đọc Phan Nhật Nam (66 Bình Giã, P.8, TP. Vũng Tàu) bình luận:

Biến con bò lắm mụn ruồi
Thành con chó đốm, cứu người đơn côi!
Gậy kỷ luật vội ra roi
Đốm chưa sinh đã đi đời nhà ma!

57. Đồng bệnh với Hoàng Cầm

1. Đa số chọn ứng xử 2: Cô giáo khuyến khích và nhắc nhở: "Trời bắt tội mình, ráng chịu, đừng làm phiền người khác. Em muốn làm thơ như Hoàng Cầm cứ làm. Hay đấy! Nhưng nhớ nhé, Hoàng Cầm không chỉ làm thơ tình yêu. Bài hay nhất của ông vẫn là bài *Bên kia sông Đuống* viết về lòng yêu nước. Cô rất vui nếu được đọc thơ của em".

2. Bạn đọc Vũ Duy Chu (59 Võ Văn Tần, Q.3, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Học trò ham thích môn văn đang hiếm nếu so với số ham thích các ngành khoa học tự nhiên nghiêng về ứng dụng như tin học, kinh tế, xây dựng... vì thế có trò chuyên văn nên giữ các em lại với ngành học này. Bằng tán đồng "Hay đấy!", cô giáo đã khẳng định mình không ác cảm với biểu hiện tình cảm khác thường của em học sinh. Khi đã đến gần học sinh bằng cách ấy, cô nhắc nhở học sinh trách nhiệm với người khác bằng cách khích lệ đức hy sinh gánh vác của người con trai: "Trời bắt tội mình, ráng chịu, đừng làm phiền người khác". Sau đó còn khuyến khích học sinh hướng vào môn văn sở trường của mình bằng một lời khen sớm gắn với lòng yêu nước. Ứng xử thứ hai là một giải pháp sư phạm rất tâm lý lại giàu tính nhân văn và có trách nhiệm công dân.

3. Bạn đọc Nguyễn Chơn Thuần (Hội Văn nghệ Đồng Tháp, TP. Cao Lãnh, Đồng Tháp) bình luận:

Có cấm là cấm tảo hôn
Sức đâu cấm chuyện sắt son trong lòng

Chỉ bằng dạy chuyện thủy chung
Dẫn nguồn tình ái vào dòng văn chương.

4. Bạn đọc Ngọc Linh (sinh viên năm thứ ba chuyên ngành Tâm lý Giáo dục, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn TP. Hồ Chí Minh) đề nghị ứng xử mới:

Đã 16 tuổi, lại chuyên văn thì có chút cảm xúc khác lạ với người khác phái là điều bình thường. Việc định hướng, dẫn dắt để các em biến "tình yêu" thành động lực học tập sẽ hiệu quả hơn việc khuyên các em nên từ bỏ tình cảm, chú tâm vào chuyện học hành. Tôi sẽ nói với em học sinh rằng: nếu em cứ tiếp tục chú trọng việc thể hiện bản thân mình bằng cách làm thơ mà xao nhãng chuyện làm toán, làm lý, làm hóa... thì tình yêu của em có nguy cơ trở thành tình yêu tuyệt vọng như Hoàng Cầm đấy.

58. Bữa sáng của cô

1. Đa số chọn ứng xử số 2 : "... Hai thầy trò cùng dùng bữa sáng bằng bánh của cô và thịt của trò. Vừa ăn vừa nói những điều cần nói".

2. Bạn đọc Lê Kim Chi (phòng 1505 - 17T8 Trung Hòa, Nhân Chính, Q. Thanh Xuân, Hà Nội) phân tích:

Tình huống được chọn lần này gắn rất chặt với nhiệm vụ xây dựng trường học thân thiện của năm học vừa qua. Trò Vân là người nhạy cảm, việc tặng quà xuất phát từ tấm lòng chân thành của em. Nếu cô giáo chỉ cảm ơn và trả lại món quà như cách ứng

xử 1 thì lạnh lùng quá, khiến trò hụt hẫng. Còn như đã trả lại món quà lại thêm mệnh lệnh "chấm dứt hành vi quá trớn không nên có trong quan hệ thầy trò" thì thô bạo, cô bóp méo nghĩa cử thành sự bất nhã, thành lỗi nặng của trò. Bởi vậy tôi chọn cách ứng xử thứ ba - tạo bữa sáng để vừa điểm tâm, vừa khai tâm bài học về tình bằng hữu trong quan hệ thầy trò.

3. Bạn đọc Lê Tiến Đạt (133 Cây Sung, P.14, Q.8, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Trời đánh còn tránh miếng ăn
Cô mà cứ đánh, trò té lăn tức thì
Chi bằng khai tiệc bánh mì
Miệng nhai, cốt khắc, tâm ghi nghĩa tình.

59. Giáo dục giới tính

1. Đa số chọn ứng xử 3: Nhờ sự hỗ trợ của nhà trường, tổ chức một buổi ngoại khóa khác trong đó chính thầy Quang đảm nhận vai diễn một người có nhân cách trên cả tuyệt vời để cải thiện hình ảnh xấu oan của mình.

2. Bạn đọc Nguyễn Khánh Hương (347A Trần Xuân Soạn, P. Tân Kiểng, Q.7, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Trong lịch sử kịch trường, lịch sử điện ảnh, chuyện khán giả thù ghét nhân vật xấu rồi ném đá, thậm chí bắn súng lên sân khấu, màn ảnh nhằm trừng trị nhân vật xấu, khiến người thủ vai nhân vật ấy bị ảnh hưởng, không phải là chuyện hiếm. Nữ sinh kia

có nhầm lẫn thầy Quang với vai thầy Quang diễn xuất cũng là thường tình, nên tha thứ, đừng "truy xét" rồi trừng phạt như ứng xử số 2. Làm lơ như ứng xử số 1 là bỏ lỡ cơ hội giáo dục. Ứng xử số 3 chẳng những giúp thầy Quang lấy lại tiếng tốt cho mình một cách tự nhiên, chứng tỏ mình tự tin, mà còn huy động được toàn thể học sinh tiếp tục bài học giáo dục giới tính với mình.

3. Bạn đọc Hà Anh Toàn (hiệu trưởng Trường Tiểu học Trung Phụng, Q. Đống Đa, Hà Nội) bình luận:

Vì học sinh mà dấn thân
Vai phản diện, cũng xuất thần như ai
Cái xấu chiếng mặt ra rồi
Việc tẩy trang lại thành bài học hay.

60. Bạo lực học đường

1. Đa số chọn ứng xử 3: Yêu cầu cả A và B làm kiểm điểm, đề nghị hội đồng kỷ luật cho A hạnh kiểm yếu còn B cũng phải rút kinh nghiệm về thái độ đối với bạn. Đồng thời tổ chức trong hội đồng giáo dục của trường hội thảo về nguyên nhân và cách thanh toán hiện tượng bạo lực học đường.

2. Bạn đọc Vũ Ngọc Hoàng Hải (Trường Đại học Ngoại ngữ - Tin học TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Tôi không chọn cách ứng xử 1 vì quan niệm giáo dục là giúp cho người học tiếp thu được kiến thức dù ít hay nhiều, chứ không vội tước bỏ quyền tiếp thu kia và đuổi học khi mà chưa có cơ sở

để xác định mức độ nghiêm trọng của vụ việc. Ứng xử 2 tôi cũng không chọn là vì tình huống bạo lực học đường này xảy ra do nhiều nguyên nhân, nhiều học sinh, trong đó cả A và B đều có lỗi... mà ứng xử 2 chỉ quy lỗi vào em A, chưa hoàn toàn đúng với quy định về luận tội của pháp luật. Ứng xử này mang tính phiến diện. Chọn ứng xử 3, tôi cho rằng việc tổ chức hội thảo về nguyên nhân và cách thanh toán hiện tượng bạo lực học đường là cần thiết, không để bạo lực tiếp tục xảy ra.

3. Bạn đọc Nguyễn Đình Úc (Bưu điện Chợ Sấu, Dương Liễu, Hoài Đức, Hà Nội) bình luận:

Vội tống cổ học sinh A
Thấy còn "bạo lực" gấp ba dân võ biền
Kiếm qua kiếm quýt kiểu mì ăn liền
Hai tay thầy bịt mắt, mũ ni bền che tai.

61. Không thể với tay

1. Đa số chọn ứng xử 3: Giáo viên tiếp tục bài giảng sau khi yêu cầu Khánh, sau giờ học mang cuốn truyện lên phòng hội đồng gặp mình.

2. Bạn đọc Bùi Thị Cẩm Duy (548 Võ Thị Sáu, P. Mỹ Xuyên, TP. Long Xuyên, An Giang) phân tích:

Ứng xử 3 vẹn cả đôi đường, không làm mất thời giờ học của học sinh cả lớp đồng thời cũng không làm Bắc và các bạn khác ngồi gần Khánh khó xử, ngăn chặn sự xung đột làm tan vỡ tình bạn

giữa các em. Ứng xử 1 là đùn đẩy trách nhiệm, là làm khó lớp trưởng của mình. Ứng xử 2 đã mất thời gian lại có nguy cơ dồn Khánh vào "chân tường" để dẫn tới những phản ứng bộc phát làm tình hình thêm căng thẳng! Với ứng xử 3, hình ảnh cô giáo sẽ đẹp hơn trong lòng các em, vẫn nghiêm khắc nhưng không mất bao dung, hiền thục.

3. Bạn đọc Lê Minh Triết (133 Cây Sung, P.14, Q.8, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Việc dạy là của người thầy
Sao cô lại ấn vào tay học trò?
Cô giáo nào phải "ông cò"
Đuổi người, khám chỗ, xét đồ... thẳng tay!

4. Bạn đọc Nguyễn Thị Mai (Trường Trung học phổ thông bán công Nga Sơn, Thanh Hóa) đề nghị ứng xử mới:

Cô giáo nói với Khánh: "Em đưa cuốn truyện dưới ngăn bàn cho cô. Cô sẽ đọc một câu trong đó, em dịch nó sang tiếng Anh cho cả lớp nghe" (ví như đọc tên truyện chẳng hạn). Nếu Khánh dịch được thì tiếp tục kéo Khánh trở về bài học bằng một câu hỏi khác đang thuộc nội dung bài học. Nếu Khánh không dịch được, giáo viên nhờ sự hỗ trợ của các bạn trong lớp. Sau đó giáo viên cất cuốn truyện đi, tiếp tục hướng dẫn học sinh học tập.

62. Chuyện pháp đình

1. Đa số chọn ứng xử số 1: Xem An và Vương như những bị cáo bình thường trong những vụ án khác và xử lý nghiêm khắc theo đúng quy định của pháp luật.

2. Bạn đọc Võ Trần Trọng Nghĩa (A6 khu tập thể Tổng kho Tiến Đạt, Cầu Xáng, đường Cách Mạng, Khóm 10, P.1, TX Bạc Liêu) phân tích:

Đọc tình huống "Chuyện pháp đình", tôi thấy lòng mình nhói đau trước nạn bạo lực vẫn còn len lỏi đâu đây ở chốn học đường. Dù đau lòng vẫn không thể vì ánh mắt cầu khẩn kia mà làm mất tính nghiêm minh của pháp luật, mất thời gian của những người đến dự phiên tòa. Tôi không đồng với ứng xử 2 bởi lẽ người cầm cân công lý không thể vì bất kỳ lý do gì mà trốn tránh nhiệm vụ của mình. Còn như ứng xử 3 xin hoãn phiên tòa để dùng uy tín của người thầy mà hòa giải thì không khả thi. Sau bao năm xa cách, liệu người thầy năm nào có hiểu hết được tính cách học sinh cũ của mình ở thời gian hiện tại không? Nếu có thể thông cảm, tha thứ, hòa giải thì nhà trường đã không để phụ huynh gửi hồ sơ lên cơ quan pháp luật. Ứng xử 1 là công minh nhất, từ đó sư phạm nhất. Chính bản án từ phiên tòa này sẽ là bài học kinh nghiệm cho những học sinh ở lứa tuổi cắp sách đến trường nói riêng và các bạn thanh thiếu niên trong cả nước nói chung.

3. Bạn đọc La Kim Châu (1010/2A Lạc Long Quân, P.8, Q. Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Thầy ơi phấn trắng có đen không
Khi tay từ chối việc Bao Công?
Công lý đã thôi vành móng ngựa
Giảng đường e cạn mực nghiên son.

63. Phóng máy bay trong lớp

1. Đa số chọn ứng xử 2: Vẫn tha thứ cho Tuấn. Nhưng ngay sau buổi học cô An tới động viên gia đình đưa Tuấn đến chuyên khoa tâm thần của bệnh viện để khám, nhằm tìm hiểu xem Tuấn có bị "rối loạn tăng động, kém chú ý" (Attention Deficit/Hyperactive Disorder) hay không để có hướng can thiệp thích hợp.

2. Bạn đọc Trần Tâm (Công ty TNHH Việt Nhật, 3 Nguyễn Lương Bằng, P. Tân Phú, Q.7, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Ứng xử 3 rõ ràng có tính khoa học hơn hẳn. Theo chỉ dẫn của người nêu tình huống, tôi học thêm được một thuật ngữ tâm lý học. Attention Deficit/Hyperactive Disorder là một tật bẩm sinh thường thấy ở trẻ em. Hội chứng này là tổng hợp những hội chứng thiếu chú ý, thích xung đột hay hoạt động quá mức, nghịch ngợm quá lố. Trẻ em bị tật này thường không ngồi yên, bởi vậy khó tập trung hay lưu ý vào một việc gì vì không thể tự kiểm soát được chính mình. Vì thế với ứng xử số 1 - "ứng xử thép", bé Tuấn chắc gì đã sợ, đã hết hiếu động? Ứng xử 3 thực chất là chưa ứng xử. Chỉ ứng xử 2 với sự trợ giúp của chuyên gia tâm lý thì mới có cơ hội tìm ra "giáo dục trị liệu" cho "con bệnh" dễ thương kia.

3. Bạn đọc Hoàng Trọng Quý (thôn Đanh, Dương Xá, Gia Lâm, Hà Nội) bình luận:

Tâm lý giỏi, biết cảm thông
Lái tàu bay giấy, Tuấn phi công rất rành
Bất chàng úp mặt! Thình lình!
Hải âu *chưa* phi xử *đã vội thành... vịt quay!*

64. Bất ngờ trong giờ văn

1. Đa số chọn ứng xử 3: Tới buổi học về lý luận văn học, nêu vấn đề, có nhiều người cho rằng ***"Nhà văn nói láo, nhà báo nói phét"*** để học sinh tranh luận, phê phán cách hiểu sai về văn học, giúp học sinh kia tự hiểu vấn đề.

2. Bạn đọc Nguyễn Sinh Quang Dũng (B1A tổ 2 KP.4 Đồng Khởi, P.Tân Hiệp, TP. Biên Hòa, Đồng Nai) phân tích:

Không thể chấp nhận ứng xử 1 - uy hiếp học sinh ấy bằng những câu hỏi khó hơn và cho điểm kém. Đây là ứng xử thô bạo của người ra đòn thù! Ứng xử 2 - không nói gì về chuyện "học nói phét", vẫn kiểm tra bình thường, nhưng ngay sau buổi học bàn với tổ bộ môn xem xét lại danh sách đội tuyển học sinh giỏi văn của trường - là từ chối cơ hội giáo dục, đùn đẩy trách nhiệm chuyên môn. Ứng xử 3 là cách biến tình huống riêng thành bài học chung, đưa vấn đề xã hội vào phạm vi lớp học. Đây là ứng xử của nhà sư phạm kiên quyết nhưng điềm đạm, mềm mỏng mà quyết liệt.

3. Bạn đọc Nguyễn Anh Tuấn (B28 khu Phú Mỹ Quang, P. Tân Phong, Q.7, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Lấy điểm xấu mà dội bom
Tài năng văn học héo hon thình lình
Giáo dục là chuyện của mình
Cớ sao thấy rất nhiệt tình... sang tay!

65. Tiếng khóc trong phòng thi

1. Đa số chọn ứng xử 2: Khẩn trương báo cáo với hội đồng thi để có phòng thi đặc biệt cho thí sinh mau nước mắt này, giữ im lặng cần thiết cho các thí sinh khác!

2. Bạn đọc Lê Trọng Thục (11 ngõ 101 Vĩnh Phúc, Q. Ba Đình, Hà Nội) phân tích:

Ứng xử 1 "Nhắc công khai trước phòng thi, yêu cầu số báo danh 07982 không được khóc, làm ảnh hưởng đến các thí sinh khác trong phòng thi" thật ra là chưa ứng xử. Đã nhắc hai lần trước không kết quả, lần thứ ba lại nhắc, phỏng có ích gì. Việc nhắc nhở dành cho một cá nhân, nhưng nhắc liên tục như thế cũng gây ồn ào cho các thí sinh khác. Ứng xử 3 "Đi đến chỗ của thí sinh trên, an ủi động viên, giúp em thôi khóc, tập trung vào bài làm của mình" mới nghe tưởng là ứng xử của người có trách nhiệm, nhưng lầm to, trách nhiệm của giám thị là trách nhiệm với cả phòng thi, thời gian đâu mà ủi riêng. Ứng xử 2 là hợp tình hợp lý. Rất nghiêm nhưng không thiếu tình thương. Và hay nhất là giữ được trật tự phòng thi.

3. Bạn đọc Lương Minh (phòng 419 chung cư 116 Nơ Trang Long, P.13, Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Coi thi khác với truyền thanh
Xin đừng cao giọng đoành đoành em - xi
Phòng thi khác với tivi
Chớ nên cận cảnh thấm thì bên nhau.

66. Sự cố ngày 21

1. Đa số chọn ứng xử 3: Nhận lý sự của một em, cô "lý sự" với cả lớp: "Cảm ơn các em đã nghĩ đến thầy cô ngày hôm qua. Hôm nay, nếu còn nghĩ tới thầy cô thì hãy giúp cô, giữ nghiêm kỷ luật học tập, đã có điểm là vào sổ. Và ngay ngày mai chúng ta cùng nghĩ cách để từ nay, sau ngày Nhà giáo Việt Nam không phải là ngày học sinh có điểm kém!".

2. Bạn đọc Phạm Kim Tuyến (lớp 9/7 Trường Trung học cơ sở Long Hòa, Cần Đước, Long An) phân tích:

Sự cố bài kiểm tra đạt điểm thấp vào ngày 21/11 là do sự ỷ lại của chỉ một số bạn học sinh chưa thật sự chấp hành tốt kỷ luật học tập. Từ số ít này mà bỏ qua kỷ luật chung, kỷ luật ấy sẽ hết tác dụng. Hơn nữa dễ dãi như ứng xử 1 nâng điểm bằng cách cộng thêm mỗi bài 1 điểm, có thể nảy sinh tình huống khó xử mới. Giả dụ như có một bạn học sinh hôm ấy chăm chỉ học bài và làm bài kiểm tra nghiêm túc, đạt điểm 10, lúc ấy cô giáo Minh có dám cho 11 điểm vào sổ có thang 10 bậc hay không? Còn như hủy

bài kiểm tra, tổ chức kiểm tra lại sau, thì cả một chương trình đã vạch sẵn sẽ bị đảo lộn. Theo em, cách ứng xử thứ ba mới là công khai và công bằng!

3. Bạn đọc Đặng Thị Quế Phượng (17K17 Phan Huy Ích, P.12, Q. Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Cò kè bớt một thêm hai
Hôm nay xin được, trò nài hôm mai
Lời quê, thay việc học bài
Khéo qua mắt được một vài thầy cô.

4. Bạn đọc Lê Văn Huy (Trường Trung học phổ thông Nghi Xuân, Hà Tĩnh) đề nghị ứng xử mới:

Tôi sẽ kết hợp cả hai cách thứ nhất và thứ ba. Sau khi nói cứng rắn như ứng xử 3, tôi vẫn nâng điểm công khai, công bằng cho cả lớp như ứng xử 1. Nhưng nói thêm rằng "chỉ một lần này thôi không có lần thứ hai".

67. Trên một mặt phẳng

1. Đa số chọn ứng xử 1: Thầy nhận xét: "Sao tờ giấy trắng thật to không ai nhìn thấy mà chỉ thấy chấm đen nhỏ?".

2. Bạn đọc Hồ Ngọc (Khoa Tâm lý Giáo dục Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Trước đây dạy học theo kiểu "lấy người thầy làm trung tâm", người học cảm thấy nặng nề. Kiểu dạy học như trên đã trở nên

lỗi thời và dần dần được thay thế bằng kiểu dạy học "lấy người học làm trung tâm". Ứng xử 2 và 3 trong tình huống "Trên một mặt phẳng" điển hình cho kiểu dạy "lấy người thầy làm trung tâm". Chính vì vậy, tôi chọn ứng xử 1. Câu hỏi "Sao tờ giấy trắng thật to không ai nhìn thấy mà chỉ thấy chấm đen nhỏ?" sẽ gợi mở ở sinh viên nhiều vấn đề. Người này sẽ tự hỏi: "Ừ nhỉ, tại sao mình chỉ thấy chấm đen mà không thấy tờ giấy trắng, phải chăng mình là người chỉ quan tâm tới tiểu tiết mà quên nhìn nhận vấn đề một cách tổng thể?". Người kia lại nghĩ: "Mình chỉ nhìn thấy chấm đen bởi vì nó khác biệt, do đó để được người khác chú ý, trước tiên mình cần phải nổi bật giữa đám đông"... Với cách ứng xử này, cùng là một thông tin nhưng mỗi sinh viên sẽ tìm được cho mình những tri thức khác nhau.

3. Bạn đọc Trần Anh Đấu (42 đường 15, P.11, Q. Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Dạy học theo kiểu nhồi gà
Ấy là kiểu dạy thầy là trung tâm
Những kiến thức ép trò ăn
Cao lương mỹ vị, dễ nhằn, nhưng khó tiêu!

68. Thư tình học sinh

1. Đa số chọn ứng xử 1: Trả lại bức thư về chỗ cũ, coi như chưa đọc, kiên trì chờ cơ hội nói chuyện với con về tình bạn và tình yêu.

2. Bạn đọc Trần Quý Ngọc (lớp DH8ST, Khoa Sư phạm, Trường Đại học An Giang, 25 Võ Thị Sáu, TP. Long Xuyên, An Giang) phân tích:

Theo tôi, mẹ của B nên chọn cách ứng xử 1. A và B cũng là học sinh 12, đã đến lúc tình yêu chớm nở. Nhưng 12 thì phải học nhiều nên tình yêu đó phải được sự trợ giúp tâm lý từ người lớn. Vì vậy, mẹ B phải khéo léo để con mình được tự nhiên phát triển tâm lý. Nếu giữ lấy thư để làm chứng cứ hay đưa đến thầy giáo thì sẽ gây choáng cho cả A và B, có thể đưa đến hậu quả không tốt. B đã cố giấu bức thư tức là muốn bảo vệ B, làm chuyện này bung ra bất ngờ, A và B sẽ chịu cú sốc tâm lý khó mà vượt qua. Theo tôi, tốt nhất mẹ B nên để thư lại chỗ cũ, không để B biết và kín đáo phối hợp với thầy giáo, giúp tình yêu ấy phát triển trong tầm kiểm soát. Có thể đó là một tình yêu đích thực, A và B sẽ cùng nhau học tốt hơn. Tình yêu không phải tội danh. Người ta không có lỗi khi yêu nhau. Người đi trước biết nhiều phải là chỗ dựa tinh thần cho kẻ đi sau!

3. Bạn đọc Huỳnh Khánh Thủy (7 lô H2 Tân Quy Đông, P. Tân Phong, Q.7, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Pháp luật chỉ cấm tảo hôn
Chứ nào cấm... chỉ sắt son tỏ tình!
Mẹ là cảnh sát gia đình
Thì con người ta đã sợ! Chính con mình cũng... kinh!

69. Đổi thầy

1. Đa số chọn ứng xử số 3: Ghi nhận ý kiến học sinh, nhưng tự nhận lấy việc thay các em bàn với tổ bộ môn vật lý, với cá nhân thầy vật lý, trước khi chính thức đề đạt nguyện vọng thay đổi lên ban giám hiệu.

2. Bạn đọc Phạm Thị Kim Tuyến (Trường Trung học phổ thông Rạch Kiến, huyện Cần Đước, Long An) phân tích:

Tôi chọn cách ứng xử 3 bởi cách ứng xử này là thấu tình đạt lý. Thứ nhất, người thầy đã biết tôn trọng ý kiến của học sinh, có tinh thần trách nhiệm với học sinh. Hai nữa, đối với tổ chuyên môn cũng như đồng nghiệp của mình, sẽ không có sự mất lòng vì thiên vị học sinh. Lại thêm, đối với ban giám hiệu, đây là một việc làm tốt giúp ban giám hiệu có biện pháp chấn chỉnh phương pháp giảng dạy của giáo viên bộ môn cho phù hợp với trình độ, tâm sinh lý lứa tuổi của học sinh. Hai cách ứng xử còn lại là không khoa học, thiếu tính thuyết phục. Với ứng xử 1, rõ ràng người thầy đã không tôn trọng học sinh, phủ nhận ý kiến của học sinh, không có tinh thần trách nhiệm với học sinh. Ứng xử 2 cho thấy người thầy chưa có tinh thần giúp đỡ đồng nghiệp, tính tập thể chưa cao.

3. Bạn đọc Lê Minh Triết (133 Cây Sung, P.14, Q.8, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Vải thưa che mắt học trò
Thì rồi có mắt như mù từ nay
Còn như lật đổ tiếp tay
Thì chưa đào tạo, đã có ngay côn đồ.

70. Thế vai

1. Đa số chọn ứng xử 3: Vẫn cho nhóm thuyết trình bình thường, tự phát hiện Thịnh "giả" để chất vấn kỹ lưỡng. Nếu em trả lời tốt vẫn cho điểm như bình thường.

2. Bạn đọc Nguyễn Khánh Hương (347A Trần Xuân Soạn, P. Tân Kiểng, Q.7, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Dừng buổi thuyết trình lại, quyết tâm làm ra lẽ mọi chuyện, quyết tâm phát hiện kẻ gian dối như ứng xử 1 chỉ thể hiện "quyết tâm" hiếu thắng của người dạy học và vì hiếu thắng, thầy tước mất cơ hội làm việc của một nhóm học sinh. Vẫn cho nhóm 12 thuyết trình bình thường, nhưng trong thâm tâm đã có quyết định, cả nhóm chỉ đạt điểm trung bình như ứng xử 2 thì hóa ra, cô đóng kịch dạy học chứ có dạy đâu; là áp đặt tiêu cực chứ không xử lý tích cực! Ứng xử 3 là ứng xử của người giáo viên có nghề, mềm mỏng mà kiên quyết. Có tình thì đã rõ, lại có lý ở chỗ đã kiểm tra "tư cách thành viên" của học sinh trước khi cho điểm cả nhóm.

3. Bạn đọc Hoàng Trọng Quý (thôn Đanh, Dương Xá, Gia Lâm, Hà Nội) bình luận:

Hâu đá nào chỉ ngựa non
Song phi như thế thầy còn hâu hơn
Bài chưa kiểm, điểm cho luôn
Thì phần giáo dục hóa thôi son phường chèo.

4. Bạn đọc Phạm Thị Lũy (20/6 Bùi Thị Xuân, P.2, Q. Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh) đề nghị ứng xử mới:

Phát hiện em "Thịnh" giả trong nhóm, vẫn để cho nhóm

thuyết trình. Sau khi thuyết trình xong sẽ mời em "Thịnh" giả lên và hỏi: "Có phải em tên là Thịnh không? Lúc sáng phụ huynh của bạn Thịnh báo cô là bạn ấy bị bệnh hôm nay xin nghỉ", để chứng tỏ mình đã biết tất cả sự việc. Cuối cùng trừ 2 điểm của mỗi thành viên trong nhóm, vì sự thế vai này có sự đồng ý của cả nhóm.

71. Phía sau diễn đàn

1. Đa số chọn ứng xử 3: Chính thư ký tòa soạn đến gặp giáo sư Ng., thuyết phục thầy giáo mình lên tiếng phản biện những bài báo không cùng quan điểm, để đảm bảo tính khách quan, khoa học của cuộc tranh luận.

2. Bạn đọc Phạm Phú (200B/34 Xóm Chiếu, Q.4, TP. Hồ Chí Minh) phân tích:

Ứng xử 1 cho ngừng cuộc tranh luận, chuyển sang đề tài khác mà không thông báo trước là sai hẹn với bạn đọc, làm mất uy tín của tờ báo. Là đánh đổi uy tín một tập thể lấy hư danh một cá nhân. Ứng xử 2, tiếp tục tổ chức cuộc tranh luận, coi như không có chuyện gì xảy ra thì tranh luận hóa ra đơn phương, làm thế khác nào lừa dối bạn đọc, khác nào anh thư ký tòa soạn làm lơ, không coi giáo sư Ng. là thầy mình. Chính vì vậy, ứng xử 3 trong trường hợp này là hợp tình hợp lý, vẹn cả đôi đường. Không những không làm mất lòng độc giả, mất lòng một cộng tác viên đắc lực, mà còn làm cuộc tranh luận trên diễn đàn thêm kịch tính, thu hút thêm người đọc cho tờ báo.

3. Bạn đọc Trần Tâm (Công ty TNHH Việt Nhật, 3 Nguyễn Lương Bằng, P.Tân Phú, Q.7, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Kính thầy nhưng đừng sợ thầy
Đừng đem nghĩa cũ che lỗi ngày hôm nay
Trò mà nhắm mắt, bịt tai
Thấy sai, nào biết lấy ai nhắc thầy?

72. Tôi yêu tiếng nước tôi

1. Đa số chọn ứng xử 1: Động viên bé bằng tiếng Đức, tiếp tục cuộc chào hỏi bằng tiếng Việt.

2. Bạn đọc Lê Thị Vui (Trường Trung học phổ thông Sầm Sơn, TX. Sầm Sơn, Thanh Hóa) phân tích:

Theo tôi, bố của Việt nên chọn cách ứng xử 1. Việt là trẻ con nên rất hay nũng nịu. Trước những người lớn tuổi, nếu được động viên, tán thưởng, khen ngợi, Việt sẽ tiếp tục thể hiện tài năng của mình. Và như thế cuộc nói chuyện sẽ diễn ra lôgic hơn, tự nhiên hơn mà không rơi vào tình thế căng cứng, khiên cưỡng. Đồng thời qua đó tiếng Đức cũng được tôn trọng, được tận dụng như một phương tiện giáo dục hợp lý. Nếu bố Việt dịch câu nói tiếng Đức của Việt cho mọi người nghe và cử một bạn khác tiếp tục màn chào hỏi sẽ làm Việt xấu hổ, mất tự tin vào khả năng nói tiếng Việt của mình. Còn nếu bố Việt chấm dứt ngay màn chào hỏi bằng tiếng Việt sẽ khiến câu chuyện chuyển sang một hướng khác, cơ hội giáo dục mất đi cùng tính thú vị của màn chào hỏi tiếng mẹ đẻ trên đất khách.

3. Bạn đọc Nguyễn Anh Tuấn (B28 khu Phú Mỹ Quang, P. Tân Phong, Q.7, TP. Hồ Chí Minh) bình luận:

Đừng vì sinh ra học trò
Tước đi của nó những thẹn thò trẻ con
Cha dù tiếng Việt sắt son
Đừng quên con tiếng Đức vẫn véo von mỗi ngày.

PHẦN III

● Dư luận và kiến nghị

Vài suy nghĩ nhân đọc 10 tình huống ứng xử sư phạm đầu tiên trên Thế Giới Mới

NGUYỄN KIM RẢN

Khoảng năm 1970, trong một lần trò chuyện cùng chúng tôi, giáo sư Huỳnh Lý nói: "*Thầy giáo là người nghệ sĩ kiêm nhà sư phạm*". Gần 40 năm đi dạy học, tôi càng thấm thía điều đó. Bởi lẽ cuộc sống muôn màu, muôn vẻ; học trò cũng đa dạng, phong phú, người thầy phải tinh tế trong việc xử lý các tình huống sao cho thú vị mà không suồng sã, thô thiển. Các ứng xử sư phạm trên **Thế Giới Mới** đã đề cập được một số tình huống khá tiêu biểu: một nữ học trò đa cảm đặt ra cho thầy giáo trẻ một tình huống khó xử (*Lá thư trong quyển sách*); lại một nữ sinh giỏi và mạnh dạn, thông minh, khen thầy giáo dạy thay mà vô tình hạ thấp cô giáo vẫn dạy hàng ngày; một họa sĩ tương lai chủ quan, vội vàng trong bài làm mà kết quả như là một bằng chứng không nghe lời cô giáo (*Nếu không có cô thuyết minh*); câu hỏi ngây thơ của cô học trò mẫu giáo và tiếng vỗ tay đột ngột của phụ huynh *(Áo dài hay váy đầm)* khiến cô giáo trẻ không khỏi lúng túng; một học sinh nghịch ngợm trong giờ học nhạc (*Ai làm ô nhiễm môi trường*); một cô giáo bị bạn trai đến trách móc thậm tệ rồi bỏ đi trước những ánh mắt của học trò (*Bạn trai của cô giáo*); ngày "Thế giới không hút thuốc" mà thầy lại hút thuốc và còn vô tình châm lửa cho trò *(Ánh lửa quái ác);* một học trò lấy một bộ phận đồ chơi của lớp (*Sau*

quyết định vội vàng). Có những tình huống ngoài lớp học như tình huống một học sinh gửi thư cho cô Đàm Lê Đức, một nhà giáo vượt khó hỏi về kinh nghiệm vượt khó; lại có tình huống ông thầy trước lời đe dọa của bọn phản động bán nước tàn bạo (*Mũi súng hướng lên bục giảng*)...

Đây đều là những tình huống giàu kịch tính, biểu hiện các mặt tư tưởng, tình cảm của cuộc sống và đòi hỏi người thầy phải có cách xử trí thông minh, tế nhị với học trò để đạt hiệu quả giáo dục cao. Cũng có cả tình huống đòi hỏi người thầy phải có bản lĩnh, sự mưu trí, dũng cảm (*Mũi súng hướng lên bục giảng*). Giải quyết thỏa đáng các tình huống như vậy sẽ giúp cho việc giảng dạy và giáo dục của người thầy thu được nhiều kết quả.

Cảm ơn **Thế Giới Mới** đã mở chuyên mục này để giáo viên và bạn đọc trong cả nước tham gia viết về tình huống sư phạm và tham gia lựa chọn cách ứng xử. Hy vọng sau một thời gian nữa số lượng tình huống sẽ phong phú thêm nhiều cả về chất lượng và số lượng, góp phần bồi dưỡng cho các giáo viên, nhất là giáo viên mới vào nghề có thêm vốn ứng xử để làm nghề tốt hơn.

Thị trấn Cầu Diễn, bắt đầu mùa phượng 2009

Mỗi người tiềm ẩn một nhà giáo dục

Nhà văn ĐẶNG HIỂN

(Tạp chí Tản Viên Sơn, 140 Quang Trung, Q. Hà Đông, Hà Nội)

Thật xúc động khi đọc 99 tình huống sư phạm trên Thế Giới Mới. Đây là một sáng kiến đầy tính sư phạm của tạp chí, được đông đảo bạn đọc hưởng ứng. Điều đó chứng tỏ nhân dân ta rất quan tâm đến giáo dục và trong mỗi người đều tiềm ẩn một nhà giáo dục, đều nung nấu một khát vọng nếu không nói là lý tưởng giáo dục và qua cách chọn ứng xử ta thấy hầu hết đều có quan điểm giáo dục đúng và có sự ứng xử thông minh - sự thông minh của lòng nhân ái và ý thức trách nhiệm đối với thế hệ trẻ, đối với sự nghiệp giáo dục.

Các tình huống đưa ra đa phần rất lý thú, đúng là những tình huống có vấn đề giáo dục, vấn đề sư phạm đòi hỏi phải giải quyết ngay và tất nhiên cách giải quyết đó phải đúng với những nguyên lý giáo dục, nguyên tắc sư phạm, sát với tình hình thực tế và có hiệu quả cao.

Có những tình huống thuộc về giáo học pháp bộ môn nhưng không chỉ là kiến thức, phương pháp bộ môn mà còn là quan hệ đối xử giữa những đồng nghiệp (tình huống *Sửa sai*, **TGM 862**), thực chất cũng là một khâu trong phạm trù sư phạm vì liên quan đến uy tín sư phạm và nhân cách người thầy. Tình huống *Sách cấm* (**TGM 855**) không những đòi hỏi kiến thức văn học mà còn là sự tế nhị, tôn trọng học sinh trong ứng xử để

giáo dục ý thức tự giác của học sinh trong lựa chọn sách đọc.

Có những tình huống giáo dục đạo đức cho học sinh mà liên quan đến sự gương mẫu của giáo viên như tình huống *Ngồi lên bàn* (TGM 853), *Ánh lửa quái ác* (TGM 837)...

Có tình huống thuộc về đời riêng của giáo viên nhưng cũng liên quan đến sư phạm vì diễn ra trước học sinh như tình huống *Bạn trai của cô giáo* (TGM 833) đến cửa lớp trách cô lỗi hẹn (xét cho cùng thì đời riêng của thầy, cô giáo có cái gì là không liên quan đến sư phạm vì học sinh là khối gương cầu mà nhất cử nhất động của thầy cô đều in vào đấy).

Có những tình huống "thật là khó nói" vì liên quan đến giới tính, đến giáo dục giới tính như trường hợp học sinh vô tình hay cố ý hỏi về những kiến thức có liên quan đến giới như chi tiết "trải khăn" trong *Đoạn tuyệt* (TGM 856), hình ảnh "tuyết lê" trong *Là thi sĩ* (TGM 838)... Hay tình huống thầy cô giáo vô tình thấy hai em học sinh nam nữ trong lớp mình có cử chỉ vượt quá giới hạn tình bạn hoặc tình huống học sinh nữ lớn kín đáo tỏ tình cảm với thầy giáo trẻ... Trong các tình huống này, cách ứng xử được chọn đều thuộc loại "cao tay".

Quan niệm nhân văn về phát triển con người thấm đượm trong các tình huống, đặc biệt trong hai tình huống độc đáo như *Điểm số* (TGM 861 - thầy cho điểm 11/10 cho học sinh giỏi), trường hợp học sinh có năng khiếu vẽ nhưng cô ra đề vẽ ngôi nhà và chú bộ đội thì chỉ vẽ ngôi nhà rồi tự biện hộ là chú bộ đội đã vào trong nhà.

Có tình huống ngoài nhà trường nhưng thể hiện lòng nhân ái cần có ở con người, nhất là những người làm công tác giáo dục như trường hợp cô giáo Đàm Lê Đức đối với trẻ em khuyết tật

hay trường hợp bác sĩ giám đốc bệnh viện đối với bệnh nhân xưa từng giúp đỡ mình (*Ly sữa*, **TGM 842**) làm ta nhớ đến điển tích bát cơm Xiếu Mẫu.

Có tình huống có tính triết lý cao sâu như *Một ngày mới* (**TGM 854**) - triết lý về Tâm sáng và sự nhận chân con người.

Ban tổ chức đã trao thưởng qua từng số báo, nhưng tôi khẳng định bạn đọc dự thi không vì phần thưởng mà vì nhiệt tâm đối với khoa học sư phạm, một môn quá khó vì là một khoa học thực tiễn mà chủ thể và đối tượng đều là *con người* trong những hoàn cảnh xã hội, môi trường sư phạm cụ thể, đa dạng.

Tôi đề nghị nên khuyến khích những bạn đọc đưa ra cách ứng xử mới, hay và có biện luận thuyết phục bảo vệ cách ứng xử đó. Tôi cũng đề nghị khen thưởng những người đề cử được tình huống hay (kèm theo sự phân tích sắc bén bao gồm cả phản biện những giải pháp không hay). Phần thưởng phản biện không chỉ dành cho những phản biện hóm hỉnh mà cả những phản biện có lý luận phản bác hay.

Có ý nghĩa không chỉ đối với những người làm trong ngành sư phạm

NGUYỄN THỊ MINH HUỆ
(Sinh viên năm thứ ba Khoa Kinh tế, Trường Đại học Nha Trang)

Cuộc sống luôn cần những mối quan hệ, người ta không thể sống mà không giao tiếp. Vì vậy ứng xử như thế nào là ứng xử đẹp? Cách ứng xử của một người thể hiện rất nhiều điều về người đó. Đặc biệt cách ứng xử của thầy cô đối với các tình huống sư phạm không chỉ thể hiện đạo đức của một nhà giáo mà còn góp phần hình thành nhân cách cho học sinh. Nhân cách của con người phần nhiều do môi trường, do giáo dục mà nên. Một học trò trước khi muốn giỏi về kiến thức thì phải được học bài học làm người, về cách đối nhân xử thế. Những bài học đó không chỉ là những câu chuyện trong sách đạo đức tiểu học mà còn xuất hiện ngay trong cuộc sống. Trẻ có thể nhìn, có thể học từ cách ứng xử của người thân, của thầy cô giáo... và điều này góp phần tạo nên nhân cách của một con người.

Vì thế tôi thấy chuyên mục *Ứng xử sư phạm* thật sự có ý nghĩa không chỉ đối với những người làm trong ngành sư phạm mà với tất cả mọi người. Các tình huống rất thực tế sẽ cung cấp cái nhìn đa chiều về cuộc sống cho người đọc. Có thể ngày mai họ cũng sẽ gặp những tình huống tương tự, vậy họ sẽ phải ứng xử như thế nào? Chuyên mục đã giúp mọi người có được câu

trả lời. Với những người thầy, người cô, họ như tìm thấy mình trong các tình huống đó, vậy họ ứng xử như thế đã đúng chưa? Đây có lẽ là cơ hội để nhìn lại mình. Phụ huynh cũng có thể học được cách giáo dục con cái ngay từ những ứng xử tưởng như đơn giản nhưng lại rất quan trọng trong việc hình thành nên thói quen, lối sống cho trẻ. Vì thế, *Ứng xử sư phạm* là một chuyên mục có ích và mang tính thực tế.

Tuy nhiên, có những tình huống chưa được hay lắm, có những lựa chọn ứng xử chưa thật sự thuyết phục người đọc. Tôi luôn mong chờ những đề nghị ứng xử mới. Một tình huống xảy ra trong cuộc sống thì mỗi người có cách ứng xử khác nhau, không có cái nào là khuôn mẫu cả và người ta cũng không thể chắc chắn được rằng cách ứng xử này là tốt hơn ứng xử kia. Vì thế mong rằng sẽ có thêm những đề nghị ứng xử mới cho các tình huống tiếp theo để tăng tính hấp dẫn cho chuyên mục.

Vai diễn trên bục giảng

NGUYỄN THỊ CHI

(Sinh viên năm thứ tư Khoa Giáo dục, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn TP. Hồ Chí Minh)

Trong cuộc sống, mỗi người trong chúng ta đều mang trong mình một vai diễn, một vai ứng xử khác nhau, nhưng cái đích cuối cùng của vai diễn đó ai cũng mong mang lại cho người xem thoải mái và vui vẻ. Ở đây tôi muốn nói đến vai diễn của người thầy, người giáo viên chính là diễn viên trên bục giảng. Khi đã bước vào lớp học, mọi điều riêng tư phải bỏ lại hết đằng sau cánh cửa, trong đầu chỉ còn có bài giảng mà thôi. Có một câu nói mà tôi rất tâm đắc: "Giáo viên vừa là nghệ sĩ vừa là nhà sư phạm". Vâng, diễn viên trên bục giảng không bị đòi hỏi cao như diễn viên trên sân khấu về thanh - sắc, nhưng đòi hỏi về sự làm chủ tâm lý, về tính sáng tạo và sức cuốn hút thì không kém chút nào.

Như chúng ta đã biết, mỗi hoạt động, mỗi quan hệ, xét đến cùng đều diễn ra trong cách đối nhân xử thế giữa con người với nhau, mà ở đó con người luôn phải ứng phó, xử lý những tình huống đa dạng, phong phú, nảy sinh trong quá trình hoạt động và mối quan hệ giao tiếp để đạt kết quả mong muốn. Và thực chất của nhà giáo dục là ứng xử các tình huống luôn xuất hiện trong quá trình giảng dạy. Nhà trường, trong mỗi lớp học là nơi đang diễn ra các kịch bản khác nhau, buộc diễn viên phải ứng xử để giải quyết, loại bỏ những mâu thuẫn xuất hiện trên

sân khấu mà họ phải trực tiếp đương đầu. Công việc này đòi hỏi nhà sư phạm phải hết sức linh hoạt, biết lựa chọn, sử dụng sáng tạo những tinh hoa tiêu biểu nhất của các phương pháp quản lý, giáo dục và hơn hết phải nhạy cảm, tinh tế để có thể khéo léo xử lý mọi việc một cách hoàn hảo. Có thể nói *ứng xử sư phạm* là điều chúng ta luôn nhắc và ghi nhớ. Cách ứng xử, nhân cách và đạo đức của người thầy góp nhặt và tạo nên nhân cách học trò. Ngoài việc truyền đạt kiến thức, thầy cô cũng là người truyền cho học sinh cách làm người. Các em không chỉ học kiến thức từ trong sách vở mà còn học từ chính người thầy của mình. Bác Hồ đã nói: "Hiền dữ phải đâu là tính sẵn, phần nhiều do giáo dục mà nên". Nhưng cũng có nhiều trường hợp, diễn viên đã lúng túng không diễn tốt vai diễn của mình, để lại hậu quả rất đáng tiếc. Những tình huống của quý thầy cô và bạn đọc đưa trên Thế Giới Mới thực sự đã mang đến cho sân khấu học đường đầy đủ các kịch bản mà mỗi nhà sư phạm chúng ta không ít lần phải nhận vai diễn đó.

Thế Giới Mới đã đưa ra những phép ứng xử tình huống trong giáo dục - vấn đề không chỉ những người trực tiếp đứng trên giảng đường mà ngay cả người không đứng trên bục giảng cũng quan tâm. Những tình huống tiêu biểu trên tất cả các cấp học: từ mầm non đến đại học. Người đọc có thể dễ dàng tiếp cận được thông qua những câu chuyện thực sự sinh động, là những bài học sống cho những người làm công tác giáo dục, từ đó rút ra những phương pháp ứng xử hợp lý cho trường hợp của riêng mình.

Mặt khác, Thế Giới Mới đi vào giải quyết những vướng mắc trong giáo dục bằng những câu chuyện ngắn gọn, hấp dẫn, thực

sự như những mẩu truyện ngắn đã khiến người đọc hứng thú, đi hết khám phá này đến khám phá khác trong từng tình huống, để rồi có thể đồng tình hay không đồng tình với cách xử lý tình huống trong truyện hoặc từ những tình huống đó lại gợi mở thêm những phương thức xử lý khác sáng tạo và tích cực hơn.

99 bài học sinh động mà Thế Giới Mới đưa ra thực sự có ích không chỉ với những người làm công tác giáo dục mà còn có ích cho tất cả mọi người về cách đối nhân xử thế, về cách giải quyết công việc một cách trôi chảy nhất. Mỗi người từ những câu chuyện đó có thể áp dụng một cách linh hoạt vào trường hợp của mình sẽ tìm thấy lối đi đúng đắn, đem lại cho mình kết quả cao nhất. Có lẽ đó chưa phải là đầy đủ, nhưng 99 tình huống khó với những câu chuyện khác nhau nhưng cách giải quyết lại đơn giản, hợp lý, sẽ là hành trang giúp những nhà sư phạm, những người đã, đang, sẽ đi theo nghề hoàn thành tốt vai diễn của mình.

Mong có thêm nhiều ứng xử sư phạm bên ngoài nhà trường

HỒ NGỌC LINH

(Sinh viên năm thứ ba chuyên ngành Tâm lý Giáo dục Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn TP. Hồ Chí Minh)

Ra đời từ số báo 828, đến nay chuyên mục "Ứng xử sư phạm" đã đồng hành cùng độc giả gần 100 số báo và đã thu hút được sự tham gia của đông đảo bạn đọc từ Nam ra Bắc, từ miền ngược tới miền xuôi, từ đất liền ra hải đảo (các bạn đọc ở huyện đảo Lý Sơn - Quảng Ngãi), từ những người đang công tác trong ngành giáo dục đến những người đang công tác trong những ngành nghề không liên quan nhiều đến lĩnh vực sư phạm như doanh nhân (Nguyễn Văn Bé - Tổng giám đốc khu chế xuất Linh Trung III), bác sĩ (Bùi Nguyên Kiếm - Bệnh viện Xanh-Pôn, Hà Nội), những người làm trong lĩnh vực hành pháp, tư pháp (Lê Trọng Thục - Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Nguyễn Thị Thục Anh - Tòa án nhân dân TP. Vũng Tàu)... và cả chiến sĩ phòng cháy chữa cháy (Kiều Đăng Lợi - Đội Phòng cháy chữa cháy Hà Đông, Công an TP. Hà Nội)... Điều này cho thấy "ứng xử sư phạm" nói riêng và giáo dục nói chung đang là vấn đề được xã hội rất quan tâm.

99 tình huống là hơn 90 lần người thầy thành công trong việc đưa ra những ứng xử thật sư phạm khi bị học sinh dồn vào "thế khó". Đầu tiên là những khó khăn do khác biệt văn hóa của những giáo viên miền xuôi khi tham gia giảng dạy cho con

em đồng bào miền ngược (*Làm lý*). Là những cuộc "lật đổ âm thầm" khi học sinh không hài lòng với giáo viên (*Đổi thầy*), hay bạo dạn hơn có trò "coi như không có thầy", ngang nhiên ôm cặp ra ngoài lớp học. Kế đến là những lúng túng, ngại ngùng của những thầy cô giáo dạy văn khi "giải đáp thắc mắc" liên quan đến giới tính (*Cặp tuyết lê, Từ lá thư nhặt được*). Là những lần người thầy bỗng dưng trở thành "chuyên gia tâm lý" khi đối diện với những học sinh có khiếm khuyết trên cơ thể (*Câu nói thay đổi đời tôi, Nước vũng trong lớp, Phóng máy bay trong lớp*). Đôi khi khó khăn đến từ chính các đồng nghiệp vì những đố kỵ, ghen ghét nhỏ nhen (*Đối thủ sau tay lái*). Nhưng gay go nhất vẫn là những lần người thầy phải đối diện với những "bài toán chưa tìm ra lời giải" trong giáo dục hiện nay như ma túy, bạo lực trong học đường (*Bài toán nhiều người cùng giải, Côn đồ, Bạo lực học đường, Tình trạng khẩn cấp*); bệnh thành tích (*Khó xử đầu năm, Chuyện lạ có thật, Phạt hay không*); học lệch (*Điều ước, Chọc tức cô giáo*)...

Với ba ứng xử cho mỗi tình huống, trong đó bao giờ cũng có một ứng xử chứa đựng trong nó sự đồng cảm, vị tha đối với học sinh (những ứng xử được số đông lựa chọn), có thể nói chuyên mục "Ứng xử sư phạm" đã làm tốt chức năng định hướng của mình. Những ứng xử định hướng này không chỉ đạt được hiệu quả nhất định về giáo dục, giáo dưỡng khi giải quyết một tình huống cụ thể mà còn hướng tới việc hình thành một nhân cách tốt đẹp hơn, thiết lập được mối quan hệ bền chặt hơn giữa thầy và trò, giữa sự chỉ dẫn điều chỉnh của người giáo viên bằng tấm lòng nhân ái cao cả và kinh nghiệm nghệ thuật sư phạm của mình với sự tiếp nhận, tự điều chỉnh của học sinh.

Với những tình huống của mình, *99 tình huống sư phạm và những giải pháp ứng xử* hứa hẹn sẽ trở thành nguồn tài liệu tham khảo quý báu đối với những người đã, đang, sẽ công tác trong ngành giáo dục và với cả những ai quan tâm tới lĩnh vực này.

Tuy nhiên, nếu đọc kỹ lại những tình huống đã qua, ta có thể dễ dàng nhận thấy số lượng học sinh, sinh viên - một trong hai chủ thể chính của tình huống sư phạm - tham gia chuyên mục còn khá hạn chế. Lại nữa, trong những tình huống đã có, hầu như người thầy là người "bị động" trong việc giải quyết tình huống, trong khi ngoài thực tế cuộc sống vẫn còn một dạng tình huống sư phạm khác - những tình huống sư phạm do người thầy chủ động đặt ra để thông qua đó giáo dục cho người học về một nội dung nào đấy và trong khi đang giải quyết tình huống này thì tình huống kia lại xuất hiện - tình huống lồng tình huống.

Như đã nói ở trên, 99 tình huống là hơn 90 lần "ứng xử sư phạm" tôn vinh người thầy, những người đang trực tiếp giảng dạy trong nhà trường. Phải chăng đạo đức của học sinh đã thật sự bị "xuống cấp" như báo chí đã nói? Lẽ nào những ứng xử sư phạm như của em Hoa trong *Bữa sáng của cô* đã thật sự trở thành "của hiếm" trong học đường? Và phải chăng chỉ có người thầy mới bị học sinh đặt vào thế khó? Bản thân là một người vẫn chưa rời ghế nhà trường, tôi biết không phải là tất cả nhưng đôi khi vì những lý do khách quan và chủ quan, một số thầy cô giáo đã đặt chính học sinh của mình vào những tình huống thật trớ trêu. Khi viết những dòng này, câu chuyện ngày tôi học lớp 8 lại hiện về như chỉ mới hôm qua. Ngày ấy cô giáo dạy Anh

văn của tôi đã gọi một nam sinh (thường bị điểm kém môn cô) đứng dậy trước lớp chỉ để hỏi câu "Em ăn cơm hay ăn cám?". Tôn vinh cái đẹp là điều đáng quý nhưng như thế liệu đã phản ánh toàn cảnh bức tranh giáo dục hiện nay khi mà những câu chuyện như chuyện về bé Trâm bị thầy phụ trách Đội hỏi cung ở Đồng Tháp vẫn đang làm xôn xao dư luận?

Mong sao khi "Tình huống sư phạm" lên đến con số 199 hoặc 299, người đọc sẽ tìm thấy nhiều hơn nữa những ứng xử sư phạm của trò để bức tranh giáo dục được phản ánh chân thực, sống động hơn. Và cũng mong sao sẽ tìm thấy nhiều hơn nữa những tình huống sư phạm bên ngoài nhà trường để người đọc vững tin rằng trong cuộc sống này vẫn còn nhiều ứng xử đẹp (giáo sư Hoàng Như Mai chẳng đã nhận xét "càng bên ngoài nhà trường thì tính sư phạm của ứng xử càng cao" đó sao?). Mong!

Đôi dòng về các tình huống sư phạm trên Thế Giới Mới

TS. NGUYỄN THỊ LY KHA
(Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh)

Đọc các tình huống, người đọc không chỉ háo hức theo dõi tình huống và các cách ứng xử mà ban tổ chức nêu ra mà hồi hộp hơn, háo hức hơn ấy là đón chờ kết quả ứng xử sư phạm ở số sau. Giữa thời đại của công nghệ thông tin, ngập tràn báo chí, việc lôi kéo được bạn đọc đến với trang mục *Ứng xử sư phạm* chắc chắn khó khăn.

Khi nghe bốn chữ *tình huống sư phạm*, ai đó có thể tưởng đấy là những gì khó tránh khỏi vòng cương tỏa của sự vụn vặt. Nhưng đọc rồi thì sẽ thấy tuyệt nhiên không hề vụn vặt. Các tình huống cùng cách ứng xử mới nghe qua dễ tưởng như thật lại như không thật mà lại là rất thật của đời sống muôn màu đều có ý nghĩa giáo dục cao.

Đã trên bảy chục tình huống và nhân lên đã trên 200 cách ứng xử nhưng xem ra bút lực của những thầy và trò quan tâm tới chuyên mục này còn dồi dào lắm, sự dồi dào nhờ cộng hưởng của người viết và người đọc, nhờ sự giao thoa văn hóa giữa các vùng miền. Và tôi cùng nhiều nhiều bạn đọc lại háo hức đón đợi để làm giàu thêm hành trang nghiệp vụ, hành trang SỐNG của mình.

Mục lục

27 tình huống chờ người ứng xử

PHẦN II

Những giải pháp ứng xử được số đông lựa chọn và ý kiến kèm theo

PHẦN III
Dư luận và kiến nghị

Chịu trách nhiệm xuất bản
Chủ tịch HĐQT kiêm Tổng Giám đốc NGÔ TRẦN ÁI
Phó Tổng Giám đốc kiêm Tổng biên tập NGUYỄN QUÝ THAO

Tổ chức bản thảo và chịu trách nhiệm nội dung
NGƯT NGÔ TRẦN ÁI
NGUYỄN XUÂN ĐỨC
TRẦN QUỐC TOẢN

Biên tập nội dung
VŨ TRỌNG THANH
VĨNH THẮNG
PHẠM BÁ THUỲ

Trình bày
HOÀNG CAO HIỂN

Thiết kế bìa
LÝ HỒNG HƯƠNG XUÂN

Sửa bản in
Ban Biên tập Tạp chí Thế Giới Mới

Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam
81 Trần Hưng Đạo - Hà Nội
Điện thoại: 04.38221386
Fax: 04.39422010
Website: www.nxbgd.vn
Email: veph@nxbgd.vn

99 TÌNH HUỐNG SƯ PHẠM VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP ỨNG XỬ

Mã số : 8G944K0

In 3.000 bản (QĐ 473M/QĐ-GD), khổ 14 x 20 cm, tại **Công ty Cổ phần In Sách Giáo Khoa Tp.Hồ Chí Minh**, 240 Trần Bình Trọng, Quận 5, TP.Hồ Chí Minh. Số đăng ký KHXB : 805-2010/CXB/37-1301/GD.

In xong và nộp lưu chiểu tháng 11 năm 2010.

"Mỗi tình huống qua cách chọn ứng xử ta thấy hầu hết đều có quan điểm giáo dục đúng và có sự ứng xử thông minh – sự thông minh của lòng nhân ái và ý thức trách nhiệm đối với thế hệ trẻ, đối với sự nghiệp giáo dục".

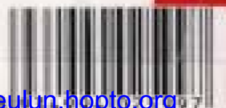
Nhà văn Đặng Hiển

"*99 tình huống sư phạm*" thật sự có ý nghĩa không chỉ đối với thầy cô giáo mà với tất cả mọi người. Các tình huống thực tế được chọn rất đời thường, sống động và cung cấp cái nhìn đa chiều về đời sống học đường cho người đọc. Với các thầy cô giáo, họ như tìm thấy hình ảnh của mình trong các tình huống đó. Một cơ hội hiếm hoi để họ nhìn lại mình, chiêm nghiệm xem với các tình huống sư phạm như vậy, họ đã tìm được giải pháp ứng xử hợp lý hay chưa? Các bậc làm cha mẹ cũng có thể học được cách giáo dục con cái ngay từ những ứng xử tưởng như đơn giản nhưng lại rất quan trọng trong việc hình thành nên thói quen, lối sống cho học sinh. Vì thế, tôi đánh giá rất cao *99 tình huống sư phạm và những giải pháp ứng xử* - một cuốn sách bổ ích và giàu giá trị nhân văn.

NGƯT Lê Đức Hân

99 TÌNH HUỐNG SƯ PHẠM VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP ỨNG XỬ

GIÁ: 60.000 đ